

Πανελλήνιο Πνευματικό Κέντρο
«Ο ΦΙΛΩΝ»

Νοέμβριος 2025

ΤΕΧΝΗ

&

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

www.filonas.gr

Σημείωμα του Εκδότη

Κάθε εποχή αποκαλύπτει τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζει τη νεότητα και την Τέχνη. Και ίσως αυτός να είναι ο βαθύτερος δείκτης πολιτισμού ενός τόπου, το πώς δηλαδή στέκεται απέναντι στους νέους δημιουργούς, σε εκείνους που βρίσκονται στο κατώφλι της έκφρασης, γεμάτοι προσμονή, ταλέντο αλλά και με εσωτερικούς δισταγμούς. Ο Φίλωνας από την ίδρυσή του έχει σταθεί ακριβώς εκεί — στο πλευρό των νέων που αναζητούν όχι απλώς μια διάκριση, αλλά μια ευκαιρία να ακουστούν, να σταθούν μπροστά στους προβολείς, να μοιραστούν την ψυχή τους μέσα από την τέχνη.

Ο θεσμός των Μουσικών Διαγωνισμών του Φίλωνα, ο παλαιότερος στην Ελλάδα, συμπλήρωσε φέτος σαράντα έξι χρόνια ζωής. Σαράντα έξι χρόνια στα οποία η Τέχνη έγινε γέφυρα ανάμεσα στις γενιές, οι ήχοι του πιάνου, της κιθάρας, των εγχόρδων και από φέτος του λυρικού τραγουδιού έγιναν φωνές μιας διαρκούς παράδοσης που δεν σβήνει. Πάνω από εξήντα νέοι μουσικοί διαγωνίστηκαν τον περασμένο Μάιο, ο καθένας κουβαλώντας το δικό του όνειρο, τη δική του προσωπική ιστορία αφιερωμένη στην Τέχνη. Και τώρα, τον

Νοέμβριο, ο Φίλωνας όπως κάθε χρόνο, δίνει ξανά βήμα στους βραβευμένους: Δύο ρεσιτάλ, στις 2 και στις 7 Νοεμβρίου, όπου η χαρά της ερμηνείας συναντά την ευγνωμοσύνη της ακρόασης.

Γιατί ο Φίλωνας δεν περιορίζεται στην απονομή βραβείων. Δεν αντιμετωπίζει τη διάκριση ως τέλος, αλλά ως αρχή. Παρακολουθεί την πορεία των βραβευμένων, μένει σε επαφή μαζί τους, συνομιλεί, τους στηρίζει, τους προβάλλει. Μέσα από τα ενημερωτικά δελτία και το *magazino Τέχνη & Πολιτισμός*, το Σωματείο κρατά ανοιχτό έναν ζωντανό δίαυλο επικοινωνίας με τη νέα γενιά μουσικών, αποδεικνύοντας ότι η πολιτιστική προσφορά δεν είναι υπόθεση μιας στιγμής, αλλά μιας διαρκούς σχέσης εμπιστοσύνης, πίστης και αγάπης.

Στις μέρες μας, οι ευκαιρίες για τους νέους δημιουργούς δεν είναι πολλές. Οι χώροι όπου μπορούν να εκφραστούν, να δοκιμαστούν, να αισθανθούν ότι κάποιος τους ακούει, σπανίζουν. Το σύγχρονο περιβάλλον και η ανταγωνιστικότητα της εποχής συχνά αποθαρρύνουν την ευαισθησία και τη βαθιά καλλιέργεια. Οι νέοι χρειάζονται

όχι μόνο τη σκηνή, αλλά και στήριξη — μια δίκαιη, εμπνευσμένη αξιολόγηση που θα τους δώσει τα εφόδια για να συνεχίσουν. Και η στήριξη αυτή δεν είναι απλώς οικονομική ή θεσμική· είναι κυρίως ηθική. Είναι το μήνυμα ότι η προσπάθειά τους έχει αξία, ότι η Τέχνη τους είναι αναγκαία, ότι ο κόσμος έχει ανάγκη από τη δική τους φωνή.

Τα ρεσιτάλ του Φίλωνα δεν είναι απλώς εκδηλώσεις προς τιμήν των βραβευμένων· είναι πράξεις πίστης. Είναι στιγμές όπου το κοινό συναντά την αγνότητα της προσπάθειας, τη συγκίνηση της πρώτης δημόσιας εμφάνισης, την ανιδιοτελή χαρά της μουσικής. Εκεί, πάνω στη σκηνή, ο νέος καλλιτέχνης δεν «διαγωνίζεται» πλέον· ζει, αφηγείται, συγκινεί, μεταδίδει. Και το κοινό, από την πλευρά του, γίνεται συμμετέχο σε μια εμπειρία που υπερβαίνει τον ήχο — μια εμπειρία που αφορά το ανθρώπινο πνεύμα στο σύνολό του.

Ο Φίλωνας, με την ιστορική του διαδρομή και τη βαθιά του συνέπεια, αποδεικνύει κάθε χρόνο ότι η τέχνη δεν μπορεί να υπάρχει χωρίς συνέχεια, χωρίς φροντίδα, χωρίς πίστη στον άνθρωπο. Σ' έναν κόσμο όπου η ταχύτητα και η επιφάνεια συχνά

υποκαθιστούν την ουσία, η παρουσία ενός θεσμού που επιμένει στην καλλιέργεια, στην τιμητική διάκριση και στην ηθική αξία της προσπάθειας είναι πράξη πολιτισμού — με την ουσιαστική έννοια του όρου.

Γιατί πολιτισμός δεν είναι μόνο τα έργα· είναι και οι άνθρωποι που τα υπηρετούν με ήθος και διάρκεια. Είναι οι οργανισμοί, όπως το Πανελλήνιο Πνευματικό Κέντρο «Ο ΦΙΛΩΝ», που πιστεύουν ότι κάθε νέος καλλιτέχνης αξίζει ένα άκουσμα, μια ευκαιρία, μια στιγμή στο φως. Και είναι εκείνη η συγκινητική στιγμή όπου ο νεαρός μουσικός σκύβει ευλαβικά πάνω από το όργάνό του, πριν αρχίσει να παίζει, γνωρίζοντας ότι κάπου εκεί, μέσα στο ακροατήριο, υπάρχουν άνθρωποι που πιστεύουν σ' αυτόν.

Αυτός είναι ο ρόλος του Φίλωνα — και αυτή είναι η αποστολή του *magazine* Τέχνη & Πολιτισμός: να θυμίζει πως η Τέχνη χρειάζεται ρίζες, αλλά και φτερά. Ρίζες στην παράδοση, φτερά στη νεότητα. Και κάθε φορά που ένας νέος μουσικός ανεβαίνει στη σκηνή, ο Φίλωνας αποδεικνύει ότι εξακολουθεί να κρατά και τα δύο με την ίδια φροντίδα, την ίδια πίστη, την ίδια αφοσίωση...

Τα Νέα του Φίλωνα

σελ 04 - 09

Καλλιτεχνικά Νέα

σελ 10 - 32

Ο Φίλωνας Προτείνει – Χορός, Θέατρο, Εικαστικά

Μουσικά Δρώμενα

σελ 33 - 52

Ο Φίλωνας Προτείνει – Μουσικές Εκδηλώσεις

Η Τέχνη μέσα από την Κριτική

σελ 53 - 54

Μουσικό Ημερολόγιο Νοεμβρίου

σελ 55 - 63

Πολιτιστικές Δραστηριότητες και
Επικαιρότητα

σελ 64 - 73

Καλλιτεχνικά Αφιερώματα & Συνεντεύξεις
Ψυχής

σελ 74 - 92

Η Γωνιά του Βιβλίου με τις Εκδόσεις
Παπαγρηγορίου -Νάκας

σελ 93 - 94

Πανόραμα Τέχνης, Πολιτισμού και
Αισθητικής

σελ 95 - 107

Τα Νέα του Φίλωνα

1ος Κύκλος Ρεσιτάλ των Βραβευμένων του 46^{ου} Μουσικού Διαγωνισμού «Ταλέντα Βραβεία Φίλωνα»: Μια εξαιρετικά πλούσια βραδιά αφιερωμένη στην ομορφιά της Τέχνης

Με μεγάλη επιτυχία και συμμετοχή 16 νέων καλλιτεχνών πραγματοποιήθηκε ο 1ος Κύκλος Ρεσιτάλ των Βραβευμένων του 46ου Μουσικού

Διαγωνισμού «Ταλέντα – Βραβεία Φίλωνα», που έλαβε χώρα την Κυριακή 2 Νοεμβρίου στη Δημοτική Πινακοθήκη Πειραιά.

Αικατερίνη, Κοντάκη
Γεωργία, Μπαγροπούλου Ερατώ, Σταθώρη
Ζωή, Γκιζογιάννη Αριάδνη, Δαμιανή
Κωνσταντίνος, Σταματίου Δάφνη, Ιμάν
Ελγαντούρ, Νικολάου Γεώργιος, Δαλκίδου
Αναστασία, Κατσάπης Ορέστης,
Καμπουροπούλου Βασιλική, Δαλκίδου
Μαρία, Ξεπαπαδάκου Φωτεινή, Chenhaoyu
Yang και Νησίδη Μαρία-Ελένη. Την

Όπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος, ο Φίλωνας συνεχίζει την παράδοση των Ρεσιτάλ των Βραβευμένων, φιλοξενώντας περισσότερους από 30 νέους και χαρισματικούς καλλιτέχνες που ξεχώρισαν για την αριστεία τους στο πιάνο, τα έγχορδα, την κιθάρα και το λυρικό τραγούδι.

2ος Κύκλος Ρεσιτάλ

των Βραβευμένων του
Φίλωνα την Παρασκευή
07 Νοεμβρίου

Μετά τον επιτυχημένο 1^ο Κύκλο στην Δημοτική Πινακοθήκη του Πειραιά την Κυριακή 02 Νοεμβρίου, το Π.Π.Κ. «Ο ΦΙΛΩΝ» πρόκειται την Παρασκευή 07 Νοεμβρίου να πραγματοποιήσει τον 2ο κύκλο Ρεσιτάλ των Βραβευμένων του μουσικού διαγωνισμού «Ταλέντα Βραβεία Φίλωνα».

Ο 2ος κύκλος θα λάβει χώρα στον Ελληνογαλλικό Σύνδεσμο στο Κολωνάκι την Παρασκευή 07 Νοεμβρίου στις 8 μ.μ. στο πλαίσιο της 13ης Φθινοπωρινής Εορταστικής Εικαστικής Συνάντησης του τετραημέρου Πολιτιστικών Δρώμενων

Τέχνης, που διοργανώνει η εικαστικός και μέλος της Γ.Σ. του Φίλωνα κα Αργυρούλα Pappas Τσιώτα (Βλέπε αναλυτική ανακοίνωση του 4ημέρου στις σελίδες 67-68 του παρόντος).

Με ανυπομονησία το φιλοθέαμον κοινό αναμένει μια ακόμη γιορτή της τέχνης και του πολιτισμού με μελωδίες, συγκίνηση και έμπνευση.

Ο Φίλωνας προσκαλεί όλους τους λάτρεις της κλασικής μουσικής να θαυμάσουν τους καλλιτέχνες του αύριο και να τους απολαύσουν σε μια πανδαισία ήχων και μελωδίας. Η είσοδος ελεύθερη. Κρατήσεις θέσεων στο info@filonas.gr

Μουσικές Μελωδίες των

Γιορτών: Όταν οι Ήχοι Ανάβουν τα Άστρα

πρωτότυπες διασκευές και νέες συνθέσεις που φωτίζουν τη νύχτα με συγκίνηση και χαρά. Στον πυρήνα αυτής της δημιουργίας βρίσκονται τα ελληνικά παραδοσιακά τραγούδια, που αφήνουν πίσω τους τις προθήκες των μουσείων και ξαναζωντανεύουν, μεταμορφωμένα σε έμπνευση, σε πνοή, σε νέα μουσική ζωή.

Παραδοσιακά και κλασικά όργανα συνομιλούν σε έναν διάλογο γεμάτο πάθος και ευαισθησία — φωνητικά πυροτεχνήματα διαδέχονται ηχητικά τοπία της υπαίθρου, ενώ η κιθάρα, τα πνευστά, το bayan, τα παγκόσμια κρουστά και το κοντραμπάσο σμίγουν σε έναν ήχο ζωντανό, ποιητικό και συναρπαστικό.

Η παράσταση θα πλαισιωθεί με αιθέρια χορευτικά από μέλη της Χοροθεατρικής Ομάδας **Dance Factory**, σε συνεργασία με την σχολή χορού **Art Factory** και υπεύθυνους χορογραφίας την **Άντα Παϊζη** και **Γιώργο Γαβριήλ**. Κίνηση, μουσική και φως θα γεμίσουν τη σκηνή με λάμψη και χριστουγεννιάτικη μαγεία

Και ανάμεσα στις μελωδίες, αφηγήσεις θρύλων και παραμυθιών με νεράιδες,

Την Κυριακή 21 Δεκεμβρίου, στην εντυπωσιακή αίθουσα «Πάνος Χαλδέζος» της Εστίας Νέας Σμύρνης, το **Πανελλήνιο Πνευματικό Κέντρο "Ο Φίλων"** σας προσκαλεί σε μια λαμπερή, συγκινητική και ονειρική Χριστουγεννιάτικη Εκδήλωση — ένα μουσικό ταξίδι όπου η τέχνη, ο μύθος και το συναίσθημα συναντιούνται στη σκηνή!

Το εξαιρετικό μουσικό σχήμα **Faretra Chrystalina**, με συντελεστές τον Χρυσόστομο Καλογριδάκη, την Θάλεια Μουτοπούλου και τον Gilad Atzmon έρχεται με ορμητική διάθεση και γιορτινή λάμψη να υφάνει ήχους και χρώματα από όλο τον κόσμο, από τη Λατινική Αμερική ως τη Σουηδία και την Ιαπωνία, από τη Μεσόγειο ως τα Κέλτικα υψίπεδα!

Λυρικές φωνές, πολύχρωμες πολυφωνίες, χριστουγεννιάτικες μελωδίες και κάλαντα από κάθε γωνιά της γης μπλέκονται με

ξωτικά και μυστικούς κόσμους θα ταξιδέψουν μικρούς και μεγάλους σε μια ατμόσφαιρα ονείρου και θαλπωρής.

Η Φaretra Chrystalina δημιουργεί ένα σύμπαν ήχου και συναισθήματος, όπου το λόγιο συναντά το λαϊκό, και μαζί γεννούν τον νέο ήχο των Χριστουγέννων — φωτεινό, βαθιά ανθρώπινο και γεμάτο αγάπη. Μια βραδιά για όσους πιστεύουν πως η μουσική μπορεί να γίνει φως, πως τα παραμύθια μπορούν να ζωντανέψουν, και πως τα Χριστούγεννα είναι πρώτα απ' όλα μια γιορτή ψυχής.

Κυριακή 21 Δεκεμβρίου, αίθουσα "Πάνος Χαλδέζος" στην Εστία Νέας Σμύρνης — ώρα έναρξης 8 μ.μ. Άνετη πρόσβαση για

Τα μέλη του Φίλωνα αποτελούν τη βάση και τους κύριους αποδέκτες του έργου του και των δράσεων του. Μέλη του Φίλωνα μπορεί να είναι:

συμπολίτες μας με κινητικά προβλήματα. Ελάτε να ζήσουμε μαζί μια ανεπανάληπτη Χριστουγεννιάτικη εμπειρία γεμάτη φως, ήχο και μαγεία!

Η γενική είσοδος ορίζεται στα 15 ευρώ. Για φοιτητές και άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ), η τιμή εισιτηρίου είναι 12 ευρώ. Για τα μέλη της Γενικής Συνέλευσης καθώς και τα μέλη των δραστηριοτήτων του Φίλωνα, η τιμή διαμορφώνεται στα 10 ευρώ (έκπτωση 30%).

Η πλατφόρμα ηλεκτρονικών κρατήσεων θα είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα του Φίλωνα www.filonas.gr από τις 11 Νοεμβρίου. Για περισσότερες πληροφορίες ή εκδήλωση ενδιαφέροντος, μπορείτε να επικοινωνείτε στο info@filonas.gr

Σας Προσκαλούμε να Γίνετε Μέλη του Φίλωνα

- φυσικά πρόσωπα
- εκπρόσωποι φορέα οργανισμού
- τιμής ένεκεν

Ως μέλη του Φίλωνα:

- ενημερώνεστε για τις εργασίες, τα προγράμματα, τις εκδηλώσεις και εκδόσεις του σωματείου σε τακτική βάση
- συμμετέχετε στις επιστημονικές και άλλες επιτροπές ανάλογα με την ειδικότητα και τα ενδιαφέροντα σας
- συμμετέχετε σε όλες τις εκδηλώσεις μας

Προνόμια και οφέλη για τα μέλη του Φίλωνα:

- Τακτική και έγκαιρη ενημέρωση για όλες τις εκδηλώσεις και τους διαγωνισμούς του Φίλωνα
- Συμμετοχή με μειωμένο κόστος σε όσες από τις εκδηλώσεις (σεμινάρια, διαγωνισμούς) υπάρχει κόστος εγγραφής. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η συμμετοχή των μελών είναι εντελώς δωρεάν.
- Μειωμένη τιμή αγοράς των εκδόσεων του Φίλωνα (30 με 50%).
- Δωρο-κουπόνια εκπτώσεων για αγορά μουσικών οργάνων από συνεργαζόμενα καταστήματα
- Μειωμένη τιμή σε εκδηλώσεις συνεργαζόμενων φορέων με τον Φίλωνα
- Αποστολή μία φορά το δίμηνο του ηλεκτρονικού μαγκαζίνο (Newsletter) του Φίλωνα
- Τα μέλη έχουν τη δυνατότητα συμμετοχής σε σειρά συμβουλευτικών επιτροπών και

ομάδων εργασίας που συστήνει ο Φίλωνας

- Προνομιακή μεταχείριση σε περίπτωση προβολής και διαφήμισης

Αίτηση για μέλος του σωματείου μας μπορείτε να υποβάλλετε μέσω της ιστοσελίδας του Φίλωνα [εδώ](#). Για την έγκριση της αίτησης σας θα ενημερωθείτε μέσω mail σε σύντομο χρονικό διάστημα. Παροτρύνουμε επίσης τα μέλη και υποψήφια μέλη να στηρίξουν την προσπάθεια του σωματείου και στα social media ακολουθώντας [εδώ](#) τη σελίδα μας στο facebook.

BEST OF DANCE GALA

08 Νοεμβρίου -Θέατρο Δαΐς
Εκπαιδευτήρια Δούκα

ταλέντου, συνεργασίας και έμπνευσης, συγκεντρώνοντας στη σκηνή του Θεάτρου ΔΑΙΣ τους πιο υποσχόμενους νέους καλλιτέχνες του σήμερα.

Το Best of Dance Gala διοργανώνεται στο πλαίσιο της συνεχούς υποστήριξης και προβολής των σχολών χορού της Ελλάδας και της Κύπρου. Στόχος του θεσμού είναι η διάδοση της χορευτικής εκπαίδευσης και η δημιουργία ευκαιριών διάκρισης και υποτροφιών για τους νέους χορευτές που οραματίζονται ένα μέλλον μέσα από την τέχνη του χορού. Τα έσοδα θα διατεθούν για την ενίσχυση της εκπαίδευσης παιδιών μονοπρόσωπων οικογενειών.

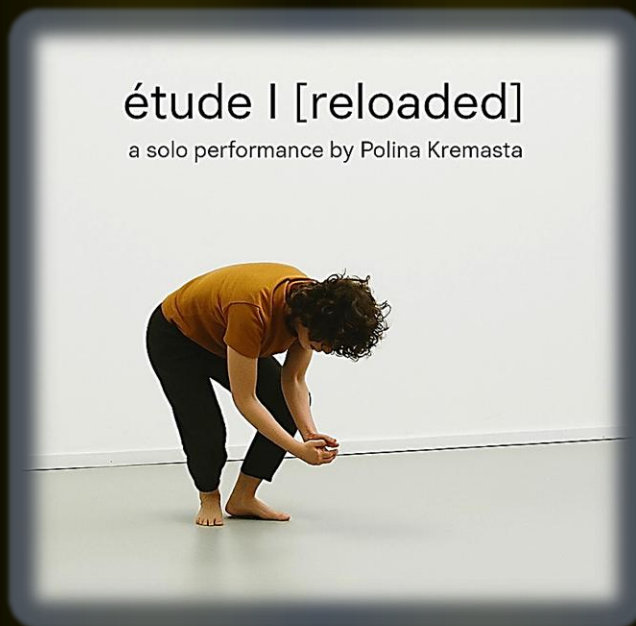
Το BEST OF DANCE GALA παρουσιάζει διακριθέντες χορευτές από την Ελλάδα και την Κύπρο, οι οποίοι έχουν ξεχωρίσει μέσα από διαγωνισμούς και φεστιβάλ χορού, καθώς και επιλεγμένες χορογραφίες από παραστάσεις σχολών χορού. Η διοργάνωση αποτελεί γιορτή της χορευτικής τέχνης και σημείο συνάντησης

étude I [reloaded]

08 & 09 Νοεμβρίου - M54 art space

Η χορεύτρια και χορογράφος Πωλίνα Κρεμαστά ξανασυναντά το αυτοσχεδιαστικό σόλο étude I - μία σπουδή πάνω σε τρεις σονάτες του Giuseppe Domenico Scarlatti - σκαρώνοντας νέες παρτιτούρες. Το χορεύον σώμα συνομιλεί με το έργο του συνθέτη και αναμετράται με την ίδια την μουσικότητα της κίνησης, φέρνοντας στο τώρα μία παράλληλη συνύπαρξη οπτικών και ακουστικών επιτελέσεων.

Η χορεύτρια επιχειρεί δύο κατ' επανάληψη συναντήσεις με τις παραπάνω σονάτες, προσλαμβάνοντας και προτείνοντας την έννοια της επανάληψης ως επανασυνάντησης και όχι αντιγραφής των προηγούμενων επιλογών και δράσεων. Τι αλλάζει και τι παραμένει ίδιο; Το πρώτο μέρος μας προσκαλεί σε μία εντατική ακρόαση, ενώ το δεύτερο λειτουργεί ερμηνευτικά, επιστρέφοντας στην

ανοιχτότητα και διυποκειμενικότητα της πράξης. Ο περιβάλλοντας χώρος μετακινείται και διαμορφώνεται από τις κινητικές επιλογές και συνθέσεις και το σώμα κωδικοποιεί τις δύο διαφορετικές και αλληλένδετες επαναλήψεις του αυτοσχεδιασμού του ως εξής: μία & άλλη μία [one & one more]. Το σόλο εφορμά από την ανάγκη της χορογράφου να μοιραστεί σε παραστατική μορφή τα εργαλεία της πρακτικής της [Απόγειος], να τα αμφισβητήσει και να τα απολαύσει επί σκηνής..

7th

KALAMATA

DANCE

CUP

2025

15 & 16 Νοεμβρίου - «ΤΕΝΤΑ»
Αίθουσα Πολιτιστικών Εκδηλώσεων
Δ. Καλαμάτας

Για τους θεατές, το φεστιβάλ δεν είναι απλώς ένας διαγωνισμός χορού! Είναι μια εμπειρία πολιτισμού, τέχνης και συγκίνησης, με χορούς όλων των ειδών,

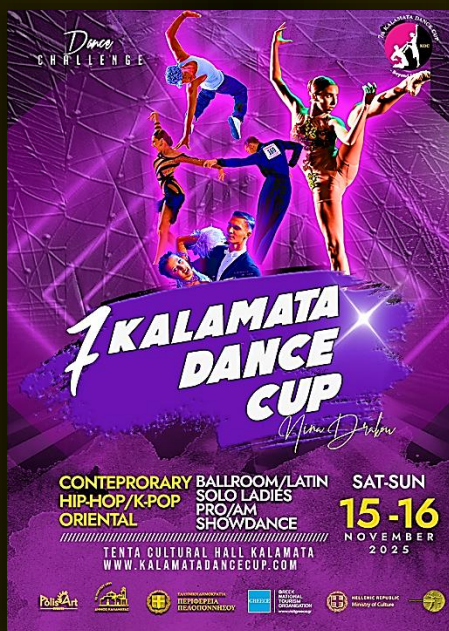
εκθαμβωτικά κοστούμια, συναρπαστικές χορογραφίες, ατμοσφαιρικό περιβάλλον και διακόσμηση, με επιλεγμένη μουσική και το πάθος των καλλιτεχνών που μεταδίδεται από τη σκηνή.

Το Σάββατο 15 & την Κυριακή 16 Νοεμβρίου 2025, η 'Τέντα' Καλαμάτας φιλοξενεί δύο βραδιές Gala με εντυπωσιακές παραστάσεις, Τελετές Έναρξης και ειδικά καλλιτεχνικά προγράμματα, καλωσορίζοντας τις χώρες που συμμετέχουν. Την αυλαία στο Gala,

ανοίγουν

πάντα χορευτές ΑμεΑ προσφέροντας πλούσια χορευτικά θεάματα με έντονες συγκινήσεις.

Και όλα αυτά σε μια υπέροχη παραθαλάσσια πόλη με πλούσια παράδοση, γεύσεις και ομορφίες, που σας καλεί να τη γνωρίσετε μέσα από τον ρυθμό και την ενέργεια του χορού. Ελάτε να ζήσετε από κοντά τη μαγεία του Kalamata Dance Cup και να γίνετε μέρος ενός θεσμού που έχει αναγνωριστεί και αγαπηθεί διεθνώς.

Ο Ν των Καλαδάμη και

Ξεναρίου

04 -11 Νοεμβρίου

Κενό είναι ο χώρος που προσπαθεί να μην πέσει ο Spider-Man. Μια performance για το κενό και την ύπαρξη. Σκηνικές απόπειρες προσέγγισης της έννοιας του κενού. Από την επιστήμη

ως την παιδική ανάμνηση. Το κενό αντιμετωπίζεται ως μια υπαρκτή χωρική περιοχή που περιμένει να κατοικηθεί. Με υλικά το σώμα, τον λόγο, το τραγούδι και τον ήχο, και με μέσο ένα μικρόφωνο ένας

άνθρωπος προσεγγίζει περιοχές
αναμνήσεων και στοχασμών πολλών ετών.

Γεμίζοντας το κενό με περιστροφές,
χιούμορ, δυτική σκέψη, ένα δάσκαλο του

Ζεν, ένα απόγευμα της νιότης, ησυχία,
Χάιντεγκερ, χιόνι, απουσία, χορό, φως και
Μπέκετ. Υπάρχω σημαίνει λερώνω τα χέρια
μου. Ένα συμπυκνωμένο one woman show..

Les Grands Ballets Canadiens

07 - 09 Νοεμβρίου

Στη μακρόχρονη διαδρομή τους, τα
«Μεγάλα Μπαλέτα του Καναδά»
προήγαγαν την τέχνη του μπαλέτου
σε όλο της το εύρος και ταυτόχρονα
παρέμειναν πιστά στο πνεύμα του κλασικού
χορού. Δίπλα στα μεγάλα κλασικά έργα του
ρεπερτορίου, εξερευνούν νέα στιλ χορού με
κορυφαίους σύγχρονους δημιουργούς και
ανερχόμενα ταλέντα. Γνωστοί στο ελληνικό
κοινό από παλαιότερη εμφάνισή τους στο

Μέγαρο το 2014, όπου και αποθεώθηκαν,
οι διάσημοι χορευτές από το Μόντρεαλ
έρχονται φέτος με δύο χορογραφίες: την
τεράστια επιτυχία τους Οι τέσσερις εποχές
στη μουσική του Βιβάλντι, που συνδυάζει
θεατρικότητα, χιούμορ και χαρά, και την
Καντάτα σε μουσικές της Νότιας Ιταλίας,
ένα εκρηκτικό κοκτέιλ φωνής, μουσικής και
χορού.

BODE PLOT | WAY WE PARADE

16 Νοεμβρίου - Θέατρο Ροές

Το νεοσύστατο καλλιτεχνικό σχήμα BODE PLOT στην πρώτη του ζωντανή εμφάνιση μετά την πρεμιέρα του short dance/music film - shunt. Ο Θάνος Δασκαλόπουλος επιμελείται μιας βραδιάς επαναπροσδιορισμού της σχέσης χορευτών και μουσικών επί σκηνής, όπου ο αυτοσχεδιασμός λειτουργεί ως βασικό όχημα της διαθεματικής ομάδας.

Στο WAY WE PARADE η χορογραφία του σχήματος πηγάζει μέσα από τη διαρκή έρευνα των μορφών ομαδικής μετακίνησης ανθρώπων σε διαφορετικά μέρη του κόσμου, όπως παρελάσεις, τελετές, προσκυνήματα και τα σώματα παράγουν μουσική μέσα από το χορευτικό ύφος που προτείνει η ομάδα.

Χορεύτριες/ες, τραγουδιστές και μουσικούς που συναντώνται σε έναν φυσικό, κοινό τόπο δράσης, ήχου και κίνησης. Κάθε ερμηνευτής φέρει τον χαρακτήρα της δικής του τέχνης και προσωπικότητας, και όλοι συνδέονται μέσα από το κοινό νήμα της «μουσικής του σώματος» — ρυθμός, αναπνοή και φωνή υφασμένα από την κίνηση.

Ο διαχωρισμός μουσικών και χορευτών επί σκηνής καταργείται, τα σώματα ακούγονται και τα όργανα κινούνται με σκοπό. Ο τόπος συνάντησης της ομάδας τελικά ορίζει την διαχείριση του σώματος και παίζει καθοριστικό ρόλο στην αλληλεπίδραση των ερεθισμάτων προς τη δημιουργία και τον καθορισμό της δικής του ταυτότητας μετακίνησης στο χώρο.

“**Λ**αίδη Μάκβεθ” στο Θέατρο Βαφείο

04 Νοεμβρίου - 30 Δεκεμβρίου

Η "Λαίδη Μάκβεθ" μετά από συνεχή sold out για 3ο χρόνο στο Θέατρο Βαφείο. Πρόκειται για μια ατμοσφαιρική παράσταση που βάζει επίκαιρα ερωτήματα και μεταφέρει την αίσθηση της ανάτασης που προσφέρουν τα μεγάλα έργα.

Ο βραβευμένος σκηνοθέτης Δημήτρης Αθανίτης, μένοντας πιστός στον Σαιξπηρικό λόγο, εστιάζει στο μυθικό ζευγάρι και

αναδεικνύει τη Λαίδη Μάκβεθ ως έναν αρχετυπικό γυναικείο χαρακτήρα, που στέκεται ισότιμα δίπλα στον πανίσχυρο σύζυγό της και παίρνει την πρωτοβουλία. Ο έρωτας και το πάθος για εξουσία συνυφαίνονται στην πιο ακραία σχέση. Η παράσταση φέρνει στο προσκήνιο τον λόγο του Σαίξπηρ πάνω στην ανθρώπινη ψυχή, τον έρωτα, την εξουσία και τους μηχανισμούς της. Ένας λόγος διεισδυτικός

και επίκαιρος, που ψυχογραφεί τους ήρωες και την κοινωνία.

Η Λαίδη Μάκβεθ και ο σύζυγός της Μάκβεθ, ευγενείς στη μεσαιωνική Σκωτία, είναι δύο πρόσωπα παθιασμένα για έρωτα και εξουσία, που φτάνουν στον φόνο για να πάρουν το στέμμα. Ταυτόχρονα, είναι ένα

Η Πέμη Ζούνη και ο Σταύρος Ζαλμάς πρωταγωνιστούν στη "Φθινοπωρινή Ιστορία" του Αλεξέι Αρμπούζωφ σε σκηνοθεσία Βάνας Πεφάνη στο Θέατρο Αργώ.

Η "Φθινοπωρινή Ιστορία" είναι ένα θεατρικό έργο του Ρώσου συγγραφέα Αλεξέι Αρμπούζωφ από το 1975, που αφηγείται την τυχαία συνάντηση και τη σταδιακή ερωτική σχέση δύο ανθρώπων, του χειρουργού Ροντιόν Νικολάγιεβιτς και της πρώην ηθοποιού Λύντια Βασίλιεβνα. Το έργο εξελίσσεται σε ένα θεραπευτήριο στη Ρίγα και εξερευνά πώς, παρά την ηλικία και τις διαφορές τους, οι δύο ήρωες ξεπερνούν

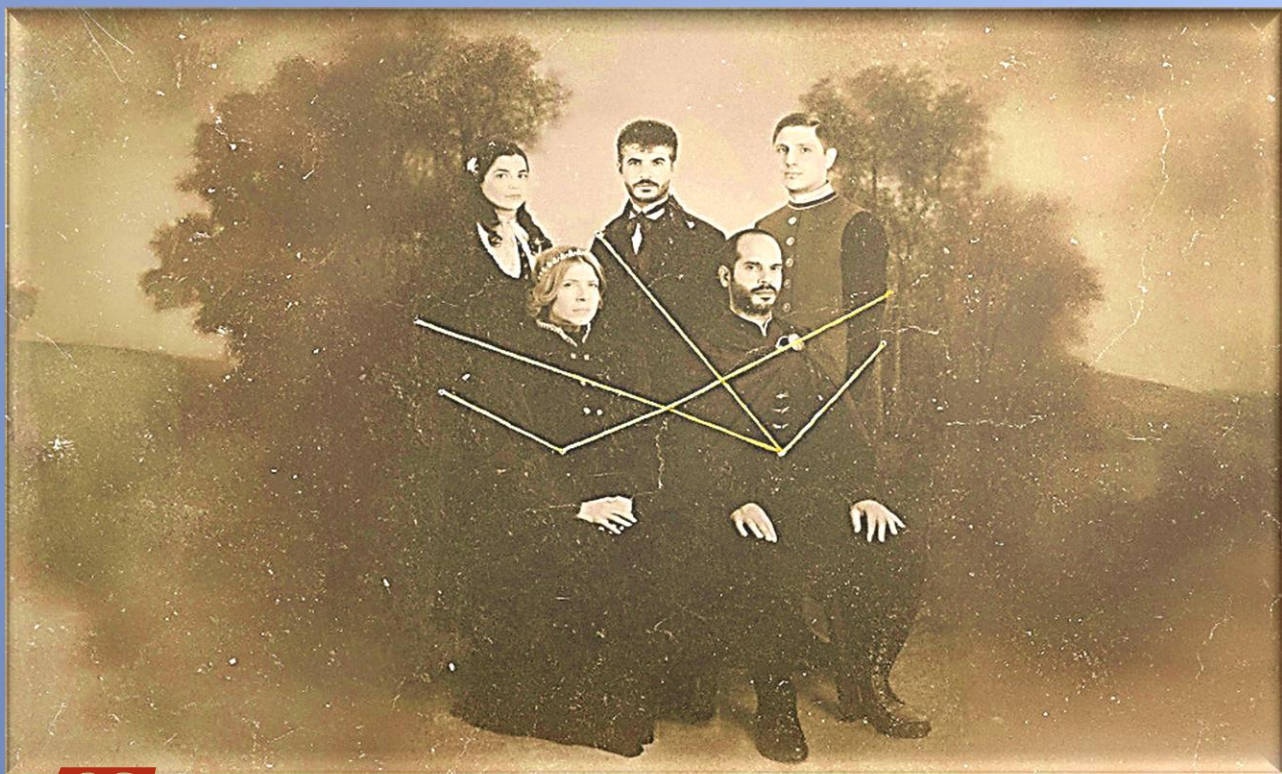
πληγωμένο ζευγάρι που προσπαθεί απεγνωσμένα να κατακτήσει το μέλλον, ένα μέλλον που έχει ήδη χαθεί. Με πλήρη επίγνωση αυτής της απώλειας, οπλίζουν με δύναμη και κυνισμό για να διεκδικήσουν ό,τι θεωρούν ότι τους ανήκει, ενώ μέσα τους παραμένουν αγνοί.

"Φθινοπωρινή Ιστορία**"**

του **Αλεξέι Αρμπούζωφ** στο
Θέατρο Αργώ

03 Νοεμβρίου - 27 Ιανουαρίου

τα τείχη που έχουν χτίσει γύρω τους για να έρθουν κοντά. Η ιστορία εστιάζει στην ανατρεπτική γνωριμία ενός συντηρητικού γιατρού και μιας γυναίκας με "ατίθαση νεανικότητα". Η Λύντια Βασίλιεβνα, μια πρώην ηθοποιός, συναντά τον Ροντιόν Νικολάγιεβιτς, τον διοικητικό υπεύθυνο του θεραπευτηρίου, και μέσα από τη σύγκρουσή τους, γεννιέται ένας τρυφερός έρωτας. Το έργο είναι μια κωμική ιστορία-μπουλμπάρ που εξελίσσεται σε love story, παρουσιάζοντας πώς οι δύο ήρωες προσπαθούν να απορρίψουν τις συμβάσεις και να φτάσουν σε μια ειλικρινή επαφή. Χρησιμοποιεί χιούμορ, ενσυναίσθηση και σκληρότητα για να απογυμνώσει τους χαρακτήρες.

«**T**ο καταραμένο παιδί» του Honoré de Balzac στο Arroyo Nuono

03 Νοεμβρίου - 30 Δεκεμβρίου

Λίγο μετά τον Μεσαίωνα, στη Γαλλία των Θρησκευτικών Πολέμων, ο κόμης ντ' Ερουβίλ παντρεύεται την Ιωάννα. Επτά μήνες μετά, γεννιέται ο Ετιέν με τη βοήθεια του γιατρού Μποβουλουάρ. Ο κόμης, αμφισβητώντας την τιμιότητα της συζύγου του και δείχνοντας απέχθεια για το παιδί, το καταριέται και ζητά να μεγαλώσει μακριά του. Ο θάνατος της Ιωάννας και του δεύτερου γιου του οδηγούν τον κόμη να στραφεί στον Ετιέν ως τελευταία ελπίδα για τη συνέχιση του οίκου του. Η εξέλιξη της ιστορίας επηρεάζεται από τη μοίρα..

Το «Καταραμένο παιδί» είναι ένα ιστορικό μυθιστόρημα του Honoré de Balzac, που δημοσιεύτηκε το 1837 και εντάσσεται στις Φιλοσοφικές μελέτες της Ανθρώπινης κωμωδίας. Το έργο στοχεύει στην κριτική των βαθιά ριζωμένων αντιλήψεων της εποχής, όπως η πατριαρχία, η επίδραση της φεουδαρχίας, η έπαρση της εξουσίας και η καταπίεση.

Παίζουν: Λάζαρος Βαρτάνης, Βασιλική Γεωργικοπούλου, Θωμάς Θάνος, Ιωάννα Παπακωνσταντίνου, Στέφανος Παπατρέχας

“**M**isery” του Στίβεν Κινγκ στο Θέατρο Άνεσις

27 Οκτωβρίου - 06 Ιανουαρίου

Η Happy Productions παρουσιάζει στο Θέατρο Άνεσις, σε σκηνοθεσία της Έλενας Καρακούλη, το εμβληματικό "Misery" του Στίβεν Κινγκ. Βασισμένο στο ομώνυμο best-seller και στην αξέχαστη κινηματογραφική του εκδοχή, το έργο εξερευνά τα όρια της εξουσίας, της χειραγώγησης και του εγκλεισμού. Πρόκειται για μια ιστορία που αναδεικνύει τη σκοτεινή πλευρά της δημιουργικότητας και την τοξική αφοσίωση.

Ο διάσημος συγγραφέας Πωλ Σέλντον διασώζεται από ένα αυτοκινητικό ατύχημα

από την "νούμερο ένα θαυμάστριά του", Άννι Γουίλκς. Ανίκανος να κινηθεί, συνειδητοποιεί σταδιακά ότι είναι εγκλωβισμένος σε ένα απομονωμένο σπίτι, στη μέση μιας χιονοθύελλας, από μια διαταραγμένη γυναίκα που δεν σκοπεύει να τον αφήσει να φύγει ποτέ. Η Άννι Γουίλκς, που κινείται μεταξύ λατρείας και ακραίας βίας και ταυτίζεται με την Μίζερι, ενσαρκώνεται από τη Φιλαρέτη Κομνηνού. Τον συγγραφέα, που βρίσκεται αντιμέτωπος με την πιο επικίνδυνη παγίδα της ζωής του, υποδύεται ο Αναστάσης Ροϊλός.

Το "Misery" δεν περιορίζεται στην ένταση και την απόλαυση ενός θρίλερ, αλλά αναδεικνύει και μια ιστορία εξάρτησης, εγκλεισμού και επιβίωσης. Με τους

Φιλάρετη Κομνηνού και Αναστάση Ροϊλό. Μαζί τους, στο ρόλο του Σερίφη, ο Ευθύμης Χρήστου.

«ΟΙ ΖΩΝΤΑΝΟΙ» ΤΟΥ

**Γιώργου Ονησιφόρου στο Η.ug:
Ένα παραμύθι που αφηγούνται
μια γυναίκα, ένας άντρας κι ένα
ηλεκτρικό μπάσο**

από τις 21 Νοεμβρίου

Από τις 21 Νοεμβρίου, ο Γιώργος Ονησιφόρου σκηνοθετεί και ερμηνεύει, μαζί με την Έβελυν Ασουάντ, το νέο του έργο «ΟΙ ΖΩΝΤΑΝΟΙ» στο Η.ug (Human Underground). «ΟΙ ΖΩΝΤΑΝΟΙ» είναι ένα παραμύθι που αφηγούνται μια γυναίκα, ένας άντρας κι ένα ηλεκτρικό μπάσο. Μιλά για ένα παιδί που πάει να βρει τον φόβο. Που διασχίζει τις θάλασσες και φτάνει σε μια μαύρη γη. Που βουτά σ' ένα πηγάδι και τρέχει στο υπόγειο σιδερένιο δάσος να βρει νερό. Που συναντά το θερίο και παλεύει μαζί του.

Σκηνοθετικό σημείωμα: " Ποια ιστορία θα ενώσει τα κομμάτια μας σε ένα σώμα; Πώς θα γίνουμε από θεατές κοινό; Πώς θα αρθρώσουμε αυτό που μας συμβαίνει; Αυτό που νιώθουμε να έρχεται, που είναι πάντα

εκεί, ανείπωτο, κρυμμένο μες στο σώμα και ψάχνει να μιλήσει, να γίνει ιστορία, να γίνει μνήμη, ν' ακουμπήσει στο σώμα ενός άλλου ανθρώπου; Πώς θα μιλήσουμε τον φόβο μας, τον πόλεμο και τη ντροπή;

Βρίσκω παρηγοριά στο παραμύθι. Στη μορφή του, στην επιμονή του να προτείνει τον άνθρωπο ως ένα ον που χρειάζεται να ελευθερωθεί. Ένα πλάσμα που χρειάζεται βοήθεια, που τη ζητά και τη δίνει. Που παρεκκλίνει, όχι από στυλ, αλλά από μια ανάγκη να αποδεσμευτεί και ν' ανοιχτεί στην περιπέτεια των πιο διαφορετικών δυνατοτήτων κι εκδοχών του εαυτού του και του κόσμου. Το ον εκείνο που φεύγει μακριά, που αναλαμβάνει να κάνει ένα μακρύ μοναχικό ταξίδι, και που έτσι γίνεται ικανό να συναντήσει, να δημιουργήσει

σχέσεις και ν' αλλάξει, να μεταμορφωθεί. Να συναντήσει το κακό και να επιζήσει, να μην τον καταπιεί η μαύρη γη. Δεν έχουμε

άλλο τρόπο απ' το να συνεχίζουμε, εμείς οι ζωντανοί.».

«Νοχαβελάνδη»: Ένα

western δωματίου του Γιάννη Αποσκίτη ανεβαίνει στο Θέατρο 104

10 Νοεμβρίου - 30 Δεκεμβρίου

Η «Νοχαβελάνδη», ένα western δωματίου σε πρωτότυπο κείμενο του Γιάννη Αποσκίτη, κάνει πρεμιέρα στο Θέατρο 104 την Δευτέρα 10 Νοεμβρίου.

Σε ένα ράντσο εκτροφής βισόνων στη Ντακότα, μια οικογένεια επιχειρεί να εμπορευτεί το παρελθόν της — αλλά μια ινδιάνικη κατάρρα, τους ανατρέπει τα σχέδια. Μια φαντασιακή εκδοχή της Άγριας Δύσης, όπου οι γενοκτονίες γίνονται αξιοθέατα και τα τραύματα του παρελθόντος εμπορεύσιμα αφηγήματα. Η «Νοχαβελάνδη» του Γ. Αποσκίτη είναι μια μαύρη φάρσα για την αποικιοκρατική κληρονομιά, την απληστία και τη μοναξιά του σύγχρονου ανθρώπου που

καταναλώνει τα πάντα – ακόμα και τον ίδιο του τον εαυτό.

Τρεις ηθοποιοί και μια χορεύτρια παρασύρονται στη δίνη ενός ματαιόδοξου λούνα παρκ, όπου μια πρώην πορνοστάρ, ένας κινέζος επενδυτής, ένας χρεοκοπημένος τζογαδόρος και μια Ελληνίδα οικονόμος συντονίζονται σε ξέφρενους καουμπόικους ρυθμούς, μέσα στις στάχτες του αμερικανικού ονείρου. Τι απομένει να κατακτήσουμε όταν έχουμε κατακτήσει τα πάντα;

Παίζουν: Βιτόρια Κωτσάλου, Γιάννης Αποσκίτης, Γιώργος Βουρδαμής, Γιώργος Φριντζήλας, Ρόζα Προδρόμου

Το "TERROR" του Φέρντιναντ φον Σίραχ, σε σκηνοθεσία Γιώργου Οικονόμου στο νέο θέατρο ΦΙΛΙΠ

20 Οκτωβρίου - 13 Ιανουαρίου

Το "TERROR", το δυνατό δικαστικό θρίλερ του Φέρντιναντ φον Σίραχ, που έχει παρουσιαστεί σε περισσότερες από εβδομήντα σκηνές της Ευρώπης και της Αμερικής, παρουσιάζεται στο ολοκαίνουργιο θέατρο ΦΙΛΙΠ από τη Δευτέρα 20 Οκτωβρίου, σε σκηνοθεσία Γιώργου Οικονόμου, μετάφραση Ευαγγελίας Α. Νάνου και διασκευή Μιρέλλας Παπαοικονόμου.

Μία πτήση. Μία έκρηξη. Μία δίκη. Οι θεατές στον ρόλο των ενόρκων. Το "TERROR"

έρχεται να θέσει στο κοινό το ακόλουθο ηθικό δίλημμα: Μπορεί να θυσιάσει μια μικρότερη ομάδα αθώων ανθρώπων προκειμένου να σωθούν πολύ περισσότεροι; Ή αλλιώς: τι είναι πιο σημαντικό – η προστασία της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και του απαραβίαστου της ζωής του καθενός, ή η σωτηρία του μεγαλύτερου αριθμού ανθρώπων;

Έτσι, ο θεατής δεν παίρνει απλώς θέση σε μια δίκη· παίρνει θέση ανάμεσα σε δύο διαφορετικές φιλοσοφίες της ζωής και της

δικαιοσύνης. Το "Terror" δεν είναι απλώς μια θεατρική παράσταση. Είναι μια ζωντανή δημοκρατική εμπειρία, όπου κάθε θεατής καλείται να σταθεί απέναντι στο πιο κρίσιμο ηθικό δίλημμα της εποχής μας..

26 Μαΐου, λίγο μετά τις οχτώ το απόγευμα. Ένα αεροπλάνο της Lufthansa με 164 επιβάτες βρίσκεται υπό καθεστώς ομηρίας. Ο τρομοκράτης δίνει εντολή να πέσει πάνω στο κατάμεστο Allianz Arena του Μονάχου, όπου 70.000 φίλαθλοι παρακολουθούν τον αγώνα Γερμανίας – Αγγλίας. Δύο μαχητικά αεροσκάφη ακολουθούν. Ο νόμος απαγορεύει ρητά την κατάρριψη. Η συνέχεια διαδραματίζεται στη δικαστική αίθουσα. Εκεί όπου οι θεατές –ως ένορκοι– καλούνται να αποφασίσουν: Αθώος ή

Ένοχος; Ποιος έδωσε το δικαίωμα σε έναν απλό εκπρόσωπο του κράτους να σκοτώσει τους λίγους για να σωθούν οι πολλοί; Διαθέτει το δικαστήριο τα κατάλληλα νομικά εργαλεία για να μπορέσει να κρίνει δίκαια αυτή τη συνειδητή απόφαση; Ποιος κώδικας τιμής και ποια αίσθηση δικαιοσύνης όπλισαν το χέρι του; Ποιος αποφασίζει ότι το «μη χείρον βέλτιστον» αποτελεί το μέτρο της ηθικής μας; Τι είναι δίκαιο και τι άδικο; Ήρωας ή δολοφόνος;

Οι αριθμοί, οι υπολογισμοί και οι συσχετισμοί συγκρούονται με το ίδιο το μέτρο της ανθρώπινης συνείδησης, μετατρέποντας τη θεατρική σκηνή σε μια αίθουσα εσωτερικής αλλά και κοινωνικής κρίσης.

Μετά την παρουσίαση της στην Πειραιώς 260 στο πλαίσιο του κύκλου «Η Σκηνή των Βιβλίων» του Φεστιβάλ Αθηνών Επιδαύρου, η θεατρική παράσταση «ΣΩΤΗΡΙΑ» σε σκηνοθεσία Θανάση Δόβρη ανεβαίνει στην Πάνω Σκηνή

Η «Σωτηρία», σε

σκηνοθεσία Θανάση Δόβρη, στο
Από Μηχανής Θέατρο

15 Νοεμβρίου – 14 Δεκεμβρίου

του Από Μηχανής Θεάτρου από το
Σάββατο 15 Νοεμβρίου.

Η παράσταση βασίζεται στη συλλογή διηγημάτων της Χαράς Ρόμβη. Ερμηνεύει η Μαρία Παρασύρη. Με αφορμή μία γυναίκα που κλείνεται σε ένα σούπερ μάρκετ κατά λάθος, η συγγραφέας Χαρά Ρόμβη

σκιαγραφεί με γλυκόπικρο χιούμορ και τρυφερότητα ένα πλήρως αναγνωρίσιμο πορτρέτο της Ελλάδας του ' 80 και του ' 90. Η ηρωίδα, χαμένη στον παράδεισο της αφθονίας, ανάμεσα σε ράφια και ψυγεία γεμάτα προϊόντα, περιέργους θορύβους και απροσδιόριστες σκιές, έρχεται σταδιακά αντιμέτωπη με τους προσωπικούς της δαίμονες, τα σκοτάδια, τους φόβους τους και, τελικά, με τον ίδιο της τον εαυτό.

«Ο ΜΑΥΡΟΣ

ΜΟΝΑΧΟΣ»: Το αινιγματικό έργο του Αντόν Τσέχωφ ανεβαίνει στη Σκηνή Brecht-2510

02 Νοεμβρίου - 29 Μαρτίου

Ένα από τα πιο μυστηριώδη και αινιγματικά έργα του Άντον Τσέχωφ, «Ο Μαύρος Μοναχός», έρχεται στη ΣΚΗΝΗ BRECHT-2510 από τις 2 Νοεμβρίου, σε μια παράσταση που ισορροπεί ανάμεσα στο όνειρο και στην πραγματικότητα, στη λογική και στην παραφροσύνη.

Ο Κόβριν, ένας χαρισματικός διανοούμενος, επιστρέφει στο κτήμα των παιδικών του χρόνων για να αναρρώσει από υπερκόπωση. Εκεί, καθώς βρίσκει τον έρωτα και την ηρεμία στη φύση, αρχίζει να εμφανίζεται μπροστά του μια μυστηριώδης

Ο σκηνοθέτης Θανάσης Δόβρης καταπιάνεται εδώ με τον κοινό καθημερινό άνθρωπο και με κάθε «καθώς πρέπει» Σωτηρία, αποκρυπτογραφώντας τον υπαρξιακό φόβο σαν θεατρική φάρσα και δημιουργώντας ένα (αυτό)σαρκαστικό σχόλιο για ένα τυχαίο συμβάν που γίνεται φορέας αποκάλυψης, για μία απροσδόκητη γκάφα που εγκυμονεί τη σωτηρία.

μορφή: ένας Μαύρος Μοναχός, που του μιλά και τον παρασύρει σε έναν κόσμο όπου το μεγαλείο και η τρέλα γίνονται ένα. Είναι όραμα; Παράνοια; Ή ένα σημάδι ότι ο άνθρωπος μπορεί να ξεπεράσει τα όρια της ύλης;

Η παράσταση αναδεικνύει τον διαχρονικό στοχασμό του Τσέχωφ πάνω στην ανθρώπινη ψυχή, την ανάγκη για υπέρβαση, την καταστροφική δύναμη της εμμονής και το λεπτό νήμα που χωρίζει την ιδιοφυΐα από την τρέλα.

Καλλιτεχνικά Νέα - Εικαστικά

“*B*ouquets of Memory”

της Αναστασίας Γκινάκη στην
genesis gallery

από τις 06 Νοεμβρίου

Την καλλιτεχνική διεύθυνση και την επιμέλεια της έκθεσης έχει ο Γιώργος Τζάνερης. Την έκθεση προλογίζουν με τα κείμενά τους η Τατιάνα Μουκάκου, συγγραφέας και ο Νίκος Σταματιάδης, συγγραφέας.

«Άλλο ένα ταξίδι στον εξπρεσιονιστικό, ανάγλυφο κόσμο της Αναστασίας Γκινάκη. Η ζωγράφος μάς καλεί να βυθιστούμε, ή και να πετάξουμε, μαζί της πάνω από τα σύμβολά της, να μοιραστούμε τις υφές τους, να τα δούμε και να τα χαϊδέψουμε. Η όραση και η αφή είναι τα μέσα της σύνδεσης με την

τέχνη της. Με τον κόσμο της. Άλλοτε μοιάζουν να κινούνται μέσα στο νερό, ενώ άλλες φορές αιωρούνται στον αέρα. Οι ζωγραφικές φόρμες της, τότε πιο αφηρημένες, τότε πιο γήινες και σαφείς, μα πάντα ιδιαίτερες και ξεχωριστές. Διαχρονικά, η θεματολογία της ποικίλει: από τον έρωτα στη φύση, από το σύμπαν στον βυθό της θάλασσας, πάντα αιωρούμενα. Πάντα ελκυστικά και παιχνιδιάρικα. Τα λουλούδια τα χρησιμοποιούσε ανέκαθεν, προσεκτικά σχηματισμένα με τις πάστες της. Εδώ, με τα μπουκέτα της, μάς αφήνει να δημιουργήσουμε την προσωπική μας ανάγνωση —με έναν τρόπο δικό της, αριστοτεχνικό— και να ταυτιστούμε, ίσως, με κάποιο από αυτά. Πλήθος οι αποχρώσεις, ελκυστικές. Και η κομψότητα

εκεί, πάντα.». Τατιάνα Μουκάκου – Συγγραφέας

«Στην πρόσφατη δουλειά της εικαστικού Α. Γκινάκη, “Bouquets of Memory” , αυτό που βλέπεις είναι ταυτόσημο με αυτό που νιώθεις ως θεατής. Μια έκρηξη καλοδουλεμένων χρωμάτων πάλλεται πάνω στα τελάρια της. Η φύση απογειώνεται και θριαμβεύει, ελεύθερη από τη φόρμα. Η εικαστικός «ανοίγει» στον θεατή τον μυστικό της κήπο και μοιράζεται μαζί του όσα αισθάνεται, σαν να προσφέρει μια ιστορία για τον καθένα μας. Τα

Τη μονοχρωμία ως πεδίο αισθητικής και εννοιολογικής αναζήτησης διερευνά η ομαδική έκθεση “Black & White” (Μαύρο και Άσπρο), που εγκαινιάζεται την Κυριακή, 26 Οκτωβρίου 2025, στο Μέγαρο Χορού Καλαμάτας, στην Αίθουσα Black Box.

χρώματά της, υγρά, σχεδόν νωπά, μοιάζουν να κυλούν έξω από τα όρια του καμβά, ενώ τα θέματα τείνουν προς τον ουρανό, παλλόμενα. Η τεχνική της θυμίζει, κατά στιγμές, πομπηιανό φρέσκο, στο τώρα. Σε μια εποχή συχνής έκπτωσης, η τέχνη της Γκινάκη ωθεί στην άρση των αισθήσεων, υμνώντας τη χαρά της ύπαρξης και της δημιουργίας. Ακολουθεί, με τον δικό της τρόπο, τη ρήση του Πικάσο: “Ο ρόλος της τέχνης είναι να ξεπλένει τη σκόνη της καθημερινής ζωής από τις ψυχές μας” Νίκος Σταματιάδης – Συγγραφέας

«**B**lack & White” στο

Μέγαρο Χορού Καλαμάτας

έως τις 17 Νοεμβρίου

Η έκθεση, την οποία επιμελείται η Άρτεμις Ποταμιάνου, διοργανώνεται από τον Εικαστικό Τομέα του Δήμου Καλαμάτας, υπό τη διεύθυνση του Παναγιώτη Λαμπρινίδη. Στο πλαίσιο της παρουσιάζονται έργα 33 Ελλήνων και ξένων καλλιτεχνών που εστιάζουν αποκλειστικά στο άσπρο και το μαύρο.. Πρόκειται για μια πολυδιάστατη συνομιλία γύρω από τα όρια του χρωματικού φάσματος, όπου ζωγράφοι, γλύπτες και

χαράκτες από διαφορετικές γενιές και χώρες συναντώνται γύρω από την έννοια της αντίθεσης — όχι μόνο ως αισθητικής επιλογής, αλλά και ως εργαλείου διαλόγου. Στα έργα που παρουσιάζονται, οι δημιουργοί στέκονται στα άκρα της χρωματικής παλέτας για να υπογραμμίσουν την πολυπλοκότητα, τη διαφορά και την αντίθεση, δημιουργώντας έναν χώρο όπου ο θεατής καλείται να εξερευνήσει ερωτήματα γύρω από το σώμα,

τη φύση, το φύλο, την κοινωνία, αλλά και την ίδια την καλλιτεχνική πρακτική.

Οι καλλιτέχνες της έκθεσης ουσιαστικά κάνουν αυτό που κάνουν οι μυθοποιοί: εκκινούν από ένα βασικό δίπολο (μαύρο/άσπρο, φύση/πολιτισμός, αναπαράσταση/αφαίρεση) και το χρησιμοποιούν για να εξερευνήσουν το πολύ πιο σύνθετο πεδίο της εικαστικής τους πρακτικής, ανασύροντας σταθερές οικείες στο συλλογικό υποσυνείδητο..

Γιάννης Τζεργιάς έκθεση "Οιδίπους- Εικόνες μετά την

τύφλωση"

06 -30 Νοεμβρίου - Πολιτιστικό Κέντρο Μελίνα Μερκούρη

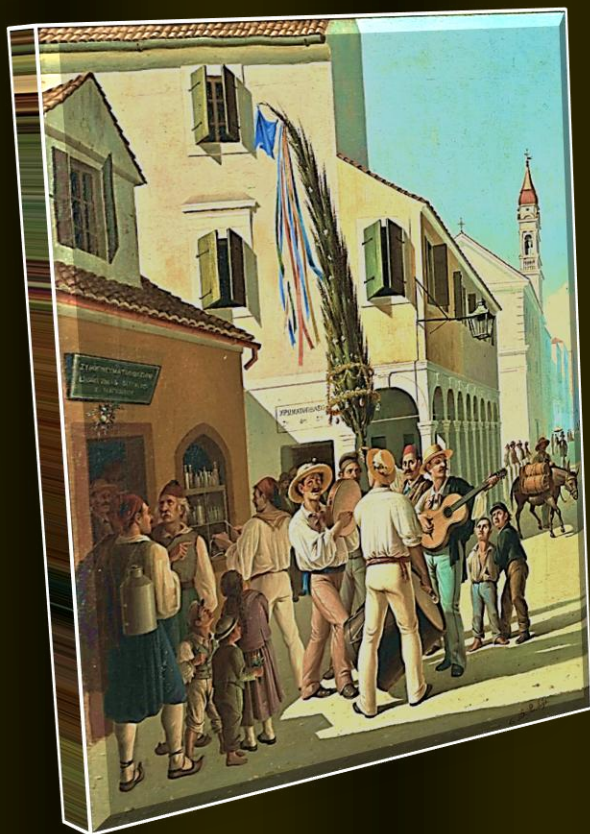
Δύο εκθέσεις του Γιάννη Τζεργιά παρουσιάζονται, συνθέτοντας μια ενιαία αφήγηση για τη μοίρα, τον μύθο και την ανθρώπινη ύπαρξη. Η

πρώτη έκθεση, "Οιδίπους- Εικόνες μετά την τύφλωση", παρουσιάζεται στο Πολιτιστικό Κέντρο Μελίνα Μερκούρη, με επίκεντρο τον Οιδίποδα ως αρχέτυπο της ανθρώπινης

τραγωδίας, όπου η γνώση πληρώνεται με το φως των ματιών.

Στην έκθεση "Οιδίπους - Εικόνες μετά την τύφλωση" ο καλλιτέχνης επανερμηνεύει τον μύθο του Οιδίποδα με μια εσωτερική και πανανθρώπινη οπτική, χρησιμοποιώντας το φως, το αίμα, τη στάχτη και το χρυσό ως

σύμβολα γνώσης και ύβρεως. Η αφήγηση περιλαμβάνει αυτοβιογραφικά στοιχεία και αναφορές σε άλλες τραγωδίες (Αγαμέμνων, Μήδεια, Αίας, Φιλοκτήτης, Βάκχες). Σημαντική θέση έχουν ο βοσκός, τα πορτρέτα των κατσικιών και η ειρωνεία της μοίρας. Η ζωγραφική χαρακτηρίζεται από έντονη συναισθηματική φόρτιση, δωρικότητα και αναζήτηση της εσωτερικής αλήθειας.

«Η Ζωγραφική στο Ιόνιο:

18ος-19ος αιώνες»: Νέα έκθεση στο Παράρτημα της Εθνικής Πινακοθήκης στην Κέρκυρα

22 Οκτωβρίου - 22 Μαρτίου

στον χώρο του Ιονίου από την ύστερη Βενετοκρατία έως τις πρώτες δεκαετίες μετά την Ένωση, αποσκοπώντας στην ανάδειξη μιας καλλιτεχνικής παραγωγής κομβικής σημασίας για τις ελληνικές χώρες γενικότερα, για το ίδιο το ελληνικό κράτος και, ευρύτερα, για τον χώρο της Αδριατικής.

Με αφορμή την επέτειο των 200 ετών από την ίδρυση της Ιονίου Ακαδημίας, το Ιόνιο Πανεπιστήμιο και η Εθνική Πινακοθήκη – Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτσου διοργανώνουν έκθεση με τίτλο «Η Ζωγραφική στο Ιόνιο: 18ος – 19ος αιώνες» στον χώρο του Παραρτήματος της Εθνικής Πινακοθήκης, στην Κέρκυρα. Στην ιδιαίτερη αυτή έκθεση παρουσιάζεται η ζωγραφική

Στην έκθεση παρουσιάζονται περισσότερα από 70 έργα ζωγραφικής 30 καλλιτεχνών (τέμπερες, ελαιογραφίες, σχέδια, χαρακτικά), όπως επίσης και σχετικά τεκμήρια (χειρόγραφες πραγματείες, έντυπες εκδόσεις, αρχαιακά έγγραφα) προερχόμενα από τις συλλογές της Εθνικής

Πινακοθήκης όσο και από μουσεία, πολιτιστικά ιδρύματα και αρχεία.

Η Εθνική Πινακοθήκη, στο πλαίσιο της στρατηγικής αναδιοργάνωσης των Παραρτημάτων της και προκειμένου να υποδεχτεί αυτή την έκθεση, αναβάθμισε τις υποδομές του Παραρτήματος στην Κέρκυρα, με γνώμονα τη βελτίωση της εμπειρίας του επισκέπτη και την άρτια παρουσίαση των έργων, σύμφωνα με τις σύγχρονες μουσειολογικές και μουσειογραφικές προδιαγραφές.

“**P**ineptran Istreyas &

Akhinos”: Η γκαλερί Δύο Χωριά φιλοξενεί έργα της **Gisela McDaniel** για πρώτη φορά στην Ελλάδα

έως τις 29 Νοεμβρίου

Η γκαλερί Δύο Χωριά έχει τη χαρά να ανακοινώσει την έκθεση “Pineptran Istreyas & Αχινός”, μια ατομική παρουσίαση της Τσαμόρο καλλιτέχνιδας Gisela McDaniel, μέλους της αυτόχθονης κοινότητας του Γκουάχαν (Guam) και εκπροσώπου της διασποράς. Η έκθεση εγκαινιάζεται το Σάββατο 18 Οκτωβρίου, στις 17:00, στη γκαλερί Δύο

Δημιουργήθηκε χώρος περιοδικών εκθέσεων, προσδίδοντας έτσι στο Παραρτήμα μια νέα δυναμική. Κατά αυτό τον τρόπο, εκτός από την επανέκθεση της μόνιμης συλλογής, η οποία προγραμματίζεται για το 2026, θα υπάρχει η δυνατότητα να φιλοξενοούνται πλέον και σημαντικές περιοδικές εκθέσεις.

Χωριά στην

Ακρόπολη, παρουσία της καλλιτέχνιδας. Η έκθεση παρουσιάζει ένα νέο σώμα έργων που δημιουργήθηκαν κατά τη διάρκεια της παραμονής της McDaniel στην Ελλάδα, σηματοδοτώντας μια ουσιαστική διεύρυνση της καλλιτεχνικής της πρακτικής μέσα από τις διασταυρώσεις πολιτισμών, ιστοριών και γεωγραφιών. Το

έργο της McDaniel επαναδιεκδικεί το πορτραίτο ως χώρο ίασης, συνεργασίας και αποαποικιοκρατικής αφήγησης. Δουλεύοντας κυρίως με γυναίκες, μη δυαδικά πρόσωπα και άτομα που ταυτίζονται με τη θηλυκότητα, η καλλιτέχνιδα προσεγγίζει το πορτραίτο ως πράξη αντίστασης και ίασης. Τα πρόσωπα που απεικονίζει δεν είναι απλώς υποκείμενα, αλλά συνεργάτες που μοιράζονται τις προσωπικές τους ιστορίες μέσα από συζήτηση και ήχο — μια διαδικασία που τοποθετεί στο κέντρο την προσωπική φωνή και τον αυτοπροσδιορισμό.

Βαθιά ριζωμένη στην καταγωγή της από το Γκουάχαν, η πρακτική της McDaniel

Ζωγραφίζω από παιδί σαν παιδί, παρά τη μάταιη επιμονή των δασκάλων μου στα εικαστικά να με διδάξουν, γιατί έτσι μόνο μπορώ να παίρνω

αντιπαρατίθεται στο αποικιοκρατικό και πατριαρχικό βλέμμα που είναι ενσωματωμένο στην ιστορία της τέχνης. Δίνοντας μορφή σε φωνές και ιστορίες που ιστορικά έχουν σιωπηθεί ή αντικειμενοποιηθεί, τα έργα της συμβάλλουν στην επανεγγραφή της ιστορίας της τέχνης από φεμινιστική και αυτόχθονη σκοπιά. Η καλλιτέχνιδα ανιχνεύει συνδέσεις ανάμεσα στην προγονική πλοήγηση, την επιβίωση και το συναισθηματικό έργο των σύγχρονων θηλυκοτήτων —χαρτογραφώντας γραμμές που ενώνουν το τραύμα και την υπέρβαση, την απώλεια και την επαναδιεκδίκηση, το προσωπικό και το πολιτικό.

Ρούλη Μπούα - «Σαν

κόκκινη κλωστή...»: Έκθεση
στο Ίδρυμα Παναγιώτη και
Έφης Μιχελή

έως 20 Νοεμβρίου

μια ανάσα από όσα σοβαρά και σοβαροφανή συμβαίνουν γύρω μου...” — Ρούλη Μπούα. Ο Ιστορικός της Τέχνης, καθηγητής Στέλιος Λυδάκης, γράφει για το

έργο της Μπούα: "...η ζωγράφος ξανοίγεται στην παιδική ηλικία, στην απλή ζωή, στις ζεστές ανθρώπινες σχέσεις. Και όλα αντιμετωπίζονται με μια χαρούμενη, γιορτινή διάθεση, σαν ένα όμορφο παραμύθι ή σαν όνειρο... Η Ρούλη Μπούα επιβεβαιώνει, με το έργο της ναΐφ τεχνοτροπίας, την άποψη ότι ο ναΐφ καλλιτέχνης βασίζεται σε μια ιδιάζουσα καλλιτεχνική καταβολή..."

Η ναΐφ είναι μια κατηγορία ζωγραφικής που χαρακτηρίζεται από μια παιδικού τύπου απλοϊκότητα, τόσο στην ύλη και το περιεχόμενο όσο και στην τεχνική. Πρόκειται για την ανόθευτη, δημιουργική δύναμη που, ανεξάρτητα από τον έλεγχο

της λογικής, οδηγεί στην καλλιτεχνική έκφραση. Η ναΐφ ζωγραφική συναρπάζει με την αμεσότητα, το απροβλημάτιστο, τη δροσιά της και την αθωότητά της. Το Ίδρυμα Παναγιώτη & Έφης Μιχελή, τιμώντας την επιθυμία της ιδρύτριάς του, ναΐφ ζωγράφου Έφης Μιχελή (1906–1984), για την προβολή και ανάδειξη της ναΐφ ζωγραφικής, συνεχίζει να την παρουσιάζει στο ευρύ κοινό. Ήδη από το 2013 δίνει τη δυνατότητα σε σύγχρονους Έλληνες ναΐφ ζωγράφους να εκθέτουν τα έργα τους στην Αίθουσα Εκθέσεων και Εκδηλώσεών του, δημιουργώντας έτσι τον πυρήνα της «Συλλογής Ελληνικής Ναΐφ Ζωγραφικής».

Μαρία Χαραλάμπους:
ατομική έκθεση ζωγραφικής
«Στον δρόμο, κυπαρίσσια.»
στο Κέντρο Τεχνών Μετς
έως τις 15 Νοεμβρίου

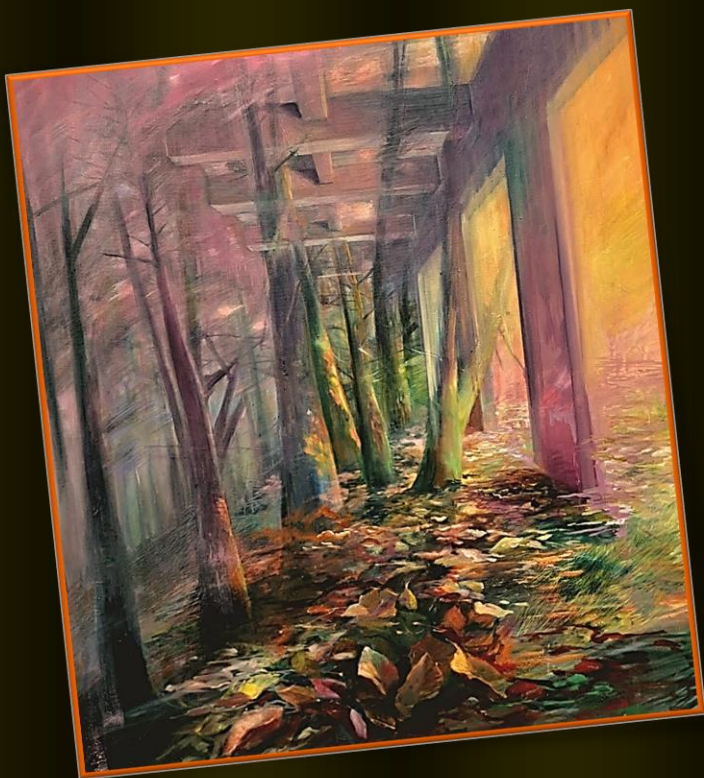
Αυτό που βλέπει κανείς στα έργα της Μαρίας Χαραλάμπους δεν είναι απλώς τοπία, αλλά ονειρικοί κόσμοι, κατοικημένοι από αέρινες φιγούρες και αόρατες αναπνοές. Τα έργα της μοιάζουν να αιωρούνται ανάμεσα στο πραγματικό και στο φανταστικό, δημιουργώντας μια αίσθηση αλλόκοσμης ηρεμίας. Η Μαρία, αξιοποιώντας την

τεχνική της γκουάς και της ακουαρέλας, χειρίζεται το υλικό της με τρόπο που επιτρέπει στο νερό να γίνει φορέας νοήματος και την ύλη με τρόπο που μιμείται τις αισθήσεις. Οι φόρμες της ρευστές, παραμένουν σε κίνηση, ανασαίνουν, κυλούν απαλά, σαν να γλιστρούν μέσα στο φως, αρνούμενες να αποκρυσταλλωθούν.

Κι όμως, αυτή η ρευστότητα δεν μένει άυλη. Το υδάτινο στοιχείο συναντά τη γη με τρόπο που θυμίζει λάσπη ή χώμα, ίσως και την πάχνη που αφήνει η πρωινή δροσιά μετά την καταιγίδα. Η ζωγραφική της δεν είναι μόνο συνειρμική, είναι και απτή. Δύο στοιχεία, νερό και γη, συνυπάρχουν παραδόξως, δημιουργώντας έναν τόπο τόσο υλικό όσο και συναισθηματικό μαζί, έναν κόσμο όπου η ύλη γίνεται

εμπειρία, και η εμπειρία αφήνει σημάδι. Σαν την εικόνα μιας λίμνης που καθρεφτίζει τον ουρανό και ταυτόχρονα κρύβει μέσα της τη γη, συγκεντρώνοντας ακριβώς αυτά τα συστατικά της ύπαρξης, το ουράνιο, το υδάτινο αλλά και τον αιθέρα, σε μια εύθραυστη, ευθυγραμμισμένη και συνάμα γαλήνια ισορροπία. Μέσα σε αυτό το σκηνικό, το κυπαρίσσι επανέρχεται σαν μοτίβο, σχεδόν σαν προσευχή.

Η Εύα Γεράκη μέσα από την πρώτη της ατομική έκθεση στον Πειραιά με τίτλο "Promemoria- Προμνήμη", προσκαλεί και προκαλεί τον θεατή να ονειρευτεί έναν κόσμο διαφορετικό από αυτόν που βιώνει σήμερα, όπου θα κυριαρχεί το φως και το χρώμα. Τόποι και Τοπία, Κτήρια που σήμερα διαπερνούν την καθημερινότητά μας με εικόνες σκληρές ή ακόμη κι εγκατάλειψης, η καλλιτέχνης ονειρεύεται ότι θα

Εύα Γεράκη - "Promemoria-

**Προμνήμη": Έκθεση στην γκαλερί
Art Prisma**

έως 15 Νοεμβρίου

μεταλλαχθούν με τέτοιο τρόπο, όπου η φύση θα συνυπάρξει αρμονικά με το αστικό περιβάλλον. Με δύναμη και τόλμη, χωρίς όμως να χάνει την ευαισθησία και την ευθραυστότητά της δημιουργεί, όπως η ίδια υποστηρίζει: " Έναν δικό της ταξιδιωτικό οδηγό του μέλλοντος" ' στον καμβά της, όπου μετουσιώνει τα σημερινά τοπία σε προσωπικούς παράδεισους και δημιουργεί ένα μύθο-μία παραμυθία που ξετυλίγεται μπροστά στον θεατή, αργά και σταθερά από έργο σε έργο μια και υπάρχει ένας κοινός εννοιολογικός άξονας που τα ενώνει υφολογικά, μορφολογικά και φιλοσοφικά, συντείνοντας στην δημιουργία ενός

προσωπικού αφηγήματος.

“ Θαύμαζα τα χαλατά, έχοντας περάσει όλα τα παιδικά μου Καλοκαίρια στην Σύμη και φανταζόμουν ότι μπορώ να τα μεταμορφώσω σε νεραϊδένιους τόπους που τα τυλίγει ένα πέπλο. Αυτό αναζητώ και σήμερα, να μεταλλάξω όλα όσα με προβληματίζουν, μας σκοτεινιάζουν μέσα από την ζωγραφική’ ’ επισημαίνει η καλλιτέχνιδα, η οποία επηρεασμένη από την pop art, μια και ανήκει σε μία γενιά που χρησιμοποιούσε υλικά όπως σπρέι πάνω στον καμβά, μεταφέροντάς τα από το εφήμερο του δρόμου, στο διαχρονικό του καμβά, με μία μετά ποπ γραφή, αψηφά τα μεγέθη, τους όγκους και τις αναλογίες προς χάριν της ποίησης και της συνύπαρξης με το όνειρο,

όχι με την ουτοπία. Η Εύα Γεράκη, δεν προσδοκάει έναν κόσμο πέρα από την πραγματικότητα, αλλά έναν αλλιώτικο κόσμο όπου σαν άλλη νεράιδα με το δικό της ραβδί που είναι το πινέλο, συνθέτει έναν κόσμο όπου το φως θα υπερτερήσει του σκότους, όπου η φύση δεν θα καταστραφεί, αλλά θα αναγεννηθεί και μέσα σε αυτή την νέα γέννηση οι ισορροπίες του κόσμου, του αστικού κόσμου θα αλλάξουν προς όφελος και ισορροπία και των δύο αντίρροπων δυνάμεων (πόλη-φύση) και εν τέλη του ανθρώπου που ενώ δεν διαφαίνεται ως φιγούρα, αφήνει όμως το αποτύπωμά του και ενυπάρχει μέσα από έναν κόσμο αντικειμένων και όχι υποκειμένων, μέσα από τα έργα και τις πράξεις του...

Σονάτες για βιολί & πιάνο

Νίκος Μάνδουλας
Πόπη Μαλαπάνη

ΒΙΟΛΙ
ΠΙΑΝΟ

ΤΡΙΤΗ 4 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2025 ΩΡΑ 20:30

Σονάτες για βιολί και πιάνο | Νίκος Μάνδουλας - Πόπη Μαλαπάνη

04 Νοεμβρίου - Ωδείο Φίλιππος Νάκας

Με σεβασμό στην παράδοση και επιθυμία για ανανέωση, ο Νίκος Μάνδουλας και η Πόπη Μαλαπάνη, πιστοί συνεργάτες επί σκηνής, καθηγητές και οι δύο στο Ωδείο Φίλιππος Νάκας, εμβαθύνουν στις μοναδικές μουσικές γλώσσες που ενώνουν το βιολί και το πιάνο.

Η σονάτα του Brahms ξεχωρίζει για τον βαθύ ρομαντικό χαρακτήρα και τη σύνθετη δομή της, με πλούσιες αρμονικές εναλλαγές και εκφραστικές γραμμές που αποδίδουν την εσωτερική ένταση και ευαισθησία του συνθέτη. Ο ρυθμός και η μελωδία συνυφαίνονται σε μια αρμονική ισορροπία, δημιουργώντας μια αίσθηση οικειότητας και δύναμης. Η σονάτα του Grieg, από την

άλλη, φέρνει μια ευρωπαϊκή φινέτσα με μια πιο ρηξικέλευθη και εκφραστική προσέγγιση, εμπλουτισμένη με στοιχεία της νορβηγικής παράδοσης και της ρομαντικής γραφής. Οι μελωδίες είναι ζωντανές και εκρηκτικές, ενώ ο ρυθμός συχνά αναδεικνύει μια αίσθηση ελευθερίας και φυσικής ροής. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι δύο σονάτες γράφτηκαν την ίδια χρονιά, το 1886.

Τέλος, η 1η σονάτα του Fazil Say, αποτελούμενη από 5 μέρη, γραμμένη σε κυκλική μορφή καθώς το μουσικό υλικό του ατμοσφαιρικού πρώτου μέρους επανέρχεται στο πέμπτο και τελευταίο, συνδυάζει, όπως και στις περισσότερες συνθέσεις του δημιουργού, δυτικότροπα

στοιχεία με παραδοσιακά της χώρας του αλλά και ρυθμολογίες από την τζαζ μουσική. Φέρνει μια φρέσκια, δυναμική διάσταση, με στοιχεία που ενώνουν την κλασική παράδοση με μοντέρνες μουσικές γλώσσες. Οι αρμονίες είναι συχνά τολμηρές και οι ρυθμοί απρόβλεπτοι, δημιουργώντας μια αίσθηση έντασης που ενθουσιάζει.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Johannes Brahms (1833–1897): Σονάτα για βιολί αρ. 2 σε λα μείζονα, έργο 100

Edvard Grieg (1843–1907): Σονάτα για βιολί αρ. 3 σε ντο ελάσσονα, έργο 45

Fazil Say (γ. 1970): Σονάτα για βιολί και πιάνο αρ.1, έργο 7.

Tan Dun music

06 Νοεμβρίου - Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης

μία κορυφαία φυσιογνωμία στο χώρο της σύγχρονης κλασικής μουσικής έχοντας κερδίσει Όσκαρ και Γκράμι για τη μουσική της ταινίας 'Τίγρης και Δράκος' ('Crouching Tiger, Hidden Dragon'), ενώ έχει λάβει πλήθος άλλων περιώνυμων βραβείων. Το δημιουργικό και άκρως εντυπωσιακό του ρεπερτόριο περιλαμβάνει όπερες, ορχηστρικά έργα, μουσική δωματίου και κινηματογραφική μουσική,

Ο παγκοσμίως βεληνεκός κινεζικής καταγωγής Αμερικανός συνθέτης, μαέστρος και Πρέσβης Καλής Θελήσεως της UNESCO, Tan Dun, αποτελεί

μεταξύ άλλων, και έχει παρουσιαστεί σε ολόκληρο τον κόσμο από τις σπουδαιότερες ορχήστρες με μεγάλη επιτυχία. Οι συνθέσεις του ενσωματώνουν συχνά οπτικοακουστικά στοιχεία, όπως θα συμβεί και στη συναυλία του στην πόλη μας, προσφέροντας μία αξέχαστη εμπειρία στο κοινό.

Ο όρος 'Τριλογία Πολεμικών Τεχνών' αναφέρεται στη μουσική επένδυση τριών βραβευμένων ταινιών του Tan Dun, όπως οι 'Hero' , 'Crouching Tiger, Hidden

Dragon' και 'The Banquet' που εξερευνούν θέματα αγάπης, θυσίας και εκδίκησης μέσα από το πρίσμα των πολεμικών τεχνών. Αργότερα η τριλογία μετατράπηκε σε 'Κύκλο Πολεμικών Τεχνών' , όταν ο Tan Dun έγραψε την 'Τριπλή Ανάσταση' τιμώντας τη 200η επέτειο από τη γέννηση του Ρίχαρντ Βάγκνερ και αποτίνοντας φόρο τιμής στον δικό του 'Κύκλο του Δαχτυλιδιού'

Late night με την Κρατική Ορχήστρα Αθηνών

07 Νοεμβρίου - Μέγαρο Μουσικής Αθηνών

Η Εσθονή αρχιμουσικός Ανού Τάλι μοιράζει τη δράση της σε Ευρώπη και Αμερική, διακρινόμενη ως μία από τις πιο δραστήριες και αναγνωρισμένες γυναίκες μαέστρους του 21ου αιώνα. Η Κρατική Ορχήστρα Αθηνών την υποδέχεται για πρώτη φορά, με τη βεβαιότητα πως θα

αφήσει το στίγμα της θηλυκής φινέτσας και λεπτότητας σε ένα αμιγώς γαλλικό πρόγραμμα, που αποδεικνύει πως αυτό που ακούγεται ως «ελαφρύ» μπορεί να είναι συγχρόνως πολύ σοβαρό, πολύ ουσιώδες και πολύ βαθύ. Μαζί της συμπράττει η δυναμική Ελληνίδα σολίστ του πιάνου,

Νεφέλη Μούσουρα, σε ένα από τα πιο διάσημα και εντυπωσιακά γαλλικά κοντσέρτα για πιάνο, το Δεύτερο του Σαιν-Σανς.

Πρόγραμμα:

ΝΤΑΡΙΟΥΣ ΜΙΓΙΩ (1892-1974), Το βόδι στη

στέγη, μπαλέτο, έργο 58

ΚΑΜΙΓ ΣΑΙΝ-ΣΑΝΣ (1835–1921), Κοντσέρτο για πιάνο και ορχήστρα αρ. 2 σε σολ ελάσσονα, έργο 22

ΖΑΚ ΙΜΠΕΡ (1890–1962), Concertino da camera (Κοντσερτίνο δωματίου) για άλτο σαξόφωνο και σύνολο δωματίου.

Σε συνέχεια του προηγούμενου 7ου Φεστιβάλ Μπαρόκ Μουσικής – η εποχή των πειραμάτων, που πραγματοποιήθηκε τον Νοέμβρη του 2024 και παρουσίασε μουσική του 17ου αιώνα, και μέσα στην προοπτική μιας ενιαίας θεματικής που εξελίσσεται σε τρία χρόνια, από το 2024 μέχρι και το 2026, το φετινό 8ο Φεστιβάλ Μπαρόκ Μουσικής φέρει τον τίτλο η εποχή των μεταβάσεων και εστιάζει στην μουσική του 18ου αιώνα και στις σημαντικές και συνεχείς αλλαγές ύφους και στυλ, που χαρακτηρίζουν αυτή

8ο Φεστιβάλ Μπαρόκ

Μουσικής: Η Εποχή των Μεταβάσεων

11 Οκτωβρίου – Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης

την ιδιαίτερα γόνιμη και καθοριστική περίοδο της ιστορίας της μουσικής, από το όψιμο μπαρόκ μέχρι τον κλασικισμό. Οι τέσσερις συναυλίες του φεστιβάλ διατρέχουν τον 18ο αιώνα μέσα από ένα πλούσιο πρόγραμμα, το οποίο ξεκινάει με τις υπέροχες 4 Εποχές του Antonio Vivaldi που εκδόθηκαν ακριβώς 300 χρόνια πριν, το 1725, περνάει από το Style Galant της μουσικής του Georg Philipp Telemann και του Louis-Gabriel Guillemain, από το Sturm und Drang του Carl Philipp Emanuel Bach και το προκλασικό ύφος του Johann Christian Bach, και φτάνει στον κλασικισμό με την εκλεπτυσμένη μουσική των Joseph Haydn και Wolfgang Amadeus Mozart, καθώς και στα τέλη του 18ου αιώνα με το opus 1 του

νεαρού ακόμα Ludwig van Beethoven που προαναγγέλλει τον ερχομό μιας νέας εποχής. Φέτος έχουμε την τιμή να φιλοξενούμε την Μπαρόκ Ορχήστρα του Φεστιβάλ και μερικούς από τους πιο σημαντικούς και δραστήριους μουσικούς της ελληνικής μπαρόκ σκηνής, την εξαιρετική Ισπανίδα βιολονίστα Lina tur Bonet, καθώς και έναν από τους πιο επιδραστικούς μουσικούς της εποχής μας, με συνεχή και λαμπρή παρουσία δεκαετιών στον χώρο της παλαιάς μουσικής παγκοσμίως, τον Γάλλο τσελίστα, γκαμπίστα και διευθυντή Christophe Coin.

Jonas Kaufmann

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ
JOCHEN RIEDER

ΚΥΡΙΑΚΗ
09/11
ΩΡΑ 20:30

M1 | ΑΙΘΟΥΣΑ
ΦΙΛΩΝ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Τιμές εισιτηρίων
60€, 50€, 40€, 30€, 15€ (μειωμένο)
www.tch.gr

Προφορίες - εισιτήρια
6938/9

7 Νοεμβρίου: Από τις 4 εποχές του Antonio Vivaldi στο Sturm und Drang του Carl Philipp Emanuel Bach

8 Νοεμβρίου: Style Galant - Κουαρτέτα για φλάουτο, βιολί, βιόλα ντα γκάμπα και τσέμπαλο

14 Νοεμβρίου: Η αρχή μιας νέας εποχής - Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart, Ludwig van Beethoven

15 Νοεμβρίου: Μια μουσική βραδιά στις πριγκίπισσας Άννας Αμαλίας - μουσική concertante για βιόλα ντα γκάμπα και φορτεπιάνο.

Jonas Kaufmann

09 Νοεμβρίου - Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης

Jonas Kaufmann ανήκει αναμφισβήτητα στους σπουδαιότερους λυρικούς τραγουδιστές όλων των εποχών με τον διεθνή τύπο να τον ανακηρύττει ως τον «νέο βασιλιά των τενόρων». Έχει θριαμβεύσει στις σπουδαιότερες σκηνές του κόσμου, εξίσου στο γερμανικό, το ιταλικό και το γαλλικό ρεπερτόριο, με τη φωνή του να έχει χαρακτηριστεί κρυστάλλινη, ενώ υμνείται ο τρόπος που συνδυάζει στο τραγούδι του την αρρενωπότητα με την

τρυφερότητα, ερμηνεύοντας ταυτόχρονα κάθε φορά σαν να είναι η τελευταία του. Ο περιζήτητος αυτός σούπερ σταρ της όπερας θα εμφανιστεί για πρώτη φορά στη Θεσσαλονίκη με ένα ποικίλο πρόγραμμα που συνδυάζει όπερα, οπερέτα και

κινηματογραφική μουσική. Την Κ.Ο.Θ. διευθύνει ο εξάίρετος Γερμανός μάεστρος Jochen Rieder, σταθερός συνεργάτης του Jonas Kaufmann από το 2009.

Από την Ποίηση στη Μουσική... Ένα δίκτυο έμπνευσης με γέφυρα τον Ντεμπυσύ

10 Νοεμβρίου - Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος

Το πρόγραμμα ακολουθεί τα μονοπάτια της έμπνευσης: ο Ντεμπυσύ εμπνέεται από την ερωτική ποίηση της Βιλιώς (υποτιθέμενης ακολούθου της Σαπφούς) και την πλαισιώνει με υποβλητικά, ατμοσφαιρικά ηχοτοπία, ενώ ο σύγχρονος του συνθέτης και συμφοιτητής Μωρίς Εμμανυέλ, μελετά την αρχαιοελληνική μουσική και γοητεύεται από την καινοτόμα διάθεση του πρώτου. Ο μεταγενέστερος Ιάπωνας συνθέτης Τόρου Τακεμίτσου αντλεί πρωτογενές υλικό από

την ιαπωνική μουσική παράδοση, ενώ αφομοιώνει την υποβλητικότητα του τρόπου γραφής του Ντεμπυσύ, την ελλειπτική κίνηση και τους ασύμμετρους ρυθμούς, όπως χαρακτηριστικά αποτυπώνονται στο έργο του Rain Spell (1982).

Πρόγραμμα

ΜΩΡΙΣ ΕΜΜΑΝΥΕΛ (1862 – 1938), Σονάτα για φλάουτο, κλαρινέτο και πιάνο, έργο 11 (1907)

ΚΛΩΝΤ ΝΤΕΜΠΥΣΥ (1862 – 1918), Il pleure dans mon coeur, σε ποίηση του Paul Verlaine για σοπράνο και άρπα

ΤΟΡΟΥ ΤΑΚΕΜΙΤΣΟΥ (1930 – 1996), Rain Spell για φλάουτο, κλαρινέτο, βιμπράφωνο, άρπα και πιάνο (1982)

ΚΛΩΝΤ ΝΤΕΜΠΥΣΥ (1862 – 1918), Les chansons de Bilitis (Τα τραγούδια της Βιλιτώς), σκηνική μουσική για αφηγητή, δύο φλάουτα, δύο άρπες και τσελέστα (1901)

Συναυλία της ΕΡΤ: 50 χρόνια από τον θάνατο του Ντμίτρι

Σοστακόβιτς

11 Νοεμβρίου – Μέγαρο Μουσικής Αθηνών

Η Εθνική Συμφωνική Ορχήστρα και Χορωδία της ΕΡΤ, υπό τη διεύθυνση του αρχιμουσικού Μιχάλη Οικονόμου, σας προσκαλούν σε ένα μουσικό ταξίδι όπου η μνήμη, η πίστη και η σιωπή συνυφαίνονται σε μια πορεία

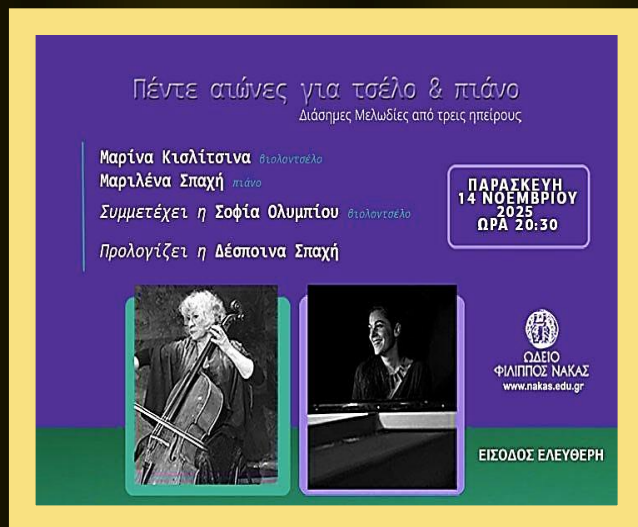
στοχασμού και λύτρωσης, με αφορμή τα 50 χρόνια από τον θάνατο του κορυφαίου Ρώσου συνθέτη Ντμίτρι Σοστακόβιτς.

Στο επίκεντρο δεσπόζει η εμβληματική Συμφωνία αρ. 11 σε σολ ελάσσονα του

Ντιμίτρι Σοστακόβιτς, "Το έτος 1905", ένα συμφωνικό μνημείο που μεταμορφώνει την ιστορική τραγωδία σε μουσική μαρτυρία. Από τη σιωπή πριν την τραγωδία ως τον θρήνο και την κάθαρση, η μουσική του Σοστακόβιτς υψώνεται ως πράξη μνήμης και αντίστασης. Τη αριστουργηματική συμφωνία πλαισιώνουν δύο έργα βαθιάς πνευματικότητας. Η Φαντασία πάνω σε ένα θέμα του Τόμας Τάλις του Ραλφ Βον Ουίλιαμς αναβιώνει μια μελωδία του 16ου αιώνα μέσα από έναν ήχο διάφανο και πνευματικό, σαν ψίθυρο μιας προσευχής,

ενώ το Salve Regina του Άρβο Περτ, είναι μια φωτεινή ωδή στην εσωτερική ηρεμία και τη σιωπή.

Από τη μυστική πνευματικότητα του Βον Ουίλιαμς, μέσα από τη δραματική μαρτυρία του Σοστακόβιτς, έως τη γαλήνια λύτρωση του Περτ, μαζί τα τρία έργα χαράσσουν μια πορεία από τη συλλογική μνήμη στην εσωτερική γαλήνη, υπενθυμίζοντας πως η μουσική παραμένει η πιο ειλικρινής φωνή της ανθρώπινης ψυχής.

Πέντε αιώνες για τσέλο & πιάνο
Διάσημες Μελωδίες από τρεις ηπείρους

Μαρίνα Κισλίτσινα βιολοντσέλο
Μαριλένα Σπαχή πιάνο
Συμμετέχει η Σοφία Ολυμπίου βιολοντσέλο
Προλογίζει η Δέσποινα Σπαχή

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
14 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ
2025
ΩΡΑ 20:30

ΩΔΕΙΟ
ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΝΑΚΑΣ
www.nakas.edu.gr

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

Μια γοητευτική μουσική βραδιά αφιερωμένη στη διαχρονική ομορφιά του τσέλου και του πιάνου. Μια μουσική συνάντηση που διατρέχει πέντε αιώνες και τρεις ηπείρους, φέρνοντας κοντά διάσημες μελωδίες και μοναδικές ερμηνείες τσέλου και πιάνου. Από την ευαισθησία του Bach και του Schubert, τις ρομαντικές νότες των Tchaikovsky και Rachmaninov, μέχρι τη ζωντάνια του Piazzolla και την εκρηκτική

Πέντε αιώνες για τσέλο και πιάνο | Μαρίνα Κισλίτσινα: βιολοντσέλο - Μαριλένα Σπαχή: πιάνο

14 Νοεμβρίου - Ωδείο Φίλιππος
Νάκας

φαντασία του Bolling, αυτή η συναυλία θα αποτελέσει ένα ταξίδι που αγγίζει την ψυχή και τον νου. Η συναυλία θα πραγματοποιηθεί την Παρασκευή, 14 Νοεμβρίου 2025, στις 20:30, στην Αίθουσα Συναυλιών Φίλιππος Νάκας, με ελεύθερη είσοδο για το κοινό.

Στη σκηνή θα συναντηθούν οι επί μακρόν συνεργάτιδες και καθηγήτριες του Ωδείου

Φίλιππος Νάκας Μαρίνα Κισλίτσινα
(βιολοντσέλο) και Μαριλένα Σπαχή (πιάνο).

Θα συμπράξει η νέα βιολοντσελίστα Σοφία Ολυμπίου, ενώ την εκδήλωση θα προλογίσει η Δέσποινα Σπαχή..

Οι συναυλίες Candlelight

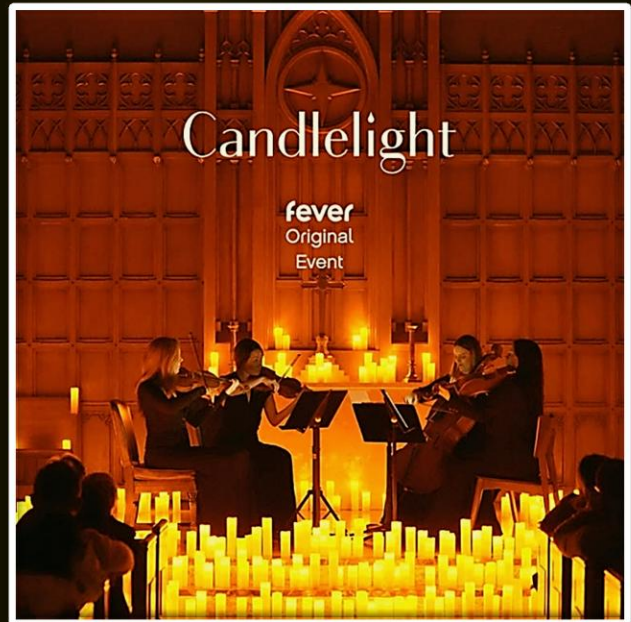
στην ΕΣΤΙΑ Νέας Σμύρνης

15 Νοεμβρίου

Οι συναυλίες Candlelight φέρνουν τη μαγεία μιας ζωντανής και συναρπαστικής μουσικής εμπειρίας στο Μέγαρο της ΕΣΤΙΑΣ Νέας Σμύρνης, όπου κάτω από την λάμψη των κεριών, οι πιο αγαπημένες μελωδίες ζωντανεύουν σε μια πρωτόγνωρη ατμόσφαιρα και ζεστασιά!.

Το Candlelight® είναι μια σειρά από ζωντανές συναυλίες που παρουσιάζονται από τη Fever, σχεδιασμένες ώστε να εκδημοκρατίσουν την πρόσβαση στη κλασική μουσική.

Αυτή η καινοτόμος μορφή προσφέρει μια μοναδική μουσική εμπειρία μέσα από μια ποικιλία προγραμμάτων που καλύπτουν όλα τα γούστα. Εκτελούνται από ταλαντούχους τοπικούς μουσικούς σε εμβληματικούς χώρους φωτισμένους από χιλιάδες κεριά, δημιουργώντας μια καθηλωτική και οικεία ατμόσφαιρα. Το

Candlelight προσελκύει ένα ευρύ κοινό, συμπεριλαμβανομένων ανθρώπων που μπορεί να μην είχαν ποτέ σκεφτεί να παρακολουθήσουν μια συναυλία κλασικής μουσικής.

Το κοινό μπορεί να συνδεθεί με αριστουργήματα συνθετών όπως ο Βιβάλντι, ο Μότσαρτ και ο Σοπέν, ενώ απολαμβάνει και νέες ερμηνείες δημοφιλών κομματιών από καλλιτέχνες όπως οι Queen, ABBA, Coldplay και Ed Sheeran.

Πρόγραμμα:

- ΏΡΑ 19:00 - Αφιέρωμα στους Coldplay

- ΏΡΑ 21:00 - Αφιέρωμα σε Διαχρονικούς συνθέτες

Schubert 8 – Beethoven 5, Καμεράτα Ορχήστρα των Φίλων της Μουσικής

19 Νοεμβρίου – Μέγαρο Μουσικής Αθηνών

Ο Γιώργος Πέτρου, από τους διεθνώς διακεκριμένους ειδικούς στην ιστορική ερμηνεία, διευθύνει την Καμεράτα σε όργανα εποχής, φέρνοντας τους ήχους των αρχών του 19ου αι. στη σύγχρονη ερμηνευτική αισθητική.

Η συναυλία είναι αφιερωμένη στον κορυφαίο γερμανό μουσουργό Λούντβιχ βαν Μπετόβεν και στον μεγάλο αυστριακό ομότεχνό του Φραντς Σούμπερτ. Οι

Συμφωνίες τους, αν και διαφορετικές σε ύφος, δημιουργούν μαζί μια μοναδική μουσική εμπειρία γεμάτη ένταση και στοχασμό. Η «Ημιτελής» του Σούμπερτ, με το λυρισμό και τη μελαγχολική ομορφιά της, εκφράζει μια εσωστρεφή αγωνία, αφήνοντας ανοιχτά ερωτήματα και ένα αίσθημα προσμονής. Αντίθετα, η περίφημη Πέμπτη του Μπετόβεν, με το αδυσώπητο ρυθμικό της μοτίβο, συμβολίζει τη μάχη με τη μοίρα και την τελική νίκη του ανθρώπινου πνεύματος. Μια βαθιά

συναισθηματική πορεία, από την υπόγεια
ταραχή της ψυχής στην εξωστρεφή πάλη
για λύτρωση, μέσα από δύο διαφορετικές

αλλά συμπληρωματικές φωνές της
κλασικής μουσικής...

Σοστακόβιτς...υπό το σεληνόφως, Ηλίας Σδούκος -

Μάνος Κιτσικόπουλος

20 Νοεμβρίου - Μέγαρο Μουσικής Αθηνών

Ο βαθύς, γεμάτος ήχος της βιόλας, «μετέωρος» ανάμεσα στον φωτεινό ήχο του βιολιού και τον σκοτεινό ήχο του βιολοντσέλου, ασκεί μια περίεργη γοητεία στους συνθέτες, ιδιαίτερα του καιρού μας. Οι βιολίστες έχουν τη σπάνια τύχη να διαθέτουν στο ρεπερτόριό τους σελίδες γραμμένες από δύο βαθιά επιδραστικούς συνθέτες του περασμένου αιώνα. Ο Χίντεμιτ, δεξιότηχνης της βιόλας ο ίδιος, έγραψε το πρώτο από μια σειρά έργα

για το αγαπημένο του όργανο, λίγο μετά τον Μεγάλο Πόλεμο.

Η Σονάτα του Σοστακόβιτς είναι το τελευταίο του έργο, γραμμένο λίγες εβδομάδες πριν πεθάνει στα 1975. Ταλαιπωρημένος από προβλήματα υγείας και εξαντλημένος σωματικά, βρίσκει ψυχικό καταφύγιο σε μια μουσική που μοιάζει να αιωρείται στο κενό. Ιδιαίτερα στο τελευταίο μέρος, αναπολεί όλη τη ζωή του με μικρές

θεματικές νύξεις σε παλιότερα έργα του και μια ευθεία αναφορά στη Σονάτα του Σεληνόφωτος, έργο που –όχι τυχαία– ανοίγει τη συναυλία. Ο Ηλίας Σδούκος και ο

Μάνος Κιτσικόπουλος, από τους πλέον ακμαίους και περιζήτητους έλληνες σολίστ, μας καλούν σε ένα αληθινά «εσωτερικό» ταξίδι.

Συναυλία για Σαξόφωνο & Κουαρτέτο Εγχόρδων

20 Νοεμβρίου - Ωδείο Αθηνών

Το Ωδείο Αθηνών παρουσιάζει μια ξεχωριστή μουσική συνάντηση, με τον σαξοφωνίστα Αθανάσιο Ζέρβα να συμπράττει επί σκηνής με το Κουαρτέτο Εγχόρδων L' Anima. Σημείωμα του Αθανάσιου Ζέρβα:

«Το πρόγραμμα περιλαμβάνει έργα γραμμένα κατά την τελευταία εικοσαετία. Μπορεί να χαρακτηριστεί ως πολυστιλιστικό γιατί τα συγκεκριμένα έργα, αν και γραμμένα εντός ενός σχετικά περιορισμένου χρονικού πλαισίου, αντανakλούν διαφορετικές αισθητικές

τάσεις που αναπτύσσονται κυρίως μεταξύ μοντερνισμού, τροπικότητας, νεοτονικότητας και δάνειων μουσικών στοιχείων από παραδοσιακές μουσικές της Βραζιλίας, της Κόστα Ρίκα, της Ουγγαρίας, των ΗΠΑ και της Ελλάδος, απ' όπου κατάγονται και δραστηριοποιούνται οι συνθέτες των έργων.

Τα έργα στο σύνολό τους είναι δεξιοτεχνικά και προβάλλουν τις ηχητικές και ηχοχρωματικές δυνατότητες των οργάνων για τα οποία είναι γραμμένα, ενώ ταυτόχρονα υπογραμμίζουν την

δεξιοτεχνική ευελιξία του σολίστ σαξοφώνου και των μελών του κουαρτέτου εγχόρδων.»

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ: Αθανάσιος Ζέρβας, άλτο σαξόφωνο

Κουαρτέτο Εγχόρδων L' Anima

Στέλλα Τσάνη, βιολί,

Μπρουνίλντα – Ευγενία Μάλο, βιολί,

Αντώνης Μανιάς, βιόλα,

Λευκή Κολοβού, τσέλο

Η Κ.Ο.Θ. στην Αριδαία

21 Νοεμβρίου - Ξενιτίδειο
Πνευματικό Κέντρο Αριδαίας

διακεκριμένη τσελίστρια Λίλα Μανώλα, από την οικογένεια της Κ.Ο.Θ. και μαέστρος ένας από τους πλέον ταλαντούχους νέους Έλληνες αρχιμουσικούς, ο Κωνσταντίνος Τερζάκης. Η συναυλία πραγματοποιείται στο Ξενιτίδειο Πνευματικό Κέντρο με την πολύτιμη συνεργασία του Δήμου Αλμωπίας.

Πρόγραμμα:

Βαλεντίν Σιλβέστροφ (1937): Silent music

Τζόζεφ Χάυντν (1732-1809): Κοντσέρτο για τσέλο αρ.1 σε ντο μείζονα, VIIb:1

Πιοτρ Ίλιτς Τσαϊκόφσκι (1840-1893): Σερενάτα για έγχορδα σε ντο μείζονα, έργο 48.

Η Κ.Ο.Θ. εμφανίζεται για πρώτη φορά στην Αριδαία προσθέτοντας την όμορφη κωμόπολη της Μακεδονίας στην μακρά λίστα των σημείων όπου έχει εμφανιστεί η ορχήστρα στη χώρα μας. Σολίστ της συναυλίας η

Σόνια Θεοδωρίδου: **MARE NOSTRUM**, Τραγούδια από την ευλογημένη θάλασσα

22 Νοεμβρίου - Μέγαρο Μουσικής Αθηνών

Από τις αραβικές κλίμακες μέχρι τις ισπανικές καντιλένες και από τα ελληνικά μοιρολόγια έως τις ιταλικές ταραντέλες, η μουσική της Μεσογείου μοιράζεται μια κοινή γλώσσα: έντονο συναίσθημα, ρυθμούς που θυμίζουν το κύμα και μελωδίες που κουβαλούν μνήμες περιπλάνησης και έρωτα. Κάθε τραγούδι, είτε μιλά για ξενιτιά είτε για γιορτή, κρύβει στον πυρήνα του την ίδια ανθρώπινη ανάγκη: να ενώνει, να γαληνεύει και να ξεσηκώνει. Η διεθνώς καταξιωμένη σοπράνο Σόνια Θεοδωρίδου, γνωστή για τις cross over προσεγγίσεις της,

μαζί με το Ensemble Sonus Amantes και τις χορωδίες Cantelena και Πολύμνια αναδεικνύουν αυτήν τη μουσική συγγένεια των λαών της θάλασσας. Μια μουσική διαδρομή όπου ο παλμός του ταμπουρά συναντά την κιθάρα, το βιολί αγκαλιάζει το μαντολίνο και οι φωνές ενώνονται σε έναν ήχο που ξεπερνά σύνορα και εποχές.

«Τραγούδια λαμπερά, λουσμένα στο φως του ήλιου αλλά και στην ασημένια λάμψη του φεγγαριού. Τραγούδια που εκφράζουν τους πόθους, τα πάθη, τις μνήμες, τις προσδοκίες, τους έρωτες και τους

ξενιτεμούς. Μελωδίες που μας πάνε πίσω σε αρχαίους πολιτισμούς. Σε μέρες δόξας αλλά και σε πολέμους. Αυτή είναι η Μεσόγειος, η θάλασσά μας. Η μήτρα που ενώνει τους

λαούς με τραγούδια. Με μελωδίες που κουβαλάνε την αλμύρα της θάλασσας. Που ακουμπούν την ψυχή μας.» (Σ. Θεοδωρίδου).

Kent Nagano

Dresdner Festspielorchester

22 Νοεμβρίου - Μέγαρο Μουσικής
Θεσσαλονίκης

Ορχήστρα του Σικάγου και το Ensemble Modern.

Η Dresdner Festspielorchester είναι ένα διεθνές σύνολο που ιδρύθηκε το 2012 για το Μουσικό Φεστιβάλ της Δρέσδης. Το βασικό της ρεπερτόριο βρίσκεται στη ρομαντική εποχή. Τα μέλη της ορχήστρας προέρχονται από διάσημους πρώιμους μουσικούς σχηματισμούς όπως η Ακαδημία Αρχαίας Μουσικής, η Ορχήστρα του 18ου αιώνα, το Balthasar Neumann Ensemble, το Orchester Révolutionnaire et Romantique, το Concentus Musicus Wien και το Il Giardino Armonico.

L.v. Beethoven: Τριπλό κοντσέρτο, αρ. 56

L.v. Beethoven: Συμφωνία αρ. 6,
"Ποιμενική"

Ο Kent Nagano θεωρείται ένας από τους εξαιρετικούς μαέστρους της εποχής μας, τόσο για την όπερα όσο και για την ορχηστρική μουσική. Με ασυνήθιστους συνδυασμούς ρομαντικών και σύγχρονων προγραμμάτων, έκανε τη σύγχρονη μουσική κορυφαία προτεραιότητα. Ως περιζήτητος προσκεκλημένος μαέστρος, ο Κεντ Ναγκάνο έχει συνεργαστεί με τις κορυφαίες διεθνείς ορχήστρες του κόσμου, όπως η Συμφωνική Ορχήστρα του Ραδιοφώνου της Βαυαρίας, η Φιλαρμονική του Μονάχου, η Συμφωνική Ορχήστρα του Λονδίνου, η Ορχήστρα Tonhalle της Ζυρίχης, η Συμφωνική Ορχήστρα του NHK και η Συμφωνική

Συναυλία με την Εθνική Συμφωνική Ορχήστρα ΕΡΤ

22 Νοεμβρίου - Ωδείο Αθηνών

Η Εθνική Συμφωνική Ορχήστρα της ΕΡΤ επιστρέφει στο Ωδείο Αθηνών και παρουσιάζει ένα πρόγραμμα με έργα Wolfgang Amadeus Mozart και Felix Mendelssohn. Η Εθνική Συμφωνική Ορχήστρα της ΕΡΤ ιδρύθηκε το 1938 και καλύπτει το κλασικό, ελληνικό και ξένο ρεπερτόριο. Έχει παρουσιάσει έργα σημαντικών Ελλήνων και ξένων συνθετών, μαέστρων και ερευνητών μέσα από ηχογραφήσεις, ζωντανές μεταδόσεις από το ραδιόφωνο και την τηλεόραση καθώς και από συναυλίες στην Αθήνα και την περιφέρεια.

Την Εθνική Συμφωνική Ορχήστρα της ΕΡΤ διηύθυναν ως προσκεκλημένοι συνεργάτες πολλοί Έλληνες και ξένοι μαέστροι καθώς

και συνθέτες διεθνούς φήμης, όπως οι: Δημήτρης Μητρόπουλος, Μιλτιάδης Καρύδης, Γεχούντι Μενουχίν κ.ά. και έχουν συμπράξει ως σολίστ πολλοί διάσημοι καλλιτέχνες, όπως οι: Τζίνα Μπαχάουερ, Χοσέ Καρρέρας, Αγνή Μπάλτσα, Μονσεράτ Καμπαγέ, Πλάθιντο Ντομίνγκο, Άντζελα Γκεόργκιου κ. ά. Η Εθνική Συμφωνική Ορχήστρα της ΕΡΤ έχει εμφανιστεί σε πολλά φεστιβάλ ανά τον κόσμο και θεωρείται από τα πιο δυναμικά, άρτια και δραστήρια συμφωνικά συγκροτήματα της Ελλάδας. Από τον Φεβρουάριο του 2023, Διευθυντής της Εθνικής Συμφωνικής Ορχήστρας της ΕΡΤ είναι ο Μιχάλης Οικονόμου..

Σολίστ: Απόλλων Γραμματικόπουλος

Women in Front | Galan

Trio Μπάμπης Καρασαββίδης-βιολί, Μαρίνα Κολοβού-τσέλο, Πέτρος Μπούρας-πιάνο

25 Νοεμβρίου - Ωδείο Φίλιππος Νάκας

Το Galan Trio, όντας ένα ενεργό κομμάτι της σύγχρονης διεθνούς μουσικής πρωτοπορίας κι έχοντας πάνω από 60 έργα αφιερωμένα σε αυτό, προτείνει ένα πρόγραμμα αμιγώς αφιερωμένο στην γυναικεία συνθετική ματιά. Το κομμάτι της συναυλίας είναι δημιουργίες γυναικών τού σήμερα που εδρεύουν στις ΗΠΑ, από τη Νέα Υόρκη μέχρι την Καλιφόρνια. Η συναυλία τελεί υπό την αιγίδα του οργανισμού New York Women Composers.

Η αμερικάνικη περιπέτεια του Galan Trio με το project Kinesis ξεκίνησε το 2021 όταν το Galan Trio, εν μέσω πολλών προκλήσεων λόγω της πανδημίας Covid-19, πραγματοποίησε μία σειρά συναυλιών στις Ηνωμένες Πολιτείες σε συνεργασία με διακεκριμένους καθηγητές σύνθεσης

επιλεγμένων πανεπιστημίων σε Florida, Georgia και S. Carolina. Έκτοτε, το Galan Trio έχει παρουσιάσει περί τα 60 έργα σε πρώτη παγκόσμια εκτέλεση, σε 45 πανεπιστήμια, σε περισσότερες από 20 πολιτείες των ΗΠΑ.

Καθώς όλο και περισσότερες καταξιωμένες συνθέτριες, μεταξύ άλλων η Cindy Cox και η Pamela Madsen, με πλούσια δραστηριότητα σε Ευρώπη και Αμερική παίρνουν μέρος στο Kinesis, γεννήθηκε η ιδέα ενός προγράμματος επικεντρωμένου στη γυναικεία δημιουργία, μια ιδέα που πήρε σάρκα και οστά όταν μέλη από το New York Women Composers Association εκδήλωσαν το ενδιαφέρον τους για συνεργασία με το Galan Trio. Το New York Women Composers Association επιλέγει κάθε χρόνο πέντε ensemble παγκοσμίως για την προώθηση του έργου του και το 2025 επέλεξε το Galan Trio ως ένα από αυτά.

Δύο πιάνο, Τρεις ερμηνεύτριες, Τέσσερα έργα

ομάδα Thr3e

Κατερίνα Γρηγοριάδου
Ολυμπία Παπαπαναγιώτου
Χριστίνα Σπυριδάκη

2 πιάνο, 3 ερμηνεύτριες, 4 έργα | ομάδα Thr3e: Κ.
Γρηγοριάδου, Ο. Παπαπαναγιώτου, Χ. Σπυριδάκη

28 Νοεμβρίου - Ωδείο Φίλιππος Νάκας

Η ομάδα Thr3e, που συγκροτείται από τις Κατερίνα Γρηγοριάδου, Ολυμπία Παπαπαναγιώτου και Χριστίνα Σπυριδάκη, συνεχίζει με αφοσίωση να παρουσιάζει έργα για δύο πιάνο, εμπνεόμενη από την ανάγκη και την αγάπη για τη μουσική. Αυτή τη φορά, μας προσκαλεί σε μια συναυλία γεμάτη χρώματα, αντιθέσεις και εκπλήξεις. Τέσσερα έργα από διαφορετικές χώρες και εποχές ζωντανεύουν στη σκηνή της Αίθουσας

Συναυλιών Φίλιππος Νάκας, μεταδίδοντας ενέργεια, συναίσθημα και χιούμορ την Παρασκευή 28 Νοεμβρίου. Από το νεανικό και ζωηρό Concertino του Σοστακόβιτς και τη ρομαντική μεγαλοπρέπεια της Σουίτας αρ. 2 του Ραχμάνινοφ, περνάμε στη γαλλική φινέτσα και τον αυτοσαρκασμό του Πουλένκ, για να καταλήξουμε στο jazzy χαμόγελο του Serpent's Kiss του Bolcom. Η ομάδα Thr3e μοιράζεται με το φιλόμουσο κοινό της τη χαρά της μουσικής. Δεν μένει

παρά να τις ακούσουμε με προσοχή.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

D.Shostakovich: Κονσερτίνο

S. Rachmaninoff : Σουίτα για 2 πιάνο no.2
op17

F. Poulenc: Κοντσέρτο για 2 πιάνο

W. Bolcom: The Serpent's Kiss

Τίτος

Γουβέλης

Ραχμάνινοφ Ι

28 Νοεμβρίου – Μέγαρο
Μουσικής Αθηνών

Φημισμένος μαέστρος του Θεάτρου Μπολσόι και της Φιλαρμονικής της Μόσχας πριν την Οκτωβριανή Επανάσταση, δοξασμένος πιανίστας σε Ευρώπη και Αμερική στα τελευταία 25 χρόνια της ηγελημένης εξορίας του, ο Σέργιος Βασίλιεβιτς ποθούσε να μείνει στην ιστορία με μία και μόνη ιδιότητα: αυτή του συνθέτη. Η νομενκλατούρα της «σοβαρής» μουσικής στον 20ό αιώνα τον αντιμετώπισε με ένα συγκαταβατικό χαμόγελο και μπόλικη περιφρόνηση: τι δουλειά είχαν αλήθεια «μερικές σελίδες καθυστερημένου ρομαντισμού» μέσα στο ριζοσπαστικό γίγνεσθαι της σύγχρονης μουσικής; Ογδόντα και κάτι χρόνια μετά το θάνατό

του, η μουσική του όχι μόνο είναι πάντα εδώ, αλλά έχει πλέον κερδίσει την καθολική εκτίμηση (και φυσικά την αγάπη του κοινού), χάρη στην εκφραστική αμεσότητα και τη σπάνια συνθετική τεχνική, στοιχεία που αναδεικνύουν τη στόφα του αληθινού δημιουργού. Μέσα από ένα πλούτο συνθέσεων για τη σκηνή, για ορχήστρα και μικρότερα σύνολα, για σόλο φωνή ή χορωδία, ξεχωρίζουν αναμφίβολα οι διάσημες συνθέσεις για πιάνο σόλο ή με συνοδεία ορχήστρας. Μια γραφή παλλόμενη, ιδιωματική, εξαίρετα προσαρμοσμένη στις τεχνικές προδιαγραφές του πιάνου προκαλεί τον ερμηνευτή να ξεπεράσει τα όρια της δεξιολογίας και της ερμηνευτικής του γκάμας – δεν είναι άλλωστε τυχαίο που ο

συνθέτης-πιανίστας έγινε θρύλος χάρη ακριβώς στην ατσάλινη τεχνική και τις μύριες αποχρώσεις του τουσέ του. Το πρώτο ρεσιτάλ του κύκλου γύρω από το πιανιστικό έργο του Ραχμάνινοφ έχει στο επίκεντρο το τελευταίο μεγάλο σολιστικό έργο του συνθέτη: τις Παραλλαγές πάνω σ' ένα θέμα του Κορέλλι, έργο 42 (1931). Σύνθεση της ώριμης περιόδου, πυκνή, γεμάτη σκοτεινό λυρισμό, μοιάζει σαν πνευματική διαθήκη που περικλείει

10 χρόνια String Demons

29 Νοεμβρίου - Μέγαρο Μουσικής Αθηνών

Δέκα χρόνια πέρασαν από τότε που τα αδέρφια Λυδία και Κωνσταντίνος Μπουντούνης αποφάσισαν να ενώσουν τα έγχορδά τους και να δημιουργήσουν τους String Demons, ένα συγκρότημα μοναδικό στο είδος του. Βασισμένοι στην «ορθόδοξη» πορεία τους στην κλασική μουσική, αλλά αποφασισμένοι να βρουν δικούς τους τρόπους ερμηνείας, αποδόμησης και σύνθεσης, πραγματοποίησαν 1.500 εμφανίσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, κυκλοφόρησαν πέντε ολοκληρωμένα άλμπουμ και πολλά σινγκλ, παραμένοντας πιστοί στους αγαπημένους τους πυλώνες: την κλασική, τη μέταλ και την παραδοσιακή μουσική.

γνώριμα στοιχεία από παλιά, ενώ ταυτόχρονα δείχνει προς το μέλλον. Απόλυτα ταιριαστός ερμηνευτής ο Τίτος Γουβέλης, κορυφαίος εκπρόσωπος της ελληνικής πιανιστικής σχολής, λαμπερός δεξιότηχνης και συνάμα ένας αληθινός καλλιτέχνης που αναζητά με πάθος και επιμονή την κρυμμένη διάσταση της μουσικής ερμηνείας.

Με τη σκηνοθετική ματιά του Ηλία Καρελλά και σπέσιαλ γκεστ τη συμφωνική ορχήστρα Camerata Junior του Συλλόγου Οι Φίλοι της Μουσικής, οι String Demons παρουσιάζουν ένα αναπάντεχο μουσικό παλίμψηστο: δυναμικά σάουντρακ, ατμοσφαιρικά ηχοτοπία, ρυθμικές ανατροπές, μελωδίες γεμάτες χρώμα και καταιγιστικοί στίχοι. Ήχοι από μέταλ και ρεμπέτικα μέχρι ελληνικά παραδοσιακά και ραπ τεχνοτροπίες, και ένα ρεπερτόριο που απλώνεται εντυπωσιακά: από τον Βιβάλντι και τον Χαίντελ, στον Άκη Πάνου, τους Iron Maiden, τον Χατζιδάκι και τη Lady Gaga!

Η Τέχνη μέσα από την Κριτική

ΚΤΣΝ, Σπυρίδων Σαμάρας, Flora Mirabilis, 27/09/2025 (το

άρθρο – κριτική είναι της Δρος Ιστορικής Μουσικολογίας – Πιανίστα και μέλους της Γ.Σ. του Ξίλωνα Δήμητρας Χόνδρου)

Το Σάββατο 27 Σεπτεμβρίου, παρακολουθήσαμε την πολυαναμενόμενη αναβίβαση της όπερας Flora Mirabilis από την ΕΛΣ, του αριστουργήματος του Επτανήσιου Σαμάρα σε λιμπρέτο του Φερντινάντο Φοντάνα. Η μία και μοναδική παράσταση που δόθηκε παρουσιάστηκε σε συναυλιακή μορφή (concertante), υπό τη διεύθυνση του Κωνσταντίνου Τερζάκη.

Ήταν μια ιστορική βραδιά, μετά την ανακάλυψη μέρους του πρωτότυπου χειρογράφου που βρέθηκε μόλις το 2016 στα αρχεία της Φιλαρμονικής Εταιρείας «Μάντζαρος» στην Κέρκυρα, του οποίου το αντίγραφο δόθηκε σε αποκλειστική χρήση στην ΕΛΣ, ενώ την ευθύνη της αποκατάστασής του είχε το Κέντρο Ελληνικής Μουσικής και ειδικότερα ο Γιάννης Σαμπροβαλάκης.

Πρόκειται για μία όπερα-θρύλο σε τρεις πράξεις που διαδραματίζεται στη μεσαιωνική Σουηδία του 15ου αιώνα, ενώ συνιστά «ένα από τα ωραιότερα ελληνικά έργα, παρόλο που η μουσική του είναι καθαρά ιταλική», είχε πει σε συνέντευξή του ο θρυλικός μαέστρος Οδυσσέας Δημητριάδης, λίγο πριν την πρεμιέρα στο θέατρο Ολύμπια το 1979.

Οι βασικοί δραματικοί χαρακτήρες είναι τέσσερεις: ο πρίγκηπας Κριστιάνο του Έρεμπο, η κόρη του Λίντια, ο Κόμης του Αντελφιόρ (πατέρας του νεκρού Βιλφρίντο που ζητά εκδίκηση για τον αδικοχαμένο γιό του, εξ' αιτίας της ερωτικής απόρριψης της Λίντια) και ο Βάλντο (ερωτευμένος παιδιόθεν με τη Λίντια). Τον πρίγκηπα Κριστιάνο ερμήνευσε ο όπως πάντα εξαιρετικά μελωδικός και εκφραστικότερος μπασοβαρύτονος Γιάννης Γιαννίσης, ενώ τον Αντελφιόρ ο επίσης αξιόλογος βαρύτονος Διονύσης Σούρμης. Τον ρόλο του Βάλτο ενσάρκωσε ο τενόρος Βασίλης Χριστόπουλος και της Λίντια, η σοπράνο Βασιλική Καραγιάννη των οποίων οι ερμηνείες υστέρησαν ως προς τους προηγούμενους, αφού οι φωνές τους δεν μπορούσαν να «περάσουν τη ράμπα», γεγονός που μάλλον στην περίπτωση της κ. Καραγιάννη μπορεί να αποδοθεί σε φωνητική κόπωση, λόγω των πολλών

εμφανίσεών της τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Στην περίπτωση του κ. Χριστόπουλου, ίσως κύριος υπαίτιος να είναι η εμμονή στην ένρινη προβολή της φωνής. Οι όποιες όμως φωνητικές αδυναμίες επισκιάστηκαν από τις αριστουργηματικές μελωδίες και αρμονίες που έρρεαν απρόσκοπτα, καθώς και την άρτια εμφάνιση της χορωδίας και της ορχήστρας της ΕΛΣ.

Ο μαέστρος της βραδιάς κ. Τερζάκης, ανέδειξε όχι μόνο

την εξαιρετική και ευφάνταστη ενορχήστρωση αλλά και τη φωνητική γραφή του έργου, επιδεικνύοντας αξιοθαύμαστη προσήλωση στο μουσικό κείμενο κάνοντας έτσι εμφανέστατη την πρόθεση του συνθέτη. Σε αυτό φυσικά συνέβαλλε και ο κ. Αγαθάγγελος Γεωργακάτος, που είχε την ευθύνη για την προετοιμασία της χορωδίας.

Όπως προαναφέραμε, ήταν μια ιστορική βραδιά γιατί είχαμε την ευκαιρία να ακούσουμε μετά από σχεδόν μισό αιώνα ένα από τα διαμάντια της Ελληνικής οπερατικής δημιουργίας. Αξίζουν θερμά συγχαρητήρια στους εμπνευστές της, αλλά και σε όλους τους συντελεστές της. Ας ελπίζουμε πως το προσεχές διάστημα θα δούμε την παραμυθένια Flora Mirabilis σκηνοθετημένη.

Σπυρίδων-Φιλίσκος Σαμάρας (1861 - 1917) - Ο πρώτος Έλληνας Συνθέτης με Διεθνή Σταδιοδρομία

Μουσικό Ημερολόγιο Νοεμβρίου

Καλωσορίστε στο «Μουσικό Ημερολόγιο», τη στήλη που επιμελείται η καθηγήτρια μουσικής, παιδαγωγός και συγγραφέας **κα Μαρία Παπαδάτου** και μέλος της Γ.Σ. του Π.Κ.Π. «Ο ΦΙΛΩΝ» που ξυπνά κάθε μήνα την μαγεία της μουσικής μέσα στο αέναο ρολόι του χρόνου. Κάθε μέρα του μήνα γίνεται ένα μικρό μουσικό κεφάλαιο, ένα ξεχωριστό κομμάτι της ιστορίας που αγγίζει την ψυχή και αναζωογονεί τις αναμνήσεις μας. Μέσα από αυτές τις σελίδες, θα ανακαλύπτετε στιγμές γεννημένες από μελωδίες και ρυθμούς, γεγονότα που, σαν σιωπηλοί θησαυροί, αφηγούνται την εξέλιξη και το πάθος του μουσικού κόσμου. Ελάτε να ταξιδέψουμε μαζί στα μονοπάτια της μουσικής, όπου κάθε ημερομηνία κρύβει τη δική της μοναδική ιστορία και κάθε νότα μας θυμίζει το ανεξίτηλο αποτύπωμα της τέχνης στον χρόνο.

1η Νοεμβρίου

- Το 1830 ο Φρεντερίκ Σοπέν εγκαταλείπει για τελευταία φορά την πατρίδα του, τη Βαρσοβία, στην Πολωνία. Φεύγει για τη Βιέννη με ένα φλιτζάνι πολωνικό χώμα που τελικά απλώνεται στο φέρετρό του.
- Το 1954 κάνει το ντεμπούτο της η σοπράνο Μαρίας Κάλλας στην όπερα «Νόρμα» του Μπελίνι στην Αμερική, στο Σικάγο του Ιλινόις.

2 Νοεμβρίου

- Το 1877 παρουσιάζεται για πρώτη φορά το Τέταρτο Κοντσέρτο για Πιάνο του Καμίγ Σεν-Σανς, με σολίστα τον ίδιο τον συνθέτη, στο Παρίσι.

- Το 1900 αναδιοργανώνεται η Schola Cantorum του Παρισιού ως μουσική σχολή, από τον Βινσάν ντ'Ιντύ.
- Το 1960 φεύγει από τη ζωή ο μαέστρος Δημήτρης Μητρόπουλος από καρδιακή προσβολή, κατά τη διάρκεια πρόβας της 3ης Συμφωνίας του Μάλερ με την Ορχήστρα της Σκάλας του Μιλάνου.

3 Νοεμβρίου

- Το 1801 γεννιέται ο Ιταλός συνθέτης Βιντσέντζο Μπελίνι στην Κατάνια της Σικελίας (απεβ. Παρίσι, 23.09.1835)
- Το 1949 κάνει το ντεμπούτο του ο μαέστρος Ότο Κλέμπερερ με τη συμφωνική του BBC.
- Το 1993 φεύγει από τη ζωή στα 97 του χρόνια ο Λέον Θέρεμιν,

εφευρέτης ηλεκτρονικών μουσικών οργάνων (γεν. Μόσχα, 27.08.1896)

4 Νοεμβρίου

- Το 1737 εγκαινιάζεται η Όπερα Σαν Κάρλο στη Νάπολη, η παλαιότερη, συνεχώς εν λειτουργία, όπερα στον κόσμο.
- Το 1841 γεννιέται ο Πολωνός συνθέτης και πιανίστας Καρλ Τάουζιγκ στη Βαρσοβία - πιθανότατα υπήρξε ο καλύτερος μαθητής του Φραντς Λιστ (απεβ. Λειψία, 17.07.1871)
- Το 1847 φεύγει από τη ζωή στη Λειψία ο Γερμανός συνθέτης και πιανίστας Φέλιξ Μέντελσον. Ο Ρόμπερτ Σούμαν συνθέτει εις μνήμη του το Erinnerung (περιλαμβάνεται στο Άλμπουμ για τους νέους) (γεν. Αμβούργο, 03.02.1809)
- Το 1909 ο Σεργκέι Ραχμάνινωφ δίνει το 1ο του ρεσιτάλ πιάνου στις ΗΠΑ, στο Smith College.
- Το 1924 φεύγει από τη ζωή ο Γάλλος συνθέτης Γκαμπριέλ Φωρέ στο Παρίσι (γεν. Παμιέ, 12.05.1845)

5 Νοεμβρίου

- Το 1887 γεννιέται στη Βιέννη ο Αυστριακός πιανίστας Πάουλ Βίτγκενσταϊν. Έχασε το δεξί του χέρι στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο αλλά συνέχισε να παίζει με το αριστερό. Ο Ραβέλ έγραψε γι αυτόν το Κοντσέρτο

για το αριστερό χέρι (απεβ. Νέα Υόρκη, 03.03.1961)

- Το 1895 γεννιέται ο γαλλικής καταγωγής, Γερμανός πιανίστας και συνθέτης, Βάλτερ Γκίζεκινγκ στη Λυόν (απεβ. Λονδίνο, 26.10.1956)
- Το 1921 γεννιέται ο Ουγγρο-Γάλλος βιρτουόζος πιανίστας και συνθέτης Γκιόργκι Τζίφρα. Υπήρξε παιδί-θαύμα και θεωρείται ένας από τους μεγαλύτερους πιανίστες του εικοστού αιώνα (απεβ. 15.01.1994)
- Το 1926 παρουσιάζεται στη Βαρκελώνη σε 1η εκτέλεση το Κοντσέρτο για τσέμπαλο, έγχορδα και πνευστά του Μανουέλ ντε Φάγια. Ερμηνεύει η Γουάντα Λαντόφσκα στο τσέμπαλο, ενώ διευθύνει ο ίδιος ο συνθέτης.
- Το 1989 φεύγει από τη ζωή ο πιανίστας Βλαντίμιρ Χόροβιτς σε ηλικία 85 ετών, στη Νέα Υόρκη. Η τελευταία του δημόσια εμφάνιση την άνοιξη του 1987 (γεν. Κίεβο, 01.10.1903)

6 Νοεμβρίου

- Το 1795 φεύγει από τη ζωή ο Βοημός συνθέτης και βιολιστής Γίρι Αντονίν Μπέντα (γεν. Τσεχική Δημοκρατία 30.06.1722)
- Το 1860 γεννιέται ο Πολωνός πιανίστας, συνθέτης και πολιτικός Ιγνάτιος Γιαν Παντερέφσκι στην Κιρούλιβκα (απεβ. Νέα Υόρκη, 29.06.1941)

- Το 1893 φεύγει από τη ζωή ο Ρώσος συνθέτης Πιοτρ Ίλιτς Τσαϊκόφσκι στην Αγία Πετρούπολη, σε ηλικία 53 ετών (γεν.-Βότκινσκ, 07.05.1840)
- Το 2016 φεύγει από τη ζωή ο σπουδαίος Ούγγρος πιανίστας, μαέστρος και συνθέτης Ζολτάν Κότσις (γράφεται Kocsis) στη Βουδαπέστη, όπου είχε επίσης γεννηθεί (30.05.1952)

7 Νοεμβρίου

- Το 1785 γεννήθηκε στο Κάσσελ ο Γερμανός πιανίστας και συνθέτης Φρίντριχ Καλκμπρένερ (απεβ. Ανγκιάν-λε-Μπαιν, 10.06.1849)
- Το 1924 πρωτοπαρουσιάζεται στις ΗΠΑ η σουίτα για πιάνο του Μοντέστ Μουσόργκσκι "Εικόνες από μια Έκθεση" σε μεταγραφή / ενορχήστρωση του Μωρίς Ραβέλ. Την ερμηνεύει η Συμφωνική Ορχήστρα της Βοστώνης, υπό τη διεύθυνση του Σερζ Κουσεβίτσκι.
- Το 1926 γεννιέται η Αυστραλή σοπράνο Τζόαν Σάδερλαντ στο Σίδνεϊ (απεβ. Μοντρέ, Ελβετία, 10.10.2010)
- Το 1934 παρουσιάζεται σε 1η εκτέλεση η "Ραψωδία πάνω σε ένα θέμα του Παγκανίνι" του Σεργκέι Ραχμάνινωφ στη Βαλτιμόρη των ΗΠΑ, με σολίστ τον ίδιο το συνθέτη.
- Το 2003 κάνει το ντεμπούτο του στο Carnegie Hall της Νέας Υόρκης ο πιανίστας Lang Lang, με έργα των

Σούμαν, Χάυντν, Σούμπερτ, Ταν Νταν, Σοπέν και Λιστ.

- Τα 56α της γενέθλια θα γιορτάσει η Γαλλίδα πιανίστρια Ελέν Γκριμό! Γεννήθηκε στις 7 Νοεμβρίου του 1969!

8 Νοεμβρίου

- Το 1830 η εντεκάχρονη, τότε, πιανίστρια Κλάρα Βικ (και μετέπειτα σύζυγος του Σούμαν) δίνει στη Λειψία το πρώτο της ρεσιτάλ.
- Το 1890 φεύγει από τη ζωή ο Γάλλος συνθέτης Σεζάρ Φρανκ, στο Παρίσι (γεν., Λιέγη, 10.12.1822)
- Το 1949 η Μαρία Κάλλας πραγματοποιεί τις πρώτες εμπορικές ηχογραφήσεις της στο Τορίνο της Ιταλίας.

9 Νοεμβρίου

- Το 1766 ο Λεοπόλδος Μότσαρτ και τα παιδιά του ολοκληρώνουν την ευρωπαϊκή τους περιοδεία στο Μόναχο και επιστρέφουν στο Σάλτσμπουργκ.
- Το 1881 ο Μπραμς ως σολίστ ερμηνεύει για πρώτη φορά το 2ο Κοντσέρτο του για Πιάνο στη Βουδαπέστη.
- Τα 72α γενέθλια του γιορτάζει φέτος ο πιανίστας, μαέστρος, καθηγητής πιάνου και συνθέτης Δημήτρης Τουφεξής! Γεννήθηκε στην Αίγυπτο το 1953.

10 Νοεμβρίου

- Το 1668 γεννιέται ο Γάλλος συνθέτης και οργανίστας Φρανσουά Κουπερέν στο Παρίσι, όπου και απεβίωσε, στις 11.09.1733.
- Το 1928 γεννιέται ο Ιταλός συνθέτης Ένιο Μορικόνε στη Ρώμη, όπου και απεβίωσε, στις 06.07.2020.

11 Νοεμβρίου

- Το 1922 το BBC μεταδίδει το πρώτο του μουσικό πρόγραμμα στο Λονδίνο.
- Το 1983 έφυγε από τη ζωή ο Αρμένιος πιανίστας και συνθέτης Άρνο Μπαμπατζανιάν (γεν. Γιερεβάν, 22.01.1921)

12 Νοεμβρίου

- Το 1833 γεννιέται ο Ρώσος συνθέτης Αλεξάντρ Μποροντίν στην Αγία Πετρούπολη, όπου και απεβίωσε στις 27.02.1887
- Το 1902 ο Ενρίκο Καρούζο ηχογραφεί το Vesti la giubba από το I Pagliacci του Leoncavallo και γίνεται ο πρώτος δίσκος που πούλησε ένα εκατομμύριο αντίτυπα.
- Το 1905 γεννιέται ο Έλληνας συνθέτης, μαέστρος και μουσικολόγος Σόλων Μιχαηλίδης, στη Λευκωσία της Κύπρου (απεβ. Αθήνα, 10 Σεπτεμβρίου 1979)
- Το 1940 η Disney κυκλοφορεί την 3η ταινία της, Fantasia, εμπνευσμένη

από κομμάτια της κλασικής μουσικής, με τον Λέοπολντ Στοκόφσκι στην διεύθυνση της Ορχήστρας της Φιλαδέλφειας.

- Το 2013 φεύγει από τη ζωή ο Βρετανός συνθέτης Τζον Τάβενερ. Είχε γεννηθεί στο Γουέμπλεϊ στις 28.01.1944

13 Νοεμβρίου

- Το 1868 φεύγει από τη ζωή ο σπουδαίος συνθέτης όπερας Τζοακίνο Ροσίνι στο Παρίσι, σε ηλικία 86 ετών (γεν. Πέζαρο, 29.02.1792)
- Το 1874 γεννιέται η Γαλλίδα πιανίστρια Μαργκερίτ Λονγκ στη Νιμ (απεβ. Παρίσι, 13.02.1966)
- Το 1951 φεύγει από τη ζωή ο Ρώσος πιανίστας και συνθέτης Νικολάι Μέντνερ σε ηλικία 71 ετών, στο Λονδίνο (γεν. Μόσχα, 05.01.1880)

14 Νοεμβρίου

- Το 1719 γεννιέται ο Γερμανοαυστριακός συνθέτης Λεοπόλδος Μότσαρτ, και πατέρας του Βόλφγκανγκ, στο Άουγκσμπουργκ (γεν. Σάλτσμπουργκ, 28.05.1787)
- Το 1778 γεννιέται ο Αυστριακός πιανίστας και συνθέτης Γιόχαν Νέπομουκ Χούμελ στη Μπρατισλάβα της Σλοβενίας. (απεβ. Βαϊμάρε, 17.10.1837)
- Το 1805 γεννιέται η Γερμανίδα πιανίστρια και συνθέτρια Φάννυ

Μέντελσον-Χένσελ, και αδελφή του Φέλιξ, στο Αμβούργο. (απεβ. Βερολίνο, 14.05.1847)

- Το 1831 φεύγει από τη ζωή ο Αυστριακός καταγωγής συνθέτης, μουσικός εκδότης και κατασκευαστής πιάνων Ιγκνάς Ζοζέφ Πλεγιέλ σε ηλικία 74 ετών, στο Παρίσι (γεν. Ρούπερσθαλ, 18.06.1757)
- Το 1900 γεννιέται ο Αμερικάνος συνθέτης, καθηγητής σύνθεσης και συγγραφέας Άαρον Κόπλαντ στο Μπρούκλιν της Νέας Υόρκης, όπου και απεβίωσε στις 02.12.1990.
- Το 1915 φεύγει από τη ζωή στη Δρέσδη ο Αυστριακός πιανίστας, δάσκαλος και συνθέτης Τεοντόρ Λετσετίσκι (γεν. Λαντσούτ, 22.06.1830)
- Τα 83 της έτη γιορτάζει φέτος η Ρωσίδα τσελίστρια Νατάλια Γκούτμαν! Γεννήθηκε στις 14 Νοεμβρίου 1942 στο Καζάν.
- Το 1946 φεύγει από τη ζωή ο Ισπανός συνθέτης Μανουέλ ντε Φάγια, στην Άλτα Γκράτσια της Αργεντινής. Είχε γεννηθεί στην Κάντιθ της Ισπανίας στις 23.11.1876, - για λίγες μόνο ημέρες, δεν πρόλαβε να γιορτάσει τα 70α του γενέθλια.

15 Νοεμβρίου

- Το 1787 φεύγει από τη ζωή ο Γερμανός συνθέτης Κρίστοφ Βίλμπαλντ Γκλουκ, στα 73 έτη του,

στη Βιέννη (γεν. Έρασμπαχ, 02.07.1714)

- Το 1914 γεννιέται στην Αβάνα ο κουβανικής καταγωγής Αμερικανός πιανίστας και μαέστρος Χόρχε Μπολέτ. Μεταξύ των δασκάλων του ήταν ο Λέοπολντ Γκοντόφσκι και ο Μορίς Ρόζενταλ – ο τελευταίος διάσημος μαθητής του Φραντς Λιστ (απεβ. Καλιφόρνια, 16.10.1990)
- Τα 83α του κεράκια σβήνει φέτος ο Αργεντινο-ισραηλινός πιανίστας και μαέστρος Ντάνιελ Μπάρενμποϊμ. Γεννήθηκε στις 16 Νοεμβρίου 1942 στο Μπουένος Άιρες.
- Το 1986 φεύγει από τη ζωή ο Πολωνός πιανίστας, συνθέτης και μαέστρος Αλεξάντρ Τάνσμαν σε ηλικία 89 ετών, στο Παρίσι (γεν. Λοτζ, 12.06.1897)

16 Νοεμβρίου

- Το 1766 γεννιέται ο Γάλλος βιολονίστας, συνθέτης και δάσκαλος και συνθέτη Ροντόλφ Κρόιτσερ στις Βερσαλλίες. Το 1810, ένα σπασμένο χέρι έβαλε τέλος στην καριέρα του ως βιρτουόζος. Το όνομα του συνδέεται με τον Μπετόβεν, που του αφιέρωσε τη σονάτα για βιολί και πιάνο έργο 47, που όμως δεν ερμήνευσε ποτέ. (απεβ. Γενεύη, 06.01.1831)
- Το 1848 ο Σοπέν παίζει πιάνο σε έναν πολωνικό φιλανθρωπικό χορό στο Guildhall του Λονδίνου. Είναι

εξαντλημένος από τη φυματίωση που τον βασάνιζε - αυτή θα είναι η τελευταία του συναυλία.

- Το 1894 κάνει το ντεμπούτο του ένας νέος αστέρας της όπερας: ο Ενρίκο Καρούζο! Τραγουδά στο έργο L'Amico Francesco του Mario Morelli στο Teatro Nuono της Νάπολης.
- Το 1895 γεννιέται ο γερμανικής καταγωγής Αμερικανός συνθέτης, βιολιστής, μουσικολόγος, δάσκαλος και μαέστρος Πάουλ Χίντεμιτ, στο Χάναου (απεβ. Φρανκφούρτη, 28.12.1963)

17 Νοεμβρίου

- Το 1891 κάνει το ντεμπούτο του στο Carnegie Hall των ΗΠΑ ο Ιγκνάτσι Γιαν Παντερέφσκι, παραμονή των γενεθλίων του! Παίζει το 4ο Κοντσέρτο για Πιάνο του Saint-Saens με την Ορχήστρα της Συμφωνικής Εταιρείας της Νέας Υόρκης.
- Το 1934, κάνει το ντεμπούτο του, επίσης στην Νέα Υόρκη, ο Αυστριακός, μονόχειρας πιανίστας Πολ Βίτγκενσταϊν, με το Κοντσέρτο για το αριστερό χέρι του Μορίς Ραβέλ, και τη Συμφωνική Ορχήστρα της Βοστώνης.
- Το 1959 φεύγει από τη ζωή ο Βραζιλιάνος συνθέτης, πιανίστας και μαέστρος Εϊτόρ Βίλα-Λόμπος στα 72 έτη του στο Ρίο ντε Τζανέιρο, όπου και είχε γεννηθεί στις 5 Μαρτίου 1887.

18 Νοεμβρίου

- Το 1786 γεννιέται ο Γερμανός πιανίστας, συνθέτης, κριτικός και μαέστρος, Καρλ Μαρία φον Βέμπερ στο Οϊτιν (απεβ. Λονδίνο, 05.06.1826)
- Το 1860 γεννιέται ο Πολωνός πολιτικός, πρώτος πρωθυπουργός της Πολωνίας, πιανίστας, μαέστρος και συνθέτης Ιγκνάτσι Γιαν Παντερέφσκι στην Κουρίλιβκα (απεβ. Νέα Υόρκη, 29.06.1941)

19 Νοεμβρίου

- Το 1828 φεύγει από τη ζωή ο Αυστριακός συνθέτης Φράντς Σούμπερτ στη Βιέννη, σε ηλικία μόλις 31 ετών. Υπήρξε ένας από τους πιο πολυγραφότατους συνθέτες, και ένας από τους ελάχιστους που δεν είχε δικό του πιάνο. Τάφηκε κοντά στον Μπετόβεν, στου οποίου την κηδεία είχε παραστεί ενώ γνώριζε πως και η δική του ζωή πλησιάζει στο τέλος της (γεν. Βιέννη, 31.01.1797)
- Το 1921 γεννιέται στη Βουδαπέστη ο Ούγγρο-Ελβετός πιανίστας Γκέζα Άντα (απεβ. Ζυρίχη, 13.06.1976)
- Τα 81α γενέθλια της γιορτάζει φέτος η Ελληνίδα μέτζο σοπράνο Αγνή Μπάλτσα! Γεννήθηκε στη Λευκάδα στις 19 Νοεμβρίου του 1944 και έκανε το ντεμπούτο το 1968 ως Cherubino στους Γάμους του

Φίγκαρο του Βόλφανγκ Αμαντέους Μότσαρτ.

20 Νοεμβρίου

- Το 1752 φεύγει από τη ζωή ο Τζον Σορ, που εφηύρε το διαπασών το 1711.
- Το 1894 φεύγει από τη ζωή ο Ρώσος μαέστρος, συνθέτης, πιανίστας και δάσκαλος Άντον Ρουμπινστάιν στο Πέτερχοφ, μία εβδομάδα πριν τα 65α του γενέθλια. Υπήρξε ο ιδρυτής του Ωδείου της Αγίας Πετρούπολης και σημαντικός υποστηρικτής του Πιοτρ Ίλιτς Τσαϊκόφσκι (γεν. Μολδαβία, 28.11.1829)
- Το 1897 γεννιέται η Αυστραλή πιανίστρια, συνθέτρια και παιδαγωγός Μάργκαρετ Σάδερλαντ στην Αδελαΐδα (απεβ. Μελβούρνη, 17.08.1984)

21 Νοεμβρίου

- Το 1695 φεύγει από τη ζωή ο Άγγλος συνθέτης Χένρι Πέρσελ σε ηλικία 36 ετών, στο Γουέστμινστερ του Λονδίνου, όπου είχε γεννηθεί το 1659.
- Το 1868, ο Ιταλός συνθέτης Τζοακίνο Ροσίνι τάφηκε στο Παρίσι, στο νεκροταφείο Περ Λασέζ, ανάμεσα στους τάφους των συνθετών Σοπέν, Μπελίνι και Κερουμπίνι, υπό τους ήχους του σαξοφώνου του Αντόλφ Σαξ.

- Το 1938 φεύγει από τη ζωή ο πολωνικής καταγωγής Αμερικανός πιανίστας και συνθέτης Λεοπόλντ Γκοντόφσκι, σε ηλικία 68 ετών, στη Νέα Υόρκη (γεν. Βίλνιους, 13.02.1870)
- Το 1904 γεννήθηκε η Ελληνίδα πιανίστρια Μαρίκα Παπαϊωάννου στην Αθήνα, όπου και απεβίωσε στις 2 Ιουλίου του 1994.

22 Νοεμβρίου

- Το 1710 γεννιέται ο Γερμανός συνθέτης Βίλχελμ Φρίντεμαν Μπαχ, ο μεγαλύτερος γιος του Γιόχαν Σεμπάστιαν, στη Βαϊμάρη (απεβ. Βερολίνο, 01.07.1784)
- Το 1913 γεννιέται ο Άγγλος συνθέτης, μαέστρος και πιανίστας Μπέντζαμιν Μπρίτεν στο Λόουστοφτ (απεβ. Άλντεμπουργκ, 04.12.1976)
- Το 1928 πρωτοπαρουσιάζεται το Μπολερό του Μορίς Ραβέλ στην Opera Comique, στο Παρίσι. Η Ida Rubinstein χορεύει, ενώ ο ίδιος ο συνθέτης διευθύνει.

23 Νοεμβρίου

- Το 1876 γεννιέται στην Κάντιθ ο Ισπανός πιανίστας, συνθέτης και μαέστρος Μανουέλ ντε Φάγια (γεν. Άλτα Γκράτσια, 14.11.1946)
- Το 1903, πραγματοποιεί το αμερικανικό ντεμπούτο του ο Ενρίκο Καρούζο στην Νέα Υόρκη, στη Μετροπόλιταν Όπερα, με τον Ριγκολέττο. Η παράσταση ήταν τόσο

επιτυχημένη που παρέμεινε στη ΜΕΤ για το υπόλοιπο της καριέρας του.

- Το 1993 φεύγει από τη ζωή η Ρωσίδα πιανίστρια, συνθέτρια και δασκάλα Τατιάνα Νικολάγεβα, στα 69 έτη της, στο Σαν Φρανσίσκο (γεν. Μπριάνσκ, 04.05.1924)

24 Νοεμβρίου

- Το 1817 γεννιέται ο Γερμανός πιανίστας, συνθέτης και δάσκαλος Φριτς Σπίντλερ στο Βόρτσμπαχ, γνωστός για εκπαιδευτικές σονατίνες του (απεβ. Δρέσδη, 26.12.1903)
- Το 1868 γεννιέται ο Αμερικανός συνθέτης και πιανίστας Σκοτ Τζόπλιν κοντά στο Μάρσαλ του Τέξας, επανομαζόμενος και ως ο "βασιλιάς του ράγκταϊμ" (απεβ. Νέα Υόρκη, 01.04.1917)
- Το 1934 γεννιέται ο Ρώσος συνθέτης Άλφρεντ Σνίτκε στο Ένγκελς (απεβ. Αμβούργο, 03.08.1998)

25 Νοεμβρίου

- Το 1785 γεννιέται ο Αυστριακός συνθέτης Φραντς Γκρούμπερ στο Χόχμπουργκ-Αχ, γνωστός για τη σύνθεση του αγαπημένου χριστουγεννιάτικου τραγουδιού "Άγια Νύχτα" (απεβ. Σάλτσμπουργκ, 07.06.1863)
- Το 1896 φεύγει από τη ζωή ο συνθέτης και κιθαριστής Σπυρίδων

Ξύνδας στην Αθήνα (γεν. Κέρκυρα, 08.06.1812)

- Το 1927 κάνει το σόλο ντεμπούτο του ο βιολονίστας Γεχούντι Μενουχίν σε ηλικία 11 ετών. Ερμηνεύει το Κοντσέρτο για Βιολί σε Ρε μείζονα, Ορ. 61 του Λούντβιχ βαν Μπετόβεν με την Ορχήστρα Συμφωνικής Εταιρείας της Νέας Υόρκης.
- Τα 84α γενέθλια της γιορτάζει φέτος η πιανίστρια και συνθέτρια Ελένη Καραϊνδρου! Γεννήθηκε στις 25 Νοεμβρίου του 1941 στη Φωκίδα.

26 Νοεμβρίου

- Το 1760 ο 28χρονος τότε Φραντς Γιόζεφ Χάυντ νυμφεύεται την 31χρονη Μαρία Άννα Κέλερ στον Καθεδρικό Ναό του Αγίου Στεφάνου στη Βιέννη. Ήταν κόρη του κατασκευαστή περουκών Γιόχαν Πέτερ Κέλερ, ο οποίος βοήθησε τον Χάυντν στα χρόνια της φτώχειας του, προσλαμβάνοντας τον ως δάσκαλο μουσικής.
- Το 1997 παρουσιάζεται σε Α' εκτέλεση το έργο του John Corigliano «Το Κόκκινο Βιολί» για βιολί και ορχήστρα, με σολίστ τον Τζόσουα Μπελ και τη Συμφωνική Ορχήστρα του Σαν Φρανσίσκο, υπό τη διεύθυνση του Robert Spano. Η μουσική αποτελεί το soundtrack της ομώνυμης ταινίας.

27 Νοεμβρίου

- Το 1896 γίνεται η πρεμιέρα του συμφωνικού ποιήματος του Ρίχαρντ Στράους «Τάδε έφη Ζαρατούστρα», εμπνευσμένο από το ομώνυμο φιλοσοφικό έργο του Φρίντριχ Νίτσε. Ο συνθέτης το διευθύνει στη Φρανκφούρτη.

28 Νοεμβρίου

- Το 1632 γεννιέται ο Γάλλος συνθέτης ιταλικής καταγωγής Ζαν Μπατίστ Λυλλύ στη Φλωρεντία, και θεωρείται ο πατέρας του γαλλικού Μπαρόκ (απεβ. Παρίσι, 22.03.1687)
- Το 1829 γεννιέται ο Ρώσος πιανίστας, συνθέτης, μαέστρος και καθηγητής από τους σπουδαιότερους της εποχής του, καθώς και ιδρυτής του περίφημου Ωδείου της Αγίας Πετρούπολης., Άντον Ρουμπινστάιν (απεβ. 20.11.1894)

29 Νοεμβρίου

- Το 1643 φεύγει από τη ζωή ο Ιταλός συνθέτης Κλαούντιο Μοντεβέρντι στη Βενετία σε ηλικία 76 ετών (γεν. Κρεμόνα, 15.05.1567)
- Το 1861 γεννιέται ο Έλληνας συνθέτης Σπυρίδων Σαμάρας στην Κέρκυρα. Ήταν ένας από τους διαπρεπέστερους Έλληνες συνθέτες και ο κορυφαίος της Επτανησιακής

Σχολής. Διακρίθηκε στο χώρο της όπερας (απεβ. Αθήνα, 25.03.1917)

- Το 1924 έφυγε από τη ζωή ο Ιταλός συνθέτης όπερας Τζάκομο Πουτσίνι, στις Βρυξέλλες (γεν. Λούκα, 22.12.1858)
- Το 1948 ο Οθέλλος γίνεται η πρώτη όπερα που μεταδόθηκε τηλεοπτικά, από τη ΜΕΤ Όπερα της Νέας Υόρκης.
- Το 2015 φεύγει από τη ζωή ο διακεκριμένος Έλληνας πιανίστας, δάσκαλος και διευθυντής ορχήστρας και χορωδίας, Γιώργος Χατζηνίκος, στην Αθήνα (γεν. Βόλος, 03.05.1923)

30 Νοεμβρίου

- Το 1719 ο Χέντελ γίνεται διευθυντής ορχήστρας της Βασιλικής Ακαδημίας.
- Το 1813 γεννιέται ο Γάλλος δεξιότεχνος πιανίστας, δασκάλος και συνθέτης Σαρλ Βαλεντέν Αλκάν, στο Παρίσι, όπου και απεβίωσε στις 29 Μαρτίου του 1888.
- Το 1945 γεννιέται ο πολυβραβευμένος Ρουμάνος πιανίστας Ράντου Λούπου στο Γκαλάτι. Έκανε το ντεμπούτο του σε ηλικία δώδεκα ετών και είχε μία πλούσια σολιστική καριέρα (απεβ. Λωζάνη, 17.04.2022)
- Το 1954 φεύγει από τη ζωή ο Γερμανός μαέστρος Βίλχελμ Φούρτβενγκλερ στο Μπάντεν-Μπάντεν, σε ηλικία 68 ετών (γεν. Σόνεμπεργκ, 25.01.1886).

Πολιτιστικές Δραστηριότητες & Επικαιρότητα

Europa Nostra – Ευρωπαϊκά βραβεία πολιτιστικής κληρονομιάς: 30 βραβευθέντες από 24 χώρες

Δεκάδες εργαζόμενοι στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς τιμήθηκαν για το έργο τους στη διατήρηση ενός ευρέος φάσματος έργων, από ένα πρόγραμμα αρχαιολογίας παγετώνων στη Νορβηγία μέχρι την αποκατάσταση του Δημαρχείου της Αμβέρσας στο Βέλγιο και της Puerta de Alcalá στη Μαδρίτη

Επιστήμονες, αρχαιολόγοι και επιμελητές μουσείων επιλέχθηκαν ως «πρωταθλητές» στα Ευρωπαϊκά Βραβεία Πολιτιστικής Κληρονομιάς που πραγματοποιήθηκαν αυτή την εβδομάδα στις Βρυξέλλες. Η τελετή απονομής των βραβείων επισφράγισε μια τετραήμερη διοργάνωση από την Europa Nostra και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για να τιμηθούν 30 εξαιρετικά επιτεύγματα στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς από 24 χώρες,

συμπεριλαμβανομένων πέντε βραβείων Grand Prix. "Είναι πραγματικά ένα μωσαϊκό που σας δείχνει πόσο σημαντική είναι η κληρονομιά για τις κοινότητες και τους πολίτες και πόσες εξαιρετικές δεσμεύσεις, δεξιότητες, έχουμε στην Ευρώπη που ασχολούνται με τη διαφύλαξη και τη μετάδοση αυτής της κληρονομιάς στις

μελλοντικές γενιές", δήλωσε στο Euronews η Sneška Quaedvlieg-Mihailovic, Γενική Γραμματέας της Europa Nostra.

Το Μεγάλο Βραβείο στην κατηγορία "Πρωταθλητές Πολιτιστικής Κληρονομιάς" δόθηκε στην επιμελήτρια Inge Bisgaard, η οποία έχει αφιερώσει την καριέρα της στην προστασία της κληρονομιάς της Γροιλανδίας, από την παραδοσιακή ξύλινη αρχιτεκτονική μέχρι τις καμπίνες εκστρατείας του 20ού αιώνα. Ειδικότερα μελετά τις προκλήσεις που θέτει η κλιματική αλλαγή: "Το λιώσιμο του πάγου δημιουργεί πολλά προβλήματα, ιδίως με τα κτίρια σε

απομακρυσμένες περιοχές. Δεν μπορούμε απλά να ταξιδεύουμε σε αυτά τα μέρη κάθε χρόνο, διότι είναι πολύ δαπανηρό. Έτσι προσπαθούμε να βάλουμε περισσότερο χαλίκι στα σπίτια, ώστε να ανεβαίνουν και να μπορεί να βγαίνει το νερό, και τότε ίσως μπορέσουμε να σώσουμε τα κτίρια", εξήγησε η Inge Bisgaard. Η Bisgaard συνέβαλε επίσης στο να συμπεριληφθεί το Kujataa, ένα υποαρκτικό αγροτικό τοπίο που βρίσκεται στη νότια περιοχή της Γροιλανδίας, στον κατάλογο παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς της UNESCO το 2017, καταγράφοντας τα

57 κτίρια.

Το νορβηγικό πρόγραμμα αρχαιολογίας - Μυστικά του Πάγου - έλαβε το Μεγάλο Βραβείο στην κατηγορία Έρευνας. Το πρόγραμμα ξεκίνησε το 2006, αφού ένας ορειβάτης βρήκε ένα παπούτσι ηλικίας 3000 ετών στον πάγο που έλιωνε, "το παλαιότερο παπούτσι της Νορβηγίας", σύμφωνα με τον παγετωνικό αρχαιολόγο, Espen Finstad. Τόξα και βέλη ηλικίας 6000 ετών, προϊστορικές στολές, σκι χιλιετίας: η ομάδα ανακάλυψε έκτοτε περισσότερα από 4.500 αντικείμενα που διατηρήθηκαν στον πάγο, τα οποία μαρτυρούν τον ανθρώπινο

πολιτισμό στην κομητεία Innlandet της Νορβηγίας.

"Οι άνθρωποι άρχισαν να έρχονται σε αυτή την περιοχή λόγω των τaráνδων. Μετακινήθηκαν από τη Γαλλία στη Νορβηγία και στη συνέχεια

εγκαταστάθηκαν και άρχισαν να ζουν από τη γεωργία και φυσικά και από το κυνήγι", εξήγησε η Mai Bakken, διευθύντρια του Νορβηγικού

Μουσείου Ορέων. Οι

επιστήμονες αυτοί εργάζονται ενάντια στο χρόνο, καθώς τα παχιά στρώματα πάγου αρχίζουν να αραιώνουν. "Είναι ένα παράδοξο. Είναι η κλιματική αλλαγή που μας κάνει να βρίσκουμε αυτά τα μοναδικά αντικείμενα. Αλλά πρέπει να είμαστε εκεί για να τα συλλέξουμε, διαφορετικά θα εξαφανιστούν, θα τα πάρουν τα λιωμένα νερά ή θα τα μεταφέρουν", πρόσθεσε ο Finstad.

Η αποκατάσταση του Δημαρχείου της Αμβέρσας στο Βέλγιο τιμήθηκε με το Μεγάλο Βραβείο στην κατηγορία "Συντήρηση και προσαρμοστική επαναχρησιμοποίηση". Το σερβικό έργο "Το σπίτι του σκαντζόχοιρου - εφευρίσκοντας έναν καλύτερο κόσμο" κέρδισε το Μεγάλο

Βραβείο στην κατηγορία "Συμμετοχή των πολιτών και ευαισθητοποίηση". Το Μουσείο της Γιουγκοσλαβίας στο Βελιγράδι επανασχεδίασε το παιδικό ποίημα του Branko Ćopić " Το σπίτι του σκαντζόχοιρου " για να αναδείξει τον διάλογο μεταξύ των γε

νέων και τη συμμετοχικ

ότητα. Προωθεί "την αίσθηση του σπιτιού, την αίσθηση του ανήκειν, την αίσθηση της κοινότητας" σε μια εποχή "διαίρεσης" και "πόλωσης", στη Σερβία και πέρα από

αυτήν, δήλωσε η

Quaedvlieg-Mihailovic. Το "Pro monumenta", μια εθνική πρωτοβουλία από τη Σλοβακία που υποστηρίζει την προληπτική συντήρηση των μνημείων για τη μείωση του κόστους και τη βελτίωση των αποτελεσμάτων της συντήρησης, έλαβε το Μεγάλο Βραβείο στην κατηγορία Εκπαίδευση, κατάρτιση και δεξιότητες. Τέλος, το βραβείο δημόσιας επιλογής απονεμήθηκε στην αποκατάσταση της πλατείας Puerta de Alcalá στην ισπανική πρωτεύουσα Μαδρίτη, ένα έργο που δείχνει "τη σημασία των κοινοτήτων" και των "πόλεων" για τη διατήρηση της ευρωπαϊκής κληρονομιάς, αναφέρει η Sneška Quaedvlieg-Mihailovic.

4ΗΜΕΡΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΩΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΗΣ
Ελληνογαλλικός Σύνδεσμος

«ΣΤΙΓΜΕΣ ΕΜΠΝΕΥΣΗΣ
στον ΚΥΚΛΟ της ΖΩΗΣ»

5 - 8 Νοεμβρίου 2025

ΤΕΤΑΡΤΗ 5 ΝΟΕΜ. 8 μ.μ.
ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΕΚΘΕΣΗΣ
ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ,
ΓΑΥΠΤΙΚΗΣ
ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ &
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΥ
ΚΟΣΜΗΜΑΤΟΣ
 Η γνωστή μουσικοσυνθέτη **Πουπέτα Λαππ** θα κλείσει τη βραδιά με αποδόσεις μελωδίας που αντλούνται από γνωστά τραγούδια.

ΠΕΜΠΤΗ 6 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 8 μ.μ.
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΒΡΑΔΙΑ
 Με τον καθηγητή Πανεπιστημίου, Ιστορικό, Πολιτική, Πεζογράφο, κ. **Χρήστο Μπελλά** θα δοθεί με θέμα: **“Οι Ερωτικές Οδοί”** της **Ποίησης** υπό την αιγίδα της Διεθνούς Έταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών και Καλλιτεχνών. Προλογίζει η Πρόεδρος της Δ.Ε.Ε.Λ. κ. **Αικατερίνη Μινιτάλη**. Η βραδιά ανοιχτή στην **Πουπέτα Λαππ** θα κλείσει τη βραδιά με αποδόσεις μελωδίας που αντλούνται από γνωστά τραγούδια.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 8 μ.μ.
ΡΕΣΙΤΑΛ ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ
 βραβευμένων καλλιτεχνών
4ος Διαγωνισμός
“ΤΑΛΕΝΤΑ - ΠΡΑΒΕΙΛ ΦΙΛΩΝΑΣ 2025”
 Επιβραβίσει από τον Πρόεδρο του Πνευματικού Κέντρου Παριού, **“Ο ΦΙΛΩΝ”** κ. **Νίκο Σοφτιάνο**.

ΣΑΒΒΑΤΟ 8 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 8 μ.μ.
ΚΟΝΣΕΡΤΟ ΠΙΑΝΟΥ
 από τον σολίστ μουσικοσυνθέτη **Γιώργο Στάυλα**.

5, 6, 7, 8 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ '25
 στην Αίθουσα Τέχνης του
 Ελληνογαλλικού Συνδέσμου
 Πλατεία Φιλικής Εταιρείας 2,
 4ος όροφος, Κολωνακί,
 Αθήνα

Συμμετέχουν:
 ΚΟΣΜΑΣ ΣΚΑΒΑΝΤΖΟΣ
 ΒΑΣΙΛΗΣ ΑΡΑΠΗΣ
 ΟΛΙΒΙΑ ΑΓΓΙΩΝΙΣ
 ΝΙΚΑ ΓΙΑΝΝΕΛΟΥ
 ΝΙΝΑ ΔΙΑΚΟΒΑΣΙΑΝ
 ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΔΙΑΚΟΒΑΣΙΑΝ
 ΚΛΑΙΡΗ ΔΙΚΑΙΟΥ
 ΕΛΕΝΗ ΣΑΒΑΛΑΚΟΥ
 ΙΩΑΝΝΑ ΣΟΛΩΤΑ
 ΧΑΡΟΥΛΑ ΚΑΣΙΩΛΗ
 ΕΛΕΝΑ ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ
 ΝΙΝΑ ΛΕΓΑΤΟΥ
 ΝΙΚΟΣ ΛΕΛΕΚΑΚΗΣ
 ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΛΟΥΚΑ
 ΔΑΝΙ ΜΑΡΓΙΟΚΑ
 ΚΕΛΗ ΜΕΛΑ
 ΧΡΙΣΤΟΣ ΜΠΙΤΣΑΝΗΣ
 ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΝΤΕΛΛΑ
 ΝΕΛΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΑΚΗ
 ΒΙΚΥ ΠΑΝΤΑΖΗ
 ΜΑΡΙΑ ΠΑΠΑΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ
 ΑΡΓΥΡΟΥΛΑ ΡΑΡΡΑΣ ΤΣΙΩΤΑ
 ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΠΕΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
 ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΤΑΣΟΥΛΑ
 ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΤΣΑΧΑΛΟΥ
 ΣΟΦΙΑ ΦΟΥΝΤΟΥΛΑΚΗ

Συμπιπτική Συμμετοχή:
ΚΩΣΤΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΣ

Η ΕΚΘΕΣΗ ΕΡΑΝΙ ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ
 ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
 με Πρόεδρο τον κ. Νίκο Αγγελή

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ:
 Αργυρούλα Ραρράς Τσιώτα
 Ενωστικός - εκπαιδευτικός

Logos, Art Portal, ER MAC, etc.

«Τέσσερις Ημέρες

Έμπνευσης και Τέχνης στον Ελληνογαλλικό Σύνδεσμο»

Ελληνογαλλικού Συνδέσμου κ. Νίκου Αγγελή και την στήριξη της υπεύθυνης του Συνδέσμου κ. Ανδριάννας Κουλουμπρή.

Το Θέμα της φετινής Φθινοπωρινής Εορταστικής Εικαστικής Συνάντησης είναι "Στιγμές Έμπνευσης : Στο Κύκλο της Ζωής". Πόσες στιγμές και ποιες στιγμές καθορίζουν μια στιγμή έμπνευσης και μια στιγμή έμπνευσης αυτή! Ταξιδεύει στο βαθύτερο είναι της ψυχής που αξιοποιεί το κορυφαίο θαυμαστό. Σε κάθε καλλιτεχνική δημιουργία εμπεριέχεται σκοπός και νόημα ζωής. Η τέχνη είναι μια πνευματική διαδικασία, μια δημιουργική σφαίρα του πνεύματος, που με μια μαγική δημιουργική τελετή αναδημιουργεί αρμονικά φως και ρυθμό, με αποτέλεσμα την αισθητική και την συγκίνηση των συναισθημάτων και των αισθήσεων. Είναι οι στιγμές της βαθύτερης πνοής που συντελείται η μετουσίωση σε καλλιτεχνικό δημιούργημα.

Έφθασε η στιγμή για ένα ακόμα πλούσιο 4ήμερο Πολιτιστικών Δρώμενων Τέχνης στην αίθουσα τέχνης του Ελληνογαλλικού Συνδέσμου με οργανωτή και επιμελητή την διακεκριμένη εικαστικό και εκπαιδευτικό κα Αργυρούλα Ραρράς Τσιώτα. Το 4ήμερο θα πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο της 13ης Φθινοπωρινής Εορταστικής Εικαστικής Συνάντησης, από 5 έως και 8 Νοεμβρίου 2025 υπό την αιγίδα του Προέδρου του

Πρόγραμμα 4ημέρου:

Τετάρτη 5 Νοεμβρίου. Εγκαίνια έκθεσης ζωγραφικής, αγιογραφίας, γλυπτικής και καλλιτεχνικού κοσμήματος. Στο πιάνο η γνωστή μουσικοσυνθέτης Πουπέτα Λάππα με συνθέσεις της. Απονομή διπλωμάτων τιμής στους καλλιτέχνες από το Ελληνογαλλικό Σύνδεσμο.

Πέμπτη 6 Νοεμβρίου 8 μ.μ. Λογοτεχνική βραδιά με τον Καθηγητή Πανεπιστημίου - Ιστορικό, Ποιητή, Πεζογράφο Χρίστο Μπελλέ. Διάλεξη με θέμα: "Οι βασιλικές οδοί της Ποίησης". Τελεί υπό την αιγίδα της Διεθνούς Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών & Καλλιτεχνών. Προλογίζει η Πρόεδρος της Δ.Ε.Ε.Λ. Αικατερίνα Μπατάλια. Η

μουσικοσυνθέτης Πουπέτα Λάππα θα ντύσει τη βραδιά με απλές μελωδίες πιάνου από συνθέσεις της.

Παρασκευή 7 Νοεμβρίου. Ρεσιτάλ Κλασσικής Μουσικής των βραβευμένων καλλιτεχνών του 46ου διαγωνισμού: "TALENTA - BRABEIA ΦΙΛΩΝΑΝ 2025". Είναι νέοι χαρισματικοί καλλιτέχνες που ξεχωρίζουν στο πιάνο, τα έγχορδα, την κιθάρα και το λυρικό τραγούδι. Με την επιμέλεια από τον Πρόεδρο του Πνευματικού Κέντρου Πειραιώς "ΦΙΛΩΝ" κ. Νίκο Σοφιανό.

Σάββατο 8 Νοεμβρίου. Κονσέρτο πιάνου από τον νέο με διεθνείς σπουδές και διακρίσεις σολίστ μουσικοσυνθέτη Γιώργο Σταυλά.

Το Ολύμπια, Δημοτικό Μουσικό Θέατρο «Μαρία Κάλλας», ξαναζωντανεύει. Την Πέμπτη 9 Οκτωβρίου, σε ειδική εκδήλωση, ο Δήμος Αθηναίων παρουσίασε το καλλιτεχνικό

Ολύμπια, Δημοτικό

Μουσικό Θέατρο «Μαρία Κάλλας»: Παρουσίαση καλλιτεχνικού προγράμματος 2025 - 2026

πρόγραμμα της περιόδου 2025–2026, που φέρει την υπογραφή του Καλλιτεχνικού Διευθυντή Τάση Χριστογιαννόπουλου. Εμβληματικά έργα ελληνικού και ξένου ρεπερτορίου συναντούν νέες παραγωγές, ενώ καταξιωμένοι δημιουργοί,

συμπράττουν με τις νέες φωνές της μουσικής και της θεατρικής σκηνής, δίνοντας νέα πνοή στην πολιτιστική ζωή της Αθήνας.

Ο Δήμαρχος Αθηναίων, Χάρης Δούκας, ανέφερε: «Το εμβληματικό δημοτικό θέατρο της Αθήνας, καρδιά της πολιτιστικής ζωής της πόλης, επιστρέφει αναβαθμισμένο και ανακαινισμένο, έτοιμο να μας χαρίσει ξανά στιγμές υψηλής αισθητικής και συγκίνησης.

Το φετινό πρόγραμμα είναι πλούσιο και πολυδιάστατο, φέρνοντας κοντά την όπερα και το μπαλέτο, τη

Η Πρόεδρος του Οργανισμού Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας του Δήμου Αθηναίων (ΟΠΑΝΔΑ), Ελένη

τζαζ και το φλαμένκο, καθώς και αφιερώματα σε κορυφαίους Έλληνες δημιουργούς. Μέσα από νέες συνέργειες με το Εθνικό Θέατρο, την Ακαδημία της Σκάλας του Μιλάνου και τις Νύχτες Πρεμιέρας, ο Δήμος Αθηναίων διευρύνει τα όριά του και γίνεται γέφυρα ανάμεσα στις τέχνες, στους θεσμούς και στο κοινό. Παράλληλα, δίνουμε χώρο σε νέους καλλιτέχνες, που φέρνουν φρέσκιες ιδέες και σύγχρονη ματιά. Το Ολύμπια, Δημοτικό Μουσικό Θέατρο "Μαρία Κάλλας"

παραμένει σημείο συνάντησης διεθνών προσωπικοτήτων και του αθηναϊκού κοινού. Με παραστάσεις υψηλής ποιότητας και εξορθολογισμένο προϋπολογισμό, μικρότερο από το ήμισυ του περσινού, χωρίς εκπτώσεις. Σας προσκαλούμε να μοιραστείτε μαζί μας αυτή τη διαδρομή. Γιατί το Ολύμπια ανήκει σε όλους – είναι η σκηνή της πόλης, το σπίτι της μουσικής, των συναισθημάτων και της έμπνευσης».

Ζωντήρου, σημείωσε: «Μέσα σε τρεις μήνες, χάρη στην αφοσίωση και τη συλλογική προσπάθεια όλων, το Ολύμπια, Δημοτικό Μουσικό Θέατρο "Μαρία Κάλλας" είναι έτοιμο να υποδεχτεί το αθηναϊκό κοινό. Το γεγονός ότι η σκηνή αποκαταστάθηκε σε χρόνο-ρεκόρ, μετά τη μεγάλη δοκιμασία της πλημμύρας του Μαΐου, αποδεικνύει τι μπορούμε να πετύχουμε όταν συνεργαζόμαστε. Η πόλη μας αξίζει έναν τέτοιο χώρο πολιτισμού, έναν χώρο που συνεχίζει να εμπνέει, να δημιουργεί και να

ενώνει μέσα από την τέχνη».

Με τη σειρά του, ο Καλλιτεχνικός Διευθυντής, Τάσης Χριστογιαννόπουλος, συμπλήρωσε: «Η φετινή καλλιτεχνική περίοδος στο Ολύμπια, Δημοτικό Μουσικό Θέατρο "Μαρία Κάλλας" συνδυάζει τη συνέχεια με την ανανέωση. Τιμάμε τους δημιουργούς που διαμόρφωσαν τη μουσική μας ταυτότητα και παράλληλα δίνουμε χώρο στις νέες φωνές και στους νέους καλλιτέχνες που τη διαμορφώνουν σήμερα. Επιπλέον, το θέατρο ανοίγει τις πόρτες του σε φεστιβάλ χορού και συνεργασίες που αναδεικνύουν τη σύγχρονη καλλιτεχνική σκηνή».

Το Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη και το Πανεπιστήμιο Διεθνών Σπουδών της Σαγκάης (Shanghai International Studies University – SISU) εγκαινίασαν στις 11 Οκτωβρίου 2025 το Κέντρο Νεοελληνικού Πολιτισμού «Μαριλένα Λασκαρίδη», σηματοδοτώντας μια νέα

Κατά τη διάρκεια της παρουσίασης, ο Δήμαρχος Αθηναίων, Χάρης Δούκας, ευχαρίστησε θερμά τον Νίκο Χόντο για τη δωρεά μαρμάρινης προτομής της Μαρίας Κάλλας. Πρόκειται για έργο του Τηνιακού γλύπτη Πραξιτέλη Τζανουλίνου που πλέον κοσμεί την είσοδο του κτιρίου. Επιπλέον, η συλλογή του Θεάτρου εμπλουτίστηκε με ένα μεγάλο ξυλόγλυπτο πορτραίτο της μεγάλης ντίβας της όπερας, δωρεά του χαράκτη και ζωγράφου Μάνου Ιωαννίδη. Το πρόγραμμα της περιόδου 2025 – 2026 μπορείτε να το βρείτε [εδώ](#)

Η ελληνική γλώσσα και ο πολιτισμός «ταξιδεύουν» με το Ίδρυμα Λασκαρίδη στην Κίνα

εποχή συνεργασίας για την προώθηση της ελληνικής γλώσσας και του πολιτισμού στην Κίνα.

Η συνεργασία αυτή επισφραγίζει τη στενή σχέση που αναπτύχθηκε μεταξύ των δύο φορέων και εντάσσεται στο ευρύτερο πολιτιστικό έργο του Ιδρύματος, που αποσκοπεί στην ενίσχυση της διδασκαλίας,

της έρευνας και της διάδοσης του νεοελληνικού πολιτισμού διεθνώς.

Στην τελετή παρέστησαν η Πρόεδρος του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου, κ. Yin Dongmei, η Διευθύντρια του Τμήματος Νεοελληνικών Σπουδών, κ. Hu Jingjing, καθώς και από πλευράς του Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη ο Πρόεδρος, κ. Πάνος

Λασκαρίδης, και ο Γενικός Διευθυντής, κ. Κωνσταντίνος Μαζαράκης – Αινιάν.

«Η δημιουργία του Κέντρου στη Σαγκάη αποτελεί ένα ακόμη βήμα στο όραμα του

Ιδρύματος να ενισχύει την έρευνα και τη διδασκαλία γύρω από τα ελληνικά γράμματα, προωθώντας τον ελληνικό πολιτισμό σε διεθνές επίπεδο», δήλωσε ο Πρόεδρος του Ιδρύματος, κ. Πάνος Λασκαρίδης.

Το Πανεπιστήμιο Διεθνών Σπουδών της Σαγκάης, με διεθνή φήμη και μακρά παράδοση στις ανθρωπιστικές επιστήμες, αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα πανεπιστήμια γλωσσικών και πολιτιστικών σπουδών της Ασίας και διακρίνεται για το διεπιστημονικό του σύστημα σπουδών. Ανάμεσα στις πενήντα τέσσερις γλώσσες

που διδάσκονται, το Τμήμα Νεοελληνικής Γλώσσας – το πρώτο και παλαιότερο στην Κίνα – έχει συμβάλει επί πέντε δεκαετίες στις πολιτιστικές και εμπορικές ανταλλαγές μεταξύ Κίνας και Ελλάδας, εκπαιδεύοντας γενιές Κινέζων νεοελληνιστών.. Το Κέντρο Νεοελληνικού Πολιτισμού «Μαριλένα Λασκαρίδη», στεγασμένο στην πανεπιστημιούπολη Songjiang,

διαμορφώθηκε από το Ίδρυμα ως πολυχώρος πολιτισμού με βιβλιοθήκη, χώρο μελέτης και συναντήσεων, κατάλληλος για σεμινάρια, διαλέξεις και εκδηλώσεις. Η βιβλιοθήκη του

Κέντρου έχει ήδη εμπλουτιστεί με κορυφαία λογοτεχνικά έργα του νεότερου ελληνισμού, προσφέροντας στους φοιτητές και ερευνητές άμεση πρόσβαση σε πρωτογενές υλικό.

Η συμφωνία συνεργασίας μεταξύ του Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη και του Πανεπιστημίου Διεθνών Σπουδών της Σαγκάης έχει διάρκεια είκοσι ετών, με δυνατότητα ανανέωσης επ' αόριστον, εξασφαλίζοντας τη μακροπρόθεσμη παρουσία της ελληνικής γλώσσας και του πολιτισμού στην Ασία.

Μενδώνη: «Προσβλητική ενέργεια» το δείπνο του

Βρετανικού Μουσείου στην αίθουσα με τα Γλυπτά του Παρθενώνα

Η Λίνα Μενδώνη καταδίκασε έντονα το δείπνο που διοργάνωσε το Βρετανικό Μουσείο στην αίθουσα όπου εκτίθενται τα Γλυπτά του Παρθενώνα, κάνοντας λόγο για ενέργεια που προσβάλλει τα πολιτιστικά αγαθά. Σύμφωνα με ανακοίνωση του Υπουργείου Πολιτισμού, η υπουργός επεσήμανε ότι τέτοιες πρακτικές θέτουν σε κίνδυνο τα ίδια τα εκθέματα. «Τέτοιες ενέργειες είναι προσβλητικές για τα πολιτιστικά αγαθά και θέτουν σε κίνδυνο τα ίδια τα εκθέματα»,

δήλωσε χαρακτηριστικά η κ. Μενδώνη, σχολιάζοντας τη διοργάνωση του δείπνου στο Λονδίνο.

Όπως υπογράμμισε, «κατ' επανάληψη και διαχρονικά το Υπουργείο Πολιτισμού έχει καταδικάσει τα δείπνα, τις δεξιώσεις και τις επιδείξεις μόδας που διοργανώνονται στους χώρους των μουσείων, στους οποίους εκτίθενται μνημεία και έργα τέχνης». Η υπουργός τόνισε ότι η διοίκηση του Βρετανικού Μουσείου «χρησιμοποίησε

για μία ακόμη φορά τα Γλυπτά του Παρθενώνα ως διακοσμητικά στοιχεία για το δείπνο που οργάνωσε», επισημαίνοντας πως η ασφάλεια, η ακεραιότητα και η ηθική των μνημείων θα έπρεπε να αποτελούν το

κύριο μέλημά του. Καταλήγοντας, σημείωσε ότι το μουσείο «για μια ακόμη φορά επιδεικνύει προκλητική αδιαφορία» απέναντι στην πολιτιστική κληρονομιά που φιλοξενεί..

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΑΜΠΟΥΡΓΙΑΝΝΙΔΟΥ - ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΗ

Αναδρομική Έκθεση Ψηφιδωτού

5–28.11.2025

«Ψηφιδωτό : μνήμες του μέλλοντος»

Εγκαίνια

Τετάρτη 5 Νοεμβρίου, 19.00

Ώρες λειτουργίας

Δευτέρα - Σάββατο, 10.00 – 15.00
Τετάρτη & Παρασκευή, 17.00 – 21.30

Φιλολογικός Σύλλογος Παρνασσός

Πλ. Αγίου Γεωργίου Καρύτση 8, 10561 Αθήνα
3ος όροφος / Τηλ. 210 3221917
library@lsparnas.gr www.lsparnas.gr

Αναδρομική Έκθεση ψηφιδωτού της Κατερίνας Καμπουργιαννίδου - Κοντογιώργη. «Ψηφιδωτό: Μνήμες του Μέλλοντος».

Τα έργα της διακρίνονται για την πολυπλοκότητα των εννοιών, την ευρυθμία των αφηρημένων συνθέσεων και την σύνθεση δύσχρηστων υλικών.

Έχει παρουσιάσει πέντε ατομικές εκθέσεις (αυτή είναι η έκτη) και έχει συμμετάσχει σε πολλές ομαδικές στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Έχει επίσης διακριθεί σε διεθνείς εκθέσεις και biennale.

Διάρκεια έκθεσης: Τετάρτη 5 έως Παρασκευή 28 Νοεμβρίου 2025

Ώρες λειτουργία: Δευτέρα έως Σάββατο 10.00 – 15.00, Τετάρτη και Παρασκευή 17.00 – 21.30

Εγκαίνια: Τετάρτη 5 Νοεμβρίου στις 19.00.

Στην αίθουσα τέχνης του Φιλολογικού Συλλόγου Παρνασσός παρουσιάζεται η τελευταία έκθεση της εικαστικού Κατερίνας Καμπουργιαννίδου-Κοντογιώργη, η οποία εστιάζει στην πορεία της, από τα κλασσικά ψηφιδωτά μέχρι τα σύγχρονα.

Πολιτιστικά Αφιερώματα & Συνεντεύξεις Ψυχής

«Όταν Άναβαν οι Πρώτες Φωτιές»: Ιστορίες και Μνήμες του
Νοέμβρη γύρω από το Τζάκι (το κείμενο είναι του Γρηγόρη Μαλεβίτση,
μέλος του Φίλωνα)

Ο Νοέμβρης ερχόταν πάντα
σιωπηλός. Δεν είχε τη
λαμπρότητα του Σεπτέμβρη ούτε
το μεθύσι του Οκτώβρη με τα σταφύλια και
τα κρασιά· ήταν πιο βαθύς, πιο
στοχαστικός, σαν να κατέβαινε μέσα από
τις ομίχλες των βουνών με βήμα αργό,
γεμάτος υγρασία, καπνό και νοσταλγία. Οι

πρώτες του μέρες άνοιγαν την πύλη του
χειμώνα. Ο ουρανός χαμήλωνε, οι μέρες
μίκραιναν, κι οι άνθρωποι ένιωθαν πως
ήρθε πια ο καιρός να μαζευτούν μέσα, να
κλείσουν τα σπίτια, να ξαναβρούν τον
ρυθμό της εστίας.

Στα χωριά, ο Νοέμβρης λεγόταν κι «Αημηνάς» ή «Μεσοσπορίτης». Ο κόσμος είχε τελειώσει τη σπορά και περίμενε το πρώτο χιόνι σαν σημάδι ευλογίας. «Αν χιονίσει του Αϊ-Μηνά, θα 'χει ψωμί η χρονιά», έλεγαν οι παλιοί, και κοίταζαν τον ουρανό με μάτια

γεμάτα ελπίδα.

Στις αυλές

στέγνωναν

ακόμη τα

τελευταία

καλαμπόκια, τα

ρόδια είχαν

σπάσει πάνω στα

τραπέζια και η γη

μοσχοβολούσε

από την υγρασία

και το λάδι. Ήταν ο μήνας που η γη αναστέναζε ύστερα από τη σπορά, κι ο άνθρωπος μαζευόταν μέσα, κοντά στη θαλπωρή και τη σιωπή.

Τις πρώτες μέρες του μήνα, άναβαν οι φωτιές. Δεν ήταν απλή συνήθεια· ήταν τελετουργία. Οι πρώτες φωτιές του χειμώνα ανάβανε στα τζάκια, και γύρω τους άρχιζε ένας άλλος ρυθμός ζωής — πιο αργός, πιο ανθρώπινος, πιο οικείος. Η γιαγιά έβαζε πρώτα τις φτέρες και τα ξερόκλαδα, για να μυρίσει ο τόπος σαν θυμίαμα, κι ύστερα τις χοντρές δαδιάρες

που έσκαγαν σαν να ψιθύριζαν τα πρώτα παραμύθια του χειμώνα. Το πρώτο άναμμα συνοδευόταν πάντα από έναν ψίθυρο: «Άγιε Μηνά, φύλαγε το σπίτι». Έπειτα, καθώς οι φλόγες υψώνονταν, ο χώρος άλλαζε πρόσωπο — ζεσταινόταν, φωτιζόταν, γινόταν

καταφύγιο. Το

φως έγλειφε τους

τοίχους και έδινε

στα πρόσωπα

των ανθρώπων

μια ζεστή,

χρυσ αφένια

απόχρωση. Ήταν

η ώρα των

ιστοριών. Τα

παιδιά κάθονταν

χαμηλά, σιωπηλά, με τα μάτια καρφωμένα στη φλόγα, κι οι μεγάλοι άρχιζαν να μιλούν — για νεράιδες, στοιχειά, παλιά θαύματα, για αγίους που φανερώνονταν σε όνειρα και για ανθρώπους που γύριζαν από τον άλλο κόσμο τις νύχτες του Νοέμβρη.

«Τώρα που σβήνει η μέρα ενωρίς, είναι η εποχή των ιστοριών», έλεγε ο παππούς, «γιατί ο λόγος είναι φως, και το φως δεν πρέπει να χαθεί». Έτσι, κάθε φλόγα που τινάζόταν από το τζάκι έμοιαζε να σηκώνει μαζί της μια λέξη, μια μνήμη, μια παλιά ψυχή. Έτσι γεννιόταν η παράδοση, μέσα

από τα χείλη των γερόντων, με το φως της φωτιάς να τρεμοπαίζει πάνω στα πρόσωπα και να δίνει στα λόγια βαρύτητα και μυστήριο.

Στο βάθος του σπιτιού, η κουζίνα ζούσε κι αυτή τη δική της ιεροτελεστία. Οι μυρωδιές του Νοέμβρη ήταν μοναδικές: το πρώτο λάδι που άχνιζε

στο τηγάνι, μυρίζοντας φρέσκο καρπό και βουνό· οι τηγανίτες της Παναγίας της

Μεσοσπορίτισσας, στις 21 του μήνα, που έπρεπε να γίνουν με το πρώτο αγουρέλαιο· τα ψωμιά της Παναγίας, ζυμωμένα με ευχή, για να ευλογηθεί η σπορά και το σπιτικό. Από τη γωνιά του τζακιού κρεμόταν το καζάνι με το χαμομήλι και τη ρίγανη — μυρωδιές απαλές, που έπλεκαν αρμονικά με τον καπνό του ξύλου και το βραδινό ψίθυρο του ανέμου έξω.

Ήταν και ο μήνας των πρώτων ελιών. Στον τόπο, τα ελαιοτριβεία δούλευαν νύχτα μέρα. Οι πέτρες γύριζαν αργά, το λάδι κυλούσε πράσινο, ζωντανό, και οι

άνθρωποι στέκονταν γύρω του με συγκίνηση. «Πρώτο λάδι, πρώτη ευλογία», έλεγαν. Οι άντρες γύριζαν κουρασμένοι από το λιομάζωμα, τα ρούχα τους ποτισμένα με τη μυρωδιά του φύλλου και της υγρασίας, κι έφερναν στο σπίτι το πρώτο λάδι — σταγόνες χρυσές που έλαμπαν στο φως του λύχνου σαν ευλογία. Το λάδι δεν ήταν

απλώς τροφή· ήταν ιερό δώρο, όπως ευλογείται στις εκκλησίες την ημέρα του Αγίου Μηνά. Το πρώτο αγουρόλαδο το πήγαιναν στην εκκλησία, το άναβαν στα

καντήλια και το

σταύρωναν πάνω στα παιδιά για υγεία και φως.

Οι μέρες κυλούσαν ήρεμα, ανάμεσα σε προσευχές και εργόχειρα. Οι γυναίκες έβγαζαν από τα σεντούκια τα στημόνια και τα μαλλιά, κι ο αργαλειός άρχιζε το τραγούδι του. Ο ρυθμός του ήταν σταθερός, σχεδόν μουσικός — τακ-τακ, τακ-τακ — και μέσα του κρύβονταν χρόνια υπομονής και τέχνης. Κάθε ύφασμα που γεννιόταν πάνω στο στημόνι ήταν ένα κομμάτι της ζωής: σεντόνια για τις κόρες,

κλίμια για τα σπίτια, κεντήματα που φύλαγαν τις ευχές των γυναικών. Εκείνες έραβαν και τραγουδούσαν χαμηλά, με τραγούδια που έμοιαζαν προσευχές, και κάθε κόμπος, κάθε βελονιά, έκρυβε μια μυστική προσδοκία: ευλογία, καρποφορία, ειρήνη στο σπιτικό.

Στα βουνά, ο Νοέμβρης σήμαινε άλλο πράγμα. Οι τσελιγκάδες κατέβαιναν από τα θερινά λιβάδια στα χειμαδιά. Ο αέρας κουβαλούσε τα κουδούνια των κοπαδιών και τις φωνές των βοσκών, ένα τραγούδι που έσμιγε με το φύσημα του αγέρα. Το κατέβασμα των προβάτων ήταν γιορτή· οι γυναίκες περίμεναν με κρασί, οι γέροι άναβαν φωτιά, και όλοι μαζί χαιρετούσαν τον χειμώνα. Οι τσελιγκάδες κουβαλούσαν μαζί τους ιστορίες από τα ψηλά, ιστορίες για λύκους, για χιονισμένες νύχτες και για τον Άγιο Μιχάλη, τον προστάτη τους, που πίστευαν πως οδηγούσε τα κοπάδια και φύλαγε τους ανθρώπους από το κακό.

Η πίστη σκέπαζε τα πάντα. Από τους Ταξιάρχες στις 8 του μήνα, προστάτες του ουρανού και των ανθρώπων, ως τον Άγιο Ανδρέα στο τέλος του, ο Νοέμβρης ήταν μήνας ευλογίας. Στα σπίτια, άναβαν καντήλια και θυμίαμα, κι ο παπάς περνούσε να ευλογήσει τη σπορά. Την ημέρα της Παναγίας της Μεσοσπορίτισσας, οι

γυναίκες πήγαιναν στην εκκλησία με ένα πιάτο σιτάρι, στάρι, φακές και ρόδια — σύμβολα γονιμότητας — για να τα ευλογήσει ο ιερέας. Ήταν η μέρα που «η Παναγιά κρατά τη σπορά στα χέρια της».

Ο Νοέμβρης είχε μέσα του το πνεύμα της προσμονής. Δεν ήταν μήνας χαράς, αλλά μήνας ελπίδας. Οι άνθρωποι δεν κοιτούσαν το παρόν· κοιτούσαν μπροστά, στο ψωμί που θα 'ρθει, στο κρασί που θα ωριμάσει, στα παιδιά που θα μεγαλώσουν. Κι όταν

έπεφτε το σκοτάδι, κι ο άνεμος φυσούσε έξω στις στέγες, μέσα στο σπίτι η φωτιά μιλούσε. Ο παππούς έλεγε ιστορίες για τον Δράκο της Λίμνης, για τη Νεράιδα του Ποταμού, για τον Άγιο Γεώργιο που έσωσε το κοπάδι από το χιόνι. Κι ενώ η φλόγα τρεμόπαιζε, οι ψυχές μαλάκωναν, σαν να άνοιγαν παλιές πόρτες μνήμης.

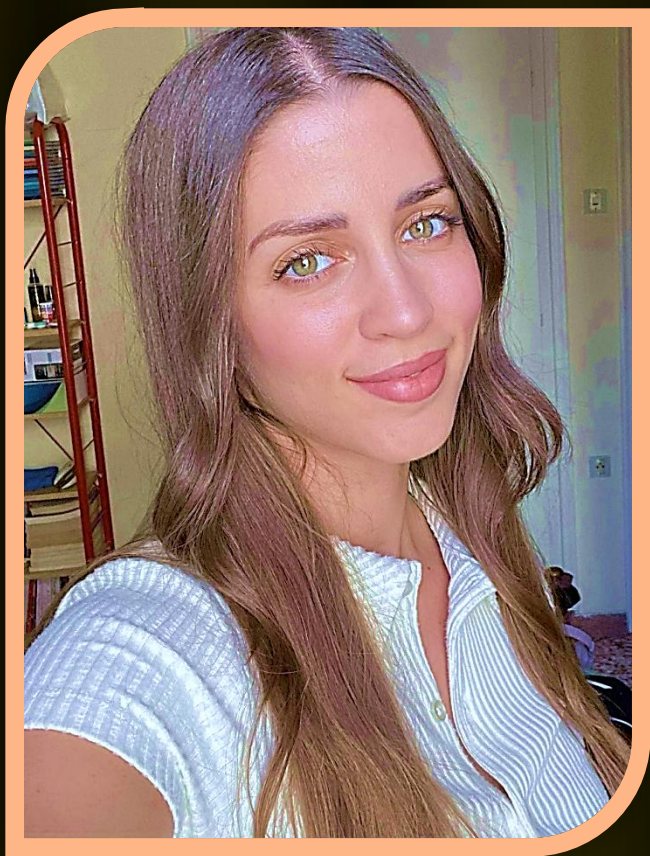

Έτσι κυλούσε ο Νοέμβρης — ανάμεσα σε προσευχές και καπνό, σε ψωμί και λάδι, σε τραγούδι και αργαλειό. Και όταν πλησίαζε το τέλος του, ο κόσμος ένιωθε πως μπήκε πια στο βάθος του χρόνου, εκεί όπου ο άνθρωπος συναντά τη γη και τη μνήμη του.

Ο Νοέμβρης δεν είναι απλώς ένας μήνας· είναι μια κατάσταση ψυχής. Είναι η εποχή που η Ελλάδα μαζεύεται μέσα της, θυμάται,

προσεύχεται και δημιουργεί. Είναι οι φλόγες του τζακιού, το πρώτο λάδι, το ευλογημένο στάρι, τα τραγούδια των υφαντριών και τα κουδούνια των ποιμένων που αντηχούν στις χαράδρες. Είναι ο χρόνος της εσωτερικότητας — της θαλπωρής, της πίστης και της μνήμης.

Κι αν στα σημερινά σπίτια δεν υπάρχουν πια τζάκια, το πνεύμα εκείνων των πρώτων φωτιών ζει ακόμη μέσα στις λέξεις, στα παραμύθια και στις μυρωδιές που ξαναφέρνει κάθε Νοέμβρης. Γιατί όσο υπάρχει φλόγα — έστω κι αν καίει μόνο στη μνήμη — υπάρχει και συνέχεια. Και ο Νοέμβρης, με τις φωτιές του, θα 'ναι πάντα εκεί, για να θυμίζει πως η παράδοση δεν χάνεται· απλώς ανασαίνει κάθε φορά που ανάβει η πρώτη σπίθα του χειμώνα..

Άννα Ρηγοπούλου

Μία εξαιρετική μουσικός και παιδαγωγός της νέας γενιάς *(Η συνέντευξη είναι του Κωνσταντίνου Τοικλέα μέλος της Γ.Σ. του Π.Κ.Π. «Ο Φίλων» για το παρόν τεύχος)*

όπου φοίτησε υπό την καθοδήγηση της κ. Έλενας Μουζάλα. Είναι επίσης κάτοχος πτυχίου πιάνου με Άριστα από το Ελληνικό Ωδείο, με καθηγήτρια την κ. Αγάθη Λεϊμονή, καθώς και μεταπτυχιακού διπλώματος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στην κατεύθυνση «Ενόργανη Ερμηνεία της Δυτικής Έντεχνης Μουσικής», με ειδίκευση στο πιάνο και καθηγήτρια την κ. Ναταλία Μιχαηλίδου.

Έχει συμμετάσχει ενεργά σε διεθνείς και ελληνικές μουσικές ακαδημίες, όπως το Piano Plus Festival (Κέρκυρα), το Poros Piano Academy (Πόρος) και το Primavera Pianistica (Βέλγιο). Ως σολίστ έχει συμπράξει με τη Sinfonietta Αθηνών, ερμηνεύοντας το Τριπλό Κονσέρτο BWV 1064 του Bach και το Κονσέρτο για δύο πιάνο K.365 του Mozart. Στον τομέα των διαγωνισμών, έχει διακριθεί με Β' βραβείο στον 1ο Παμπελοποννησιακό Διαγωνισμό Πιάνου Καλαμάτας και με Γ' Παγκόσμιο Βραβείο

Η ευγένεια, η ευαισθησία και η διακριτικότητα που παρατήρησα στην Άννα Ρηγοπούλου με ενεργοποίησε στο να δημιουργήσω το παρόν άρθρο, για μια αγαπητή συνάδελφο, καθηγήτρια πιάνου του Μουσικού Σχολείου Αλίμου. Ας ξεκινήσουμε παραθέτοντας κάποια στοιχεία από την καλλιτεχνική πορεία της Άννας και συνεχίζοντας με ερωτήσεις για να έρθουμε πιο κοντά σε αυτή τη νέα, γεμάτη αγάπη για την μουσική τέχνη πιανίστα και παιδαγωγό.

Η Άννα Ρηγοπούλου γεννήθηκε στην Καλαμάτα. Είναι πιανίστα και απόφοιτη του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου με ειδίκευση στο πιάνο,

στον διεθνή διαγωνισμό "Città di Spoleto" στην Ιταλία. Έχει επίσης παρακολουθήσει πλήθος σεμιναρίων και masterclasses με σημαντικούς καλλιτέχνες, όπως οι A. Delle Vigne, M. Wladkovsky, Y. Bogdanov, P. Valero, C. Constantini, L. Boyadjieva και R. Boldorini.

Έχει εμφανιστεί σε πολυάριθμες συναυλίες τόσο ως σολίστ όσο και ως μέλος συνόλων μουσικής δωματίου, ενώ σήμερα εργάζεται ως καθηγήτρια πιάνου στο Μουσικό Σχολείο

Αλίμου. Υπήρξε μέλος της εναλλακτικής ροκ μπάντας "Human Factory", με την οποία συμμετείχε στο X Factor το 2017, φτάνοντας έως τη φάση των live και τη 16άδα. Στον ψηφιακό χώρο, είναι γνωστή με το καλλιτεχνικό όνομα Annie Rig, διατηρώντας λογαριασμό στο TikTok, όπου παρουσιάζει ροκ και μέταλ διασκευές στο πιάνο, προσελκύοντας ολοένα και μεγαλύτερο κοινό.

Υπήρξε κάποιο συγκεκριμένο ερέθισμα στην παιδική σου ηλικία, ώστε να σε προτρέψει να ασχοληθείς με την τέχνη της μουσικής;

Από μικρή είχα στο σπίτι ένα μικρό ηλεκτρικό πιανάκι, παιδικό. Καθόμουν με τις ώρες και προσπαθούσα να βγάλω μελωδίες με το αυτί. Έτσι, καθαρά από

περιέργεια. Μου άρεσε απίστευτα ο ήχος του, είχε κάτι "μαγικό", πολύ πλούσιο και ζεστό. Θυμάμαι και μια φορά που είχα δει μια κοπέλα να παίζει πιάνο σε μια συναυλία και με είχε εντυπωσιάσει τόσο πολύ που είπα "θέλω κι εγώ να μάθω να το κάνω αυτό!". Νομίζω εκείνη τη στιγμή μπήκε μέσα μου η σπίθα να ασχοληθώ πιο σοβαρά με τη μουσική.

Θυμάσαι κάποια συνεργασία ή παράσταση η οποία σε ευαισθητοποίησε ώστε να νοιώσεις κάτι το ιδιαίτερο και γιατί;

Θυμάμαι μια συγκεκριμένη στιγμή σε ένα live με τους Human Factory, που ένιωσα πραγματικά κάτι ιδιαίτερο. Παίζαμε στη σκηνή και υπήρχε μια υπέροχη αλληλεπίδραση ανάμεσά μας σαν να καταλαβαίναμε ο ένας τον άλλο χωρίς λόγια. Ήταν μια στιγμή όπου νιώσαμε όλοι ότι απολαμβάνουμε πραγματικά αυτό που κάνουμε, και από κάτω οι φίλοι μας χειροκροτούσαν και χαίρονταν μαζί μας. Ήταν αυτός ο συνδυασμός της μουσικής, της σύνδεσης με τους άλλους και της κοινής χαράς που έκανε τη στιγμή τόσο ξεχωριστή για μένα.

Ποια θεωρείς ότι είναι η σχέση των σημερινών νέων με την μουσική;

Νομίζω ότι οι σημερινοί νέοι έχουν πολύ διαφορετική σχέση με τη μουσική σε σχέση

με παλιά. Τώρα η μουσική είναι παντού στα social media, στις playlists, στα live και στα βίντεο που βλέπουμε καθημερινά. Από τη

μία, αυτό δίνει την ευκαιρία να ανακαλύψουν πολλούς ήχους και στυλ. Από την άλλη, μερικές φορές ακούγεται απλά σαν "φόντο" και δεν τη σταματάμε για να την απολαύσουμε πραγματικά. Παρατηρείται επίσης ότι πολλοί νέοι (όχι όλοι) ακούνε συχνά την ίδια μουσική, για παράδειγμα, η τραπ παίζει πολύ. Αυτό συμβαίνει γιατί οι πλατφόρμες προτείνουν συνεχώς τα πιο δημοφιλή κομμάτια, και τα ίδια τραγούδια γίνονται trend. Είναι ένας τρόπος να μοιράζονται όλοι την ίδια εμπειρία και να ανήκουν σε μια κοινότητα που «ζει» την ίδια μουσική, αλλά ταυτόχρονα δημιουργείται και μια ευκαιρία για τους πιο ψαγμένους να ψάξουν παραπέρα και να ανακαλύψουν διαφορετικούς ήχους και στυλ. Και εδώ υπάρχει η όμορφη πλευρά: υπάρχουν νέοι που σέβονται τη μουσική, έχουν ψαγμένα ακούσματα και χρησιμοποιούν την

τεχνολογία για να ανακαλύψουν περισσότερα. Στο Μουσικό Σχολείο Αλίμου, για παράδειγμα, βλέπω παιδιά που ψάχνονται, πειραματίζονται και μοιράζονται μεταξύ τους ενδιαφέροντα κομμάτια. Αυτό δείχνει ότι η ουσία της μουσικής παραμένει ζωντανή και ότι οι νέοι μπορούν να τη χρησιμοποιήσουν για να εκφραστούν και να συνδεθούν πραγματικά με τον ήχο και την τέχνη.

Ποια είναι τα μελλοντικά σου σχέδια;

Στα μελλοντικά μου σχέδια, θέλω να εστιάσω περισσότερο στη δική μου μουσική πορεία, αλλά και στη διδασκαλία. Στόχος μου είναι να παίζω μόνη μου, σε μικρούς χώρους, όπως πιάνο μπαρ ή live events, παρουσιάζοντας τις δικές μου διασκευές και εκφράζοντας με τον δικό μου τρόπο τη μουσική που αγαπώ. Παράλληλα, θέλω να συνεχίσω να εμπνέω τους μαθητές μου, να ενισχύω τη μουσική τους εμπειρία και να τους δείχνω πώς μπορούν να ανακαλύψουν τη χαρά της μουσικής. Επιπλέον, θέλω να αναπτύξω το κοινό μου στο TikTok, μοιράζοντας τις ροκ και μέταλ διασκευές μου και δημιουργώντας μια κοινότητα ανθρώπων που απολαμβάνουν μαζί μου τη μουσική. Για μένα, όλα αυτά δεν είναι μόνο επαγγελματικοί στόχοι, αλλά και τρόπος να μοιράζομαι τη χαρά της

μουσικής και να εξελίσσομαι συνεχώς ως μουσικός.

Κάτι που θα ήθελα να εκφράσω: Γενικά παρατηρώ ότι τα παιδιά σήμερα μπορεί από τη μία να φαίνεται ότι περνούν πολύ χρόνο στα κινητά τους ή στα social media, αλλά στην πραγματικότητα είναι πάρα πολύ πιεσμένα. Έχουν γεμάτα προγράμματα, πολλές υποχρεώσεις, άγχος και συχνά δεν έχουν αρκετό χρόνο για ελεύθερη δημιουργία. Παράλληλα, πολλοί γονείς δουλεύουν πολύ και δεν έχουν πάντα τη δυνατότητα να ασχοληθούν όσο θα ήθελαν με τα παιδιά τους, οπότε τα παιδιά μένουν λίγο "αφήγηση στο ρυθμό της καθημερινότητας". Νομίζω ότι η μουσική μπορεί να σώσει αυτή την κατάσταση. Είναι ένας τρόπος να βρουν ένα διάλειμμα, να εκφραστούν και να πειραματιστούν. Αν ρωτάμε τα παιδιά τι μουσική ακούν και γιατί τους προτείνουμε νέα είδη και τα ενθαρρύνουμε να δοκιμάσουν διαφορετικούς ήχους, μπορούμε να τα βοηθήσουμε να ανακαλύψουν ξανά τη χαρά της μουσικής και να κάνουν την καθημερινότητά τους πιο δημιουργική και ζωντανή.

Σε αυτό το σημείο δημοσιοποιώ τις απόψεις δύο εξαιρετικών μαθητών του Μουσικού Σχολείου Αλίμου για την Άννα Ρηγοπούλου,

της Ραλλού Μαργέτη, μαθήτρια της Β Γυμνασίου και του Βασίλειου Ευσταθίου, μαθητή της Β Λυκείου.

Η Ραλλού Μαργέτη για την Άννα Ρηγοπούλου : Η κυρία Ρηγοπούλου είναι η καθηγήτρια μου στο πιάνο στο Μουσικό Σχολείο και παρ' ότι δεν έχω κάνει πολλά μαθήματα μαζί της, έχω συνειδητοποιήσει πολλά πράγματα για εκείνη. Καταρχήν είναι πολύ καλή πιανίστα, αλλά αυτό δεν μπορεί να μετρήσει ως κριτήριο για τον χαρακτήρα ενός ανθρώπου. Κάθε άνθρωπος πρέπει να είναι ευγενικός και υπομονετικός όπως είναι η κυρία Ρηγοπούλου. Στο μάθημα της μπορώ να νιώσω άνετα και να μην ντραπώ άμα έχω κάνει κάποιο λάθος. Αυτό κατά την γνώμη μου είναι σημαντικό διότι ορισμένοι καθηγητές, κάποιες φορές, δεν τα καταφέρνουν. Είναι μια από τις καλύτερες καθηγήτριες μου και με έχει βοηθήσει να αγαπήσω το πιάνο και να το δω από μια διαφορετική ματιά. Ελπίζω και εύχομαι να συνεχίσω τα μαθήματα μαζί της.

Ο Βασίλειος Ευσταθίου για την Άννα Ρηγοπούλου : Αισθάνομαι πολύ τυχερός που είχα την κυρία Ρηγοπούλου ως καθηγήτρια μου στο πιάνο, έστω και για μια χρονιά στο Μουσικό. Το μάθημα της είναι πραγματικά μοναδικό και αξιόλογο, αφού

*ούσα πάντα χαρούμενη υπάρχει μια
εξαιρετική επικοινωνία και ένα χαρούμενο
κλίμα στο μάθημα. Εκείνη την χρονιά,
ομολογώ, ανυπομονούσα για το μάθημα
αυτό, κι ας μην ήταν το όργανο επιλογής
μου, τόσο πολύ που, χάρη στην κυρία
Ρηγοπούλου, αγάπησα το πιάνο
σκοπεύοντας να το συνεχίσω και πιο
σοβαρά. Την ευχαριστώ πολύ για εκείνη την
χρονιά και για το κέφι και το μεράκι που
έβγαζα στο μάθημα.*

Ολοκληρώνοντας εδώ με την αγαπητή
συνάδελφο Άννα Ρηγοπούλου, θα ήθελα να
παραθέσω ένα απόσπασμα από την

ποιητική συλλογή ενός επίσης αγαπητού
φίλου του Εμμανουήλ Παυλίδη – Ιατρού και
ποιητή, ΜΕΣΙΘΕΑΣ.

Με τον άνεμο στέλνω τραγούδι

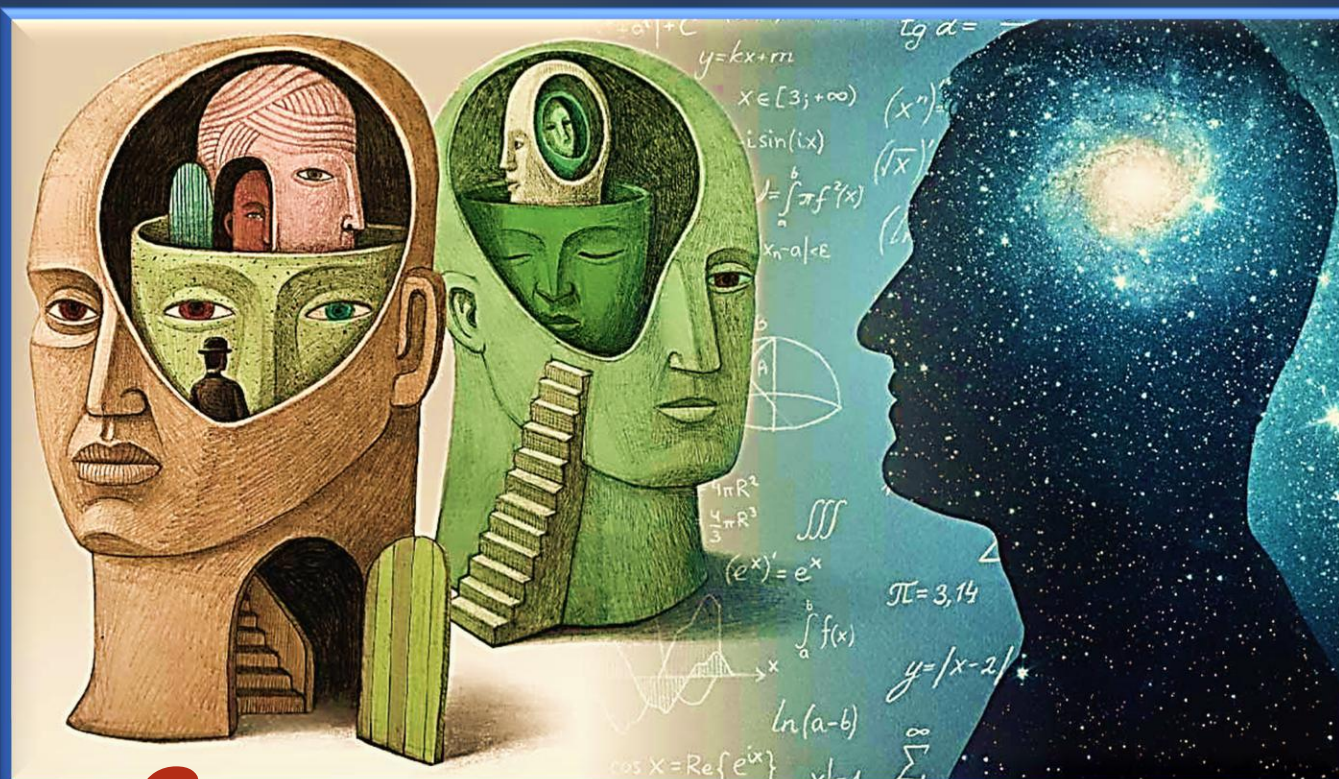
π' ανεβαίνει στο λίκνι τ' αγέννητου

ξαπλωμένο στου πελάγου τον αφρό το
βαστούνε

αγκαλιά πέντε ήπειροι και οδεύουν την
άβυσσο

Αγκαλιά πέντε ήπειροι και οδεύουν

τον αγέννητο μεσ' στους αιώνες..

Η Φιλοσοφία ως Σοφία του Καθημερινού Βίου (Το

άρθρο - αφιέρωμα είναι Χριστόφορου Πελέκη, μέλους του Φίλωνα)

Υπάρχουν στιγμές στη ζωή που όλα μοιάζουν να επιβραδύνουν, σαν να σταματά για λίγο ο χρόνος — ένα βλέμμα στο παράθυρο, ένας περίπατος στο φθινοπωρινό φως, μια κουβέντα που αφήνει μέσα μας κάτι ανεξήγητο. Είναι εκείνες οι μικρές παύσεις όπου το μυαλό, κουρασμένο από το πρακτικό, αναζητά νόημα. Εκεί γεννιέται η φιλοσοφία: όχι ως αφηρημένη σκέψη, αλλά ως τρόπος να ζήσεις πιο αληθινά. Η φιλοσοφία δεν είναι προνόμιο των πανεπιστημιακών αιθουσών· είναι η καθημερινή τέχνη να ρωτάς «γιατί». Ο Σωκράτης μάς δίδαξε πως ο ανεξέταστος

βίος δεν αξίζει να βιωθεί. Στην ουσία, μας προέτρεψε να αναμετρηθούμε με τον εαυτό μας — να δούμε αν ζούμε μηχανικά ή με επίγνωση, αν οι πράξεις μας ανταποκρίνονται στις αξίες μας, αν οι σχέσεις μας υπηρετούν την αλήθεια ή τον φόβο. Η φιλοσοφία είναι η τέχνη της αφύπνισης.

Αλλά δεν είναι μόνο στοχασμός· είναι τρόπος ύπαρξης. Ο Αριστοτέλης έλεγε πως ο σκοπός του ανθρώπου είναι η «εὐδαιμονία» — όχι ως στιγμιαία ευχαρίστηση, αλλά ως πληρότητα που προκύπτει από το να ζεις ενάρετα και με μέτρο. Αυτό σημαίνει ότι κάθε μας

απόφαση, από το πιο μικρό ως το πιο κρίσιμο, φέρει ένα ηθικό βάρος: να επιλέξουμε όχι το ευκολότερο, αλλά το σωστότερο· όχι το πρόσκαιρο, αλλά το αληθινό. Για τον Σταγειρίτη φιλόσοφο, η ευδαιμονία δεν είναι κάτι που μας συμβαίνει, αλλά κάτι που οικοδομούμε μέρα με τη μέρα, μέσα από τις πράξεις μας, τις προθέσεις μας, τις επιλογές μας. Δεν είναι ένα συναίσθημα, αλλά μια κατάσταση ύπαρξης: η ήρεμη βεβαιότητα ότι ζούμε σύμφωνα με τον λόγο και την αρετή, ότι δεν σπαταλάμε τη ζωή μας σε ψευδαισθήσεις, αλλά σε κάτι που έχει διάρκεια και νόημα.

Στην εποχή μας, που συγχέει τη χαρά με την κατανάλωση και την πληρότητα με τη συνεχή διέγερση, η αριστοτελική «ευδαιμονία» μοιάζει σχεδόν ανατρεπτική. Δεν ταυτίζεται με τον πλούτο, τη φήμη ή την επιτυχία· είναι κάτι πολύ πιο απαιτητικό: η συμφιλίωση του ανθρώπου με τον εαυτό του και τον κόσμο. Για τον Αριστοτέλη, ο ευδαίμων δεν είναι ο άνθρωπος που τα έχει όλα, αλλά εκείνος που ξέρει να αρκείται σε όσα έχει και να τα αξιοποιεί προς το καλό. Είναι εκείνος που βρίσκει αρμονία ανάμεσα στο πάθος και στη λογική, στη δράση και στη σκέψη, στην επιθυμία και στην εγκράτεια.

Η αρετή, λοιπόν, για τον Αριστοτέλη δεν είναι αφηρημένη έννοια· είναι τρόπος ζωής. Κάθε αρετή βρίσκεται στο «μέσον» ανάμεσα σε δύο άκρα, που είναι η υπερβολή και η έλλειψη. Το θάρρος, για παράδειγμα, βρίσκεται ανάμεσα στη δειλία και την απερισκεψία· η γενναιοδωρία ανάμεσα στη φιλαργυρία και τη σπατάλη· η πραότητα ανάμεσα στην απάθεια και την οργή. Στην

πράξη, αυτό σημαίνει ότι η αρετή δεν είναι μια θεωρητική επιταγή, αλλά μια καθημερινή εξάσκηση μέτρου και κρίσης. Ζώντας ενάρετα, δεν γινόμαστε «καλοί» από καθήκον, αλλά ολοκληρωμένοι — δηλαδή άνθρωποι που γνωρίζουν γιατί πράττουν αυτό που πράττουν.

Έτσι, κάθε μας απόφαση, από το πιο μικρό ως το πιο κρίσιμο, φέρει ένα ηθικό βάρος. Όχι γιατί η ζωή είναι ένα διαρκές δικαστήριο, αλλά γιατί κάθε πράξη μας είναι ένα βήμα προς ή μακριά από τον εαυτό μας. Όταν επιλέγουμε το εύκολο, συνήθως προδίδουμε κάτι μέσα μας· όταν

επιλέγουμε το σωστό, ακόμα κι αν πονά, κερδίζουμε κάτι πολύτιμο: την εσωτερική μας συνοχή. Ο Αριστοτέλης θα έλεγε πως αυτή η συνοχή —η εναρμόνιση του λόγου, του συναισθήματος και της πράξης— είναι η ουσία της ευδαιμονίας. Γιατί τότε ο άνθρωπος δεν σπαράσσεται από αντιφάσεις, δεν ζει σε ασυνέχεια με τις αξίες του· γίνεται, θα λέγαμε, «φίλος του εαυτού του».

Η αριστοτελική ευδαιμονία δεν είναι ούτε η ικανοποίηση της επιθυμίας ούτε η άρνησή της· είναι η υπέρβασή της μέσα από τη γνώση. Και γι’

αυτό η φιλοσοφία παίζει τόσο θεμελιώδη ρόλο: γιατί μας μαθαίνει να σκεφτόμαστε πριν πράξουμε, να παρατηρούμε πριν κρίνουμε, να γνωρίζουμε πριν επιθυμήσουμε. Μας δείχνει ότι η ελευθερία δεν βρίσκεται στο να κάνεις ό,τι θέλεις, αλλά στο να γνωρίζεις γιατί το θέλεις. Ο Αριστοτέλης πίστευε πως η αρετή αποκτάται με την άσκηση, όπως το σώμα δυναμώνει με την προπόνηση. Δεν φτάνει να γνωρίζεις το καλό· πρέπει να το πράττεις. Και αυτό είναι ίσως το πιο βαθύ μήνυμα της αριστοτελικής σκέψης για την καθημερινότητα: ότι η φιλοσοφία δεν είναι πολυτέλεια του νου, αλλά άσκηση της ψυχής. Να σηκώνεσαι το πρωί και να λες:

«Πώς θα είμαι σήμερα λίγο πιο δίκαιος, λίγο πιο γενναίος, λίγο πιο ελεύθερος;» — αυτή είναι η φιλοσοφία σε δράση.

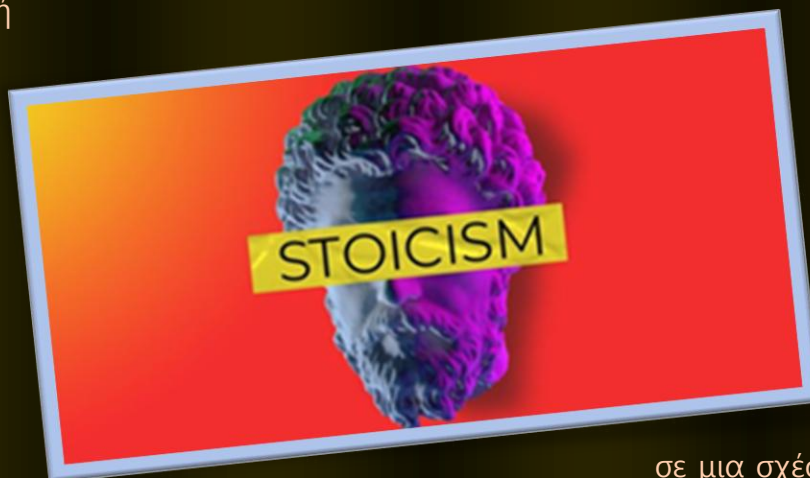
Ο Στωικισμός από την άλλη, με τους Επίκτητο, Σενέκα και Μάρκο Αυρήλιο, έρχεται να δώσει πρακτική μορφή σ’ αυτή τη στάση. «Δεν ταραάζουν τους ανθρώπους τα πράγματα, αλλά οι γνώμες τους περί των πραγμάτων», έλεγε ο Επίκτητος. Στην καθημερινότητα, αυτό σημαίνει ότι η

φιλοσοφία δεν είναι μια φυγή από τον κόσμο, αλλά η ικανότητα να τον αντέχεις. Όταν χάνουμε τη δουλειά μας, όταν πληγωνόμαστε

σε μια σχέση, όταν η ζωή μας

αιφνιδιάζει με τον θάνατο, η φιλοσοφία μάς μαθαίνει να σταθούμε – όχι να καταρρεύσουμε.

Ο Στωικισμός δεν είναι μια φιλοσοφία του αποχωρισμού από τον κόσμο, αλλά μια πειθαρχία του νου για να μπορέσεις να τον αντέξεις χωρίς να σκληρύνεις. Ο Επίκτητος, που υπήρξε δούλος προτού γίνει δάσκαλος της ελευθερίας, γνώριζε πως ο άνθρωπος δεν μπορεί να αλλάξει τα γεγονότα, μπορεί όμως να αλλάξει τη ματιά του πάνω σ’ αυτά. «Δεν ταραάζουν τους ανθρώπους τα πράγματα, αλλά οι γνώμες τους περί των πραγμάτων» έλεγε – μια φράση που, δύο χιλιετίες μετά, παραμένει σχεδόν

επαναστατική. Γιατί όποιος μάθει να ξεχωρίζει τι εξαρτάται από αυτόν και τι όχι, αρχίζει να ζει με ηρεμία.

Στην καθημερινότητα, αυτό σημαίνει πως η φιλοσοφία δεν είναι μια φυγή από την πραγματικότητα, αλλά η ικανότητα να την αντικρίζεις χωρίς τρόμο. Ο Στωικισμός είναι η άσκηση της ψυχραιμίας μέσα στη φουρτούνα, η εσωτερική πειθαρχία

που μετατρέπει το πάθημα σε μάθημα, την απώλεια σε επίγνωση. Όταν χάνουμε τη δουλειά μας, ο στωικός δεν επιτρέπει στην ταυτότητά του να καταρρεύσει μαζί της· όταν πληγωνόμαστε σε μια σχέση, δεν αφήνει τον πόνο να γίνει πικρία· όταν ο θάνατος αγγίζει τη ζωή του, δεν αρνείται το δάκρυ, αλλά το αφήνει να κυλήσει με αξιοπρέπεια. Ο Μάρκος Αυρήλιος, που κυβέρνησε μια αυτοκρατορία μέσα σε πολέμους και επιδημίες, έγραφε στο προσωπικό του ημερολόγιο: «Αν τα πράγματα δεν σου φαίνονται δίκαια, σκέψου ότι είναι η φύση τους να συμβαίνουν». Δεν πρόκειται για παραίτηση· είναι μια αναγνώριση της ροής του κόσμου, μια πρόσκληση να συμφιλιωθείς με αυτό που δεν μπορείς να αλλάξεις, χωρίς να σταματήσεις να ενεργείς για το καλό. Ο

στωικός δεν είναι παθητικός, είναι γαλήνιος μέσα στη δράση.

Στη ζωή του σύγχρονου ανθρώπου, όπου το άγχος και η αβεβαιότητα μοιάζουν μόνιμοι συγκάτοικοι, ο Στωικισμός προσφέρει ένα είδος εσωτερικής ασπίδας. Δεν σου υπόσχεται πως δεν θα πονέσεις, αλλά σου δείχνει πώς να μην γίνεις δούλος του πόνου. Σου μαθαίνει να διαχωρίζεις ανάμεσα σε ό,τι ελέγχεις και ό,τι δεν ελέγχεις: μπορείς να επιλέξεις τις σκέψεις σου, όχι τον καιρό· μπορείς να ρυθμίσεις τη στάση σου, όχι τη διάθεση των άλλων· μπορείς να κρατήσεις την αξιοπρέπειά σου, ακόμη κι όταν όλα γύρω μοιάζουν να καταρρέουν. Ο Σενέκας έλεγε ότι «ο θυμός, ο φόβος, η λύπη δεν είναι τίποτε άλλο παρά μορφές άγνοιας». Και πράγματι, οι περισσότεροι φόβοι μας προέρχονται από τη λανθασμένη ιδέα ότι ο κόσμος μάς χρωστά ασφάλεια ή δικαιοσύνη. Ο στωικός

δεν παραιτείται από τη ζωή· απλώς αποδέχεται ότι δεν μπορεί να την ελέγξει. Και ακριβώς αυτή η αποδοχή είναι που του

και καθαρά για το πιο δύσκολο πράγμα — πώς να σταθείς όρθιος μέσα στη ζωή. Να είσαι, όπως θα έλεγε ο Μάρκος Αυρήλιος,

«όπως ο βράχος που πάνω του σπάνε τα κύματα, κι εκείνος μένει ακίνητος».

Κι όμως, ο σύγχρονος άνθρωπος, μέσα στην ταχύτητα

και τον

θόρυβο, έχει

δίνει δύναμη. Είναι μια παράξενη, σχεδόν αντιφατική ελευθερία: όσο πιο πολύ συμφιλιώνεσαι με το αναπόφευκτο, τόσο πιο ελεύθερα ζεις.

Όταν λοιπόν η ζωή μας αιφνιδιάζει —με μια απώλεια, μια ασθένεια, μια προδοσία—, ο στωικός νους δεν ψάχνει εξιλαστήρια θύματα, ούτε κλείνεται στο σκοτάδι του πόνου. Αναζητά την ισορροπία ανάμεσα στη θλίψη και την επίγνωση, ανάμεσα στο να νιώσει και στο να μην καταποντιστεί. Γιατί γνωρίζει ότι η ζωή είναι ένα συνεχές κύμα· κι αν προσπαθήσεις να το σταματήσεις, θα σε παρασύρει. Αν όμως μάθεις να πλέεις μαζί του, τότε, μέσα στη ρευστότητα των πραγμάτων, βρίσκεις τη γαλήνη. Ίσως γι' αυτό ο Στωικισμός παραμένει, δύο χιλιάδες χρόνια μετά, η πιο «σύγχρονη» φιλοσοφία: γιατί μιλάει απλά

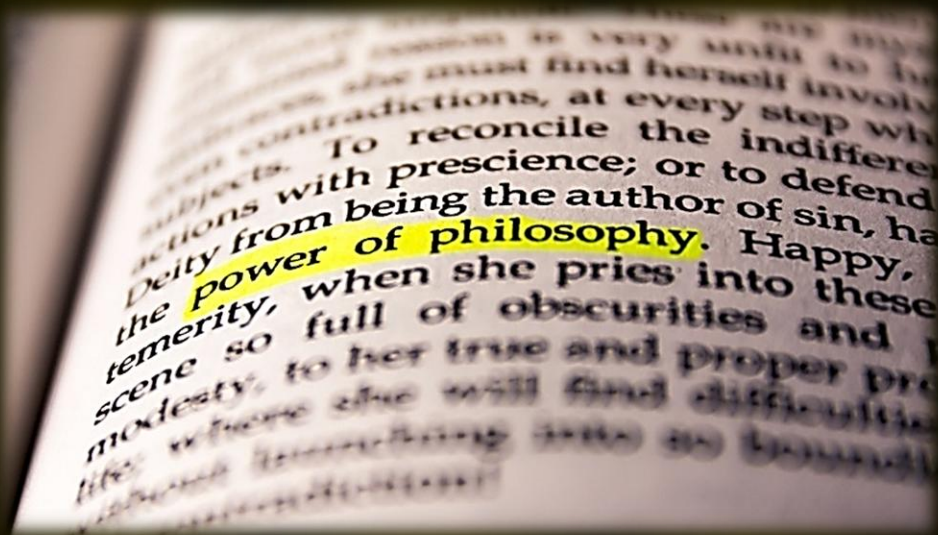
ξεχάσει να ρωτά. Ο Νίτσε μας προειδοποιεί: «Όποιος έχει ένα γιατί να ζει, μπορεί να υπομείνει σχεδόν κάθε πώς». Χωρίς αυτό το «γιατί», η καθημερινότητα γίνεται ένας αδιάκοπος κύκλος υποχρεώσεων, χωρίς προσανατολισμό.

Ο Χάιντεγκερ θα το ονόμαζε «λήθη του Είναι» – ζούμε χωρίς να συνειδητοποιούμε ότι υπάρχουμε, σαν να παρακολουθούμε τη ζωή μας από μακριά. Δεν πρόκειται απλώς για αφηρημένη μεταφυσική έννοια· είναι μια περιγραφή της ίδιας της κατάστασης της εποχής μας. Ζούμε, θα έλεγε ο Χάιντεγκερ, όπως εκείνος που κοιτά τη ζωή του από μακριά, σαν θεατής μιας ταινίας που προβάλλεται χωρίς να τον αφορά πραγματικά. Κάνουμε, τρέχουμε, επιδιώκουμε, αλλά σπάνια υπάρχουμε. Η

«λήθη του Είναι» δεν σημαίνει ότι παύουμε να υπάρχουμε, αλλά ότι παύουμε να βιώνουμε την ύπαρξη ως θαύμα. Ξυπνάμε το πρωί, εκτελούμε χιλιάδες μικρές πράξεις – πίνουμε καφέ, εργαζόμαστε, συνομιλούμε – κι όμως, το βάθος αυτών των πράξεων, η αίσθηση ότι «είμαι εδώ», μας διαφεύγει. Ο Χάιντεγκερ δεν μιλούσε για μια διανοητική αποτυχία, αλλά για μια υπαρξιακή τύφλωση: ο άνθρωπος του μοντέρνου κόσμου ζει με τρόπο τόσο προγραμματισμένο, που λησμονεί την ίδια του τη μοναδικότητα.

Μέσα στην τεχνολογική εποχή, όπου τα πάντα μετρώνται, αποθηκεύονται και καταναλώνονται, ο άνθρωπος γίνεται «λειτουργικό ον» — εργαλείο μέσα σε έναν μηχανισμό. Δεν αναρωτιέται πλέον γιατί ζει, αλλά μόνο πώς θα ζήσει λίγο καλύτερα, λίγο πιο άνετα, λίγο πιο αποδοτικά. Αυτή είναι η ουσία της λήθης: όταν το Είναι μετατρέπεται σε μέσο και όχι σε σκοπό. Όταν το θαύμα του να αναπνέεις, να αγαπάς, να σκέφτεσαι, να πονάς, θεωρείται δεδομένο. Ο Χάιντεγκερ μάς προτρέπει να «κατοικήσουμε ποιητικά τον κόσμο» – να ξαναθυμηθούμε δηλαδή τη σιωπηλή ιερότητα του καθημερινού. Να αντιληφθούμε ότι η ύπαρξη δεν είναι ένα δεδομένο υπόβαθρο, αλλά ένα συνεχές κάλεσμα. Και κάθε φορά που σταματούμε

για λίγο, που κοιτάζουμε ένα τοπίο χωρίς βιασύνη, που ακούμε πραγματικά έναν άλλον άνθρωπο, εκείνη τη στιγμή η λήθη ραγίζει. Γιατί τότε, για μια αναλαμπή, θυμόμαστε ότι υπάρχουμε.

Αυτή η αφύπνιση, αυτή η επιστροφή στο Είναι, δεν είναι εντυπωσιακή ούτε φαντασμαγορική. Συμβαίνει στις πιο απλές στιγμές — όταν μυρίζεις τη βροχή, όταν ακούς τη φωνή κάποιου αγαπημένου, όταν αντικρίζεις τον εαυτό σου στον καθρέφτη και αναρωτιέσαι: ποιος είμαι; Ο Χάιντεγκερ θα έλεγε πως εκείνη τη στιγμή αρχίζεις να φιλοσοφείς, γιατί εκείνη τη στιγμή αρχίζεις να υπάρχεις συνειδητά. Η λήθη του Είναι, λοιπόν, δεν είναι μόνο φιλοσοφικό πρόβλημα· είναι ανθρώπινη πληγή. Είναι ο τρόπος με τον οποίο ξεχνάμε το νόημα μέσα στην αναζήτηση της επιτυχίας, η σιωπηλή αποξένωση που μας κάνει να ζούμε επιφανειακά. Και το αντίδοτο δεν είναι άλλο από την επιστροφή στην παρουσία — στο να ζεις με προσοχή, με σεβασμό προς το παρόν. Γιατί, όπως θα έλεγε ο ίδιος, ο άνθρωπος δεν είναι κύριος

της ύπαρξης· είναι ο φύλακάς της. Κι αν μάθουμε να θυμόμαστε ότι υπάρχουμε, ίσως τότε η καθημερινότητα να πάψει να είναι ρουτίνα και να γίνει λειτουργία. Να ξαναγίνει πράξη ιερή, όπως ο αναστεναγμός, η σκέψη, η αγάπη. Γιατί, τελικά, η πιο βαθιά φιλοσοφία δεν είναι η αναζήτηση του νοήματος του κόσμου, αλλά η επίγνωση του ίδιου του θαύματος ότι είμαστε μέσα σ' αυτόν.

Η φιλοσοφία έρχεται να μας ξαναφέρει στην παρουσία. Να μας κάνει να κοιτάξουμε με επίγνωση το

πρωινό φως, να ακούσουμε με ευγνωμοσύνη μια φωνή, να αντιληφθούμε πως ο χρόνος που περνά δεν είναι εχθρός αλλά δώρο. Μέσα από τον φακό της φαινομενολογίας του Μερλώ-Ποντύ, το σώμα δεν είναι απλό εργαλείο αλλά τρόπος να κατοικούμε τον κόσμο. Και μέσα από την ηθική του Εμμανουέλ Λεβινάς, ο Άλλος δεν είναι απλώς κάποιος απέναντι, αλλά καθρέφτης της ευθύνης μας απέναντι στη ζωή. Ο Λεβινάς ανέτρεψε την παραδοσιακή φιλοσοφική προτεραιότητα του Εγώ, λέγοντας ότι η αφετηρία της ύπαρξης δεν είναι η αυτογνωσία, αλλά η σχέση. Πριν ακόμη προλάβουμε να πούμε «εγώ είμαι»,

υπάρχει ένα βλέμμα που μας καλεί, ένα πρόσωπο που μας απευθύνεται. Η ανθρώπινη ύπαρξη, θα έλεγε, ξεκινά όχι με το «σκέφτομαι, άρα υπάρχω», αλλά με το «ο Άλλος με καλεί, άρα υπάρχω».

Αυτό το «πρόσωπο του Άλλου» στον Λεβινάς δεν είναι απλώς ένα σύνολο χαρακτηριστικών·

είναι

αποκάλυψη.

Όταν

αντικρίζεις τον

άλλον

άνθρωπο —

όχι

επιφανειακά,

αλλά με πλήρη

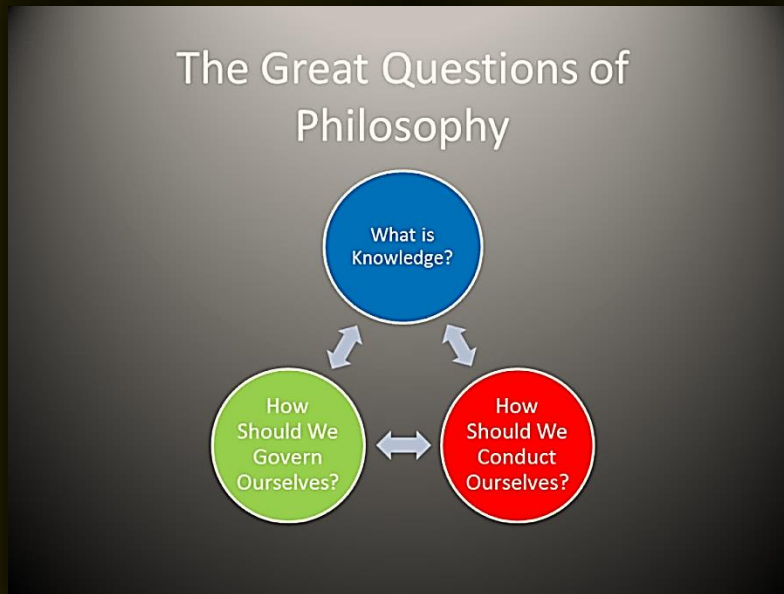
επίγνωση της

μοναδικότητάς

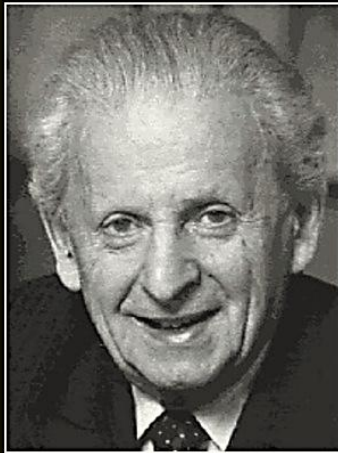
του— τότε

αναδύεται κάτι

ιερό. Το πρόσωπο, με τη γυμνή του αλήθεια, σου λέει σιωπηλά: μη με πληγώσεις· είμαι όπως κι εσύ, θνητός. Εκεί, σ' εκείνη τη σιωπηλή συνάντηση, γεννιέται η ηθική. Γιατί η ευθύνη απέναντι στον Άλλον δεν προκύπτει από νόμους ή θεσμούς, αλλά από τη βαθιά αναγνώριση ότι η ύπαρξή μου συνδέεται άρρηκτα με τη δική του. Η φιλοσοφία του Λεβινάς είναι μια φιλοσοφία της ευαισθησίας· μιλά για την αδυναμία να παραμείνεις αδιάφορος μπροστά στον πόνο, στη φωνή, στο βλέμμα του άλλου ανθρώπου. Η συνάντηση με τον Άλλον είναι πάντοτε μια ρωγμή στην αυτάρκειά μας — μια στιγμή όπου το Εγώ παύει να είναι το

κέντρο του κόσμου και καλείται να υπακούσει σ' έναν ανώτερο νόμο: τον νόμο της ευθύνης. Δεν έχω απέναντί μου έναν ξένο· έχω έναν καθρέφτη της ίδιας της ανθρωπινότητάς μου.

The very relationship with the other
is the relationship with the future.

— Emmanuel Levinas —

AZ QUOTES

Στην καθημερινή ζωή, αυτό σημαίνει ότι κάθε σχέση, όσο απλή ή σύντομη κι αν είναι, κουβαλά ένα ηθικό βάρος. Όταν μιλάμε σ' έναν άνθρωπο με καλοσύνη, όταν ακούμε χωρίς να διακόπτουμε, όταν βοηθάμε κάποιον χωρίς να περιμένουμε αντάλλαγμα, στην ουσία επιβεβαιώνουμε την ίδια μας την ύπαρξη. Ο Λεβινάς μας θυμίζει πως η ευθύνη δεν είναι μια πράξη επιλογής, αλλά μια κατάσταση του Είναι· δεν είναι αποτέλεσμα απόφασης, αλλά προϋπόθεση της ύπαρξης. Είμαστε υπεύθυνοι πριν ακόμη πράξουμε — γιατί η ίδια μας η ύπαρξη εμπεριέχει τον Άλλον μέσα της. Αυτή η θεώρηση έχει κάτι βαθιά λυτρωτικό: σ' έναν κόσμο που προωθεί τον ατομισμό, την αυτάρκεια και τον ανταγωνισμό, ο Λεβινάς επαναφέρει την ηθική ως πυρήνα της ύπαρξης. Η αληθινή ελευθερία δεν είναι η ανεξαρτησία από τους

άλλους, αλλά η συνειδητή συνύπαρξη μ' αυτούς. Δεν είμαι πλήρης χωρίς τον Άλλον, γιατί μόνο μέσα στη σχέση αποκαλύπτεται η ανθρωπιά μου. Ο Άλλος γίνεται, έτσι, ο καθρέφτης όχι της ματαιοδοξίας μου, αλλά

της ευθύνης μου· το όριό μου και ταυτόχρονα η προέκτασή μου.

Έτσι, η φιλοσοφία συναντά τη συμπόνια. Η σκέψη παύει να είναι άσκηση ψυχρής λογικής και γίνεται πράξη αγάπης — μια διαρκής επιφυλακή απέναντι στο κακό,

απέναντι στη βία της αδιαφορίας. Γιατί κάθε φορά που αποστρέφουμε το βλέμμα μας από τον Άλλον, επιστρέφουμε στη λήθη του Είναι· εκεί όπου ο άνθρωπος ξεχνά πως είναι άνθρωπος. Και κάθε φορά που στρεφόμαστε προς εκείνον, με ανοιχτή καρδιά και προθυμία να ακούσουμε, τότε ξαναθυμόμαστε. Θυμόμαστε ότι υπάρχουμε, όχι για να επιβληθούμε, αλλά για να συνυπάρξουμε. Ο Άλλος, είναι το πιο αυστηρό μας κάλεσμα και η πιο βαθιά μας σωτηρία. Γιατί μέσα στο πρόσωπό του, όσο εύθραυστο κι αν είναι, καθρεφτίζεται η ίδια η δυνατότητα του ανθρώπου να αγαπά, να συγχωρεί, να στέκεται με ταπεινότητα μπροστά στο μυστήριο της ύπαρξης.

Η φιλοσοφία μάς διδάσκει ότι κάθε σχέση είναι ένας καθρέφτης ελευθερίας και ευθύνης. Όπως ο Σαρτρ θα έλεγε, είμαστε

καταδικασμένοι να είμαστε ελεύθεροι – άρα και υπεύθυνοι. Η ελευθερία μας δεν είναι απουσία δεσμών, αλλά η δύναμη να επιλέγουμε ποιοι θέλουμε να είμαστε μέσα στους δεσμούς μας. Ένας σύντροφος, ένας φίλος, ένας γονιός – όλοι μας κουβαλάμε μέσα στις σχέσεις μας τη μεταφυσική αγωνία του να είμαστε αληθινοί.

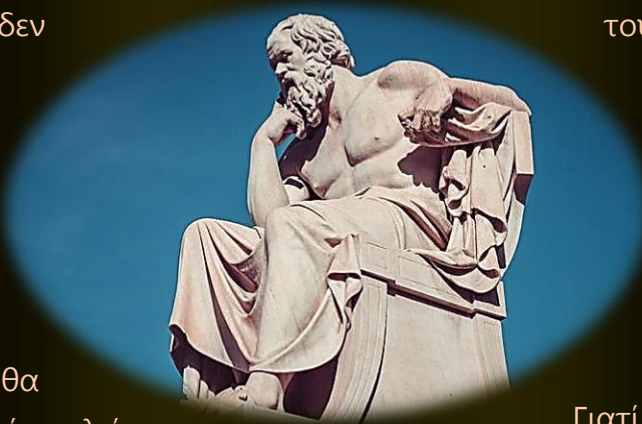
Αλλά η φιλοσοφία δεν σταματά στη ζωή· αγγίζει και τον θάνατο. Από τον Επίκουρο ως τον Καμύ, το ερώτημα παραμένει: πώς να ζήσεις γνωρίζοντας ότι θα πεθάνεις; Ο Επίκουρος μάς καλεί να μην φοβόμαστε τον θάνατο, διότι «όταν εμείς είμαστε, ο θάνατος δεν είναι· κι όταν ο θάνατος έρθει, εμείς δεν θα είμαστε». Ο Καμύ, αντίθετα, βλέπει στο παράλογο της ύπαρξης μια αφορμή για εξέγερση: να ζούμε με πάθος παρότι γνωρίζουμε το τέλος. Η φιλοσοφία του Καμύ είναι μια σιωπηλή ηθική της αντίστασης – να δημιουργείς νόημα εκεί όπου το νόημα φαίνεται να λείπει.

Κι αν η ζωή μοιάζει με ποταμό που κυλά ασταμάτητα, η φιλοσοφία είναι η στάση στο όχθι να δούμε προς τα πού πηγαίνουμε. Είναι η στιγμή που ο άνθρωπος κοιτά τον ουρανό και αναρωτιέται – όχι απλώς «τι

υπάρχει εκεί», αλλά «ποιος είμαι εγώ μέσα σε αυτό». Και εκεί αρχίζει το αληθινό ταξίδι· όχι προς τα έξω, αλλά προς τα μέσα.

Στον κόσμο μας, που μετρά την αξία με αριθμούς και τα όνειρα με επιδόσεις, η φιλοσοφία υπενθυμίζει ότι η ουσία του ανθρώπου δεν βρίσκεται στην επιτυχία, αλλά στη συνείδηση του εαυτού του. Μας θυμίζει πως η κάθε μέρα είναι μια μικρή ευκαιρία αυτογνωσίας: να σταθούμε λίγο, να σκεφτούμε, να νιώσουμε.

Γιατί στο τέλος, όπως είπε ο Πλάτων και κατόπιν οι πατέρες της ορθοδοξίας, η φιλοσοφία δεν είναι τίποτε άλλο από «μελέτη θανάτου» — όχι με την έννοια της ματαιότητας, αλλά της προετοιμασίας για την αλήθεια. Να ζήσεις, δηλαδή, έτσι ώστε, όταν έρθει η ώρα να φύγεις, να μπορείς να πεις: έζησα εν γνώσει. Κι έτσι, ίσως τελικά η φιλοσοφία δεν είναι η απόδραση από την καθημερινότητα, αλλά το φως της. Το βλέμμα που μας επιτρέπει να δούμε το ασήμαντο ως σημαντικό, το περαστικό ως αιώνιο, το ανθρώπινο ως ιερό. Είναι ο αθόρυβος διάλογος ανάμεσα στο είναι και το φαίνεσθαι, το χτες και το αύριο, το εγώ και το άπειρο.

Η Γωνιά του Βιβλίου με τις Εκδόσεις Παπαρηγορίου - Νάκας

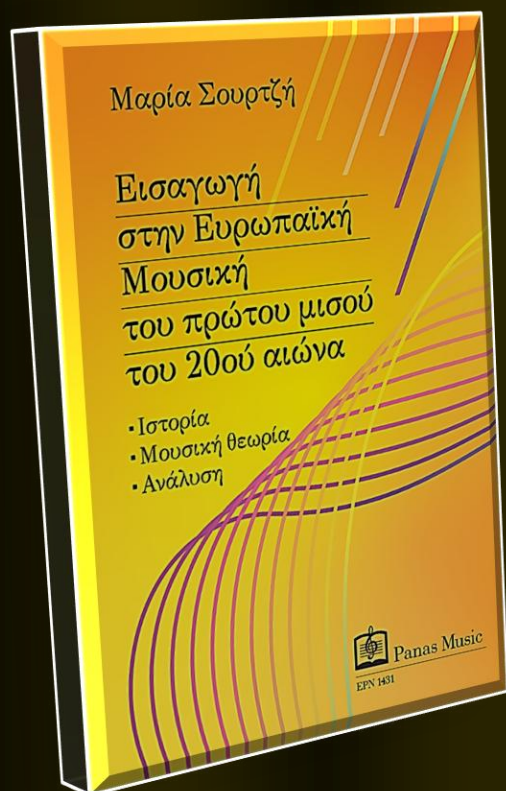

Εκδοτικός Οίκος Παπαρηγορίου

**- Νάκας. Χορηγός των Μουσικών
Διαγωνισμών «Ταλέντα Βραβεία
Φίλωνας»**

Ο Εκδοτικός Οίκος Παπαρηγορίου – Νάκας αποτελεί από το 2018 επίσημο Χορηγό των Διαγωνισμών του Πνευματικού μας Κέντρου «Ταλέντα Βραβεία Φίλωνας» χορηγώντας κάθε χρόνο δωρο-επιταγές στους βραβευθέντες με Α΄, Β΄ και Γ΄ Βραβεία. Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος ο Εκδοτικός Οίκος ήταν στο πλευρό του Φίλωνα μα πάνω απ’ όλα ήταν υποστηρικτής των προσπαθειών όλων εκείνων των παιδιών που μοχθούν για την τέχνη της Μουσικής καλλιτεχνικής παιδείας. Ο Φίλωνας τιμώντας τον Οίκο που τόσα χρόνια έχει σταθεί στο πλευρό του αφιερώνει σε κάθε τεύχος του Magazino «Τέχνη & Πολιτισμός» μία βιβλιοπαρουσίαση που αφορά τις νέες εκδόσεις. Από τον Φίλωνα αλλά και όλους τους νέους που έχουν επωφεληθεί από την μεγάλη αυτή δωρεά αγάπης «Ένα Μεγάλο Ευχαριστώ». Η εταιρία ΠΑΠΑΓΡΗΓΟΡΙΟΥ –

ΝΑΚΑΣ (Panas Music), ιδρύθηκε το 1980 από τους Κώστα Παπαρηγορίου και Χαρίλαο Νάκα. Δραστηριοποιήθηκε αρχικώς στο χώρο των μουσικών εκδόσεων εκδίδοντας τους περισσότερους Έλληνες Συνθέτες κάτι που έως τότε δεν υπήρχε στην Ελληνική Μουσική Εκδοτική αγορά. Κάλυψε το κενό σε βιβλία μουσικής ξένων εκδοτικών οίκων εισάγοντας μεγάλο αριθμό από την παγκόσμια εκδοτική δημιουργία, δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στον τομέα της κλασικής κιθάρας. Πολύ σύντομα επεκτάθηκε στην εμπορία μουσικών επαγγελματικών και ερασιτεχνικών, οργάνων. Στον τομέα των μουσικών εκδόσεων έδωσε μεγάλη προσοχή στην ποιότητα, κάτι που μέχρι τότε δεν καλυπτόταν επαρκώς. Σήμερα, με την πολύχρονη πείρα της και χρησιμοποιώντας την σύγχρονη τεχνολογία έχει ανεβάσει κατά πολύ την ποιότητα των υπηρεσιών της και προσδοκά στο μέλλον να προσφέρει ό,τι καλύτερο σε αυτόν το τομέα.

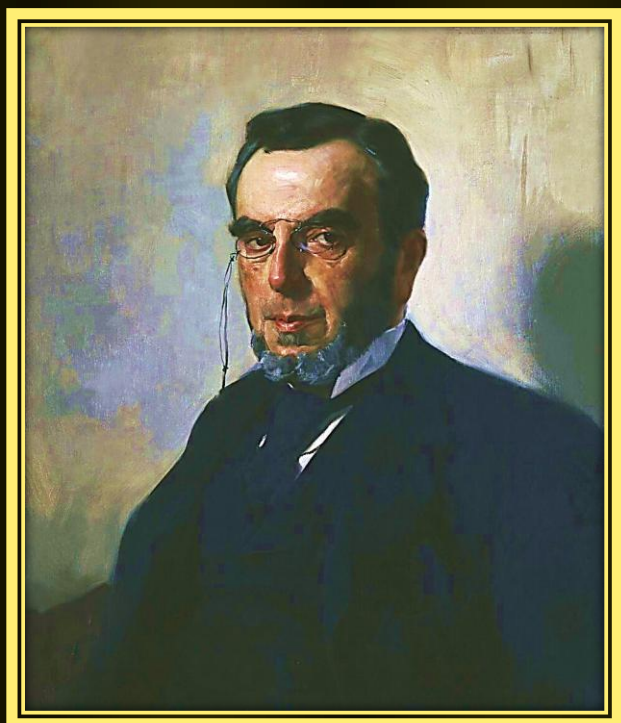
ΣΟΥΡΤΖΗ ΜΑΡΙΑ - Εισαγωγή στην

Ευρωπαϊκή Μουσική του πρώτου μισού του 20ού αιώνα

Ένας από τους κύριους στόχους του παρόντος πονήματος είναι μια εισαγωγική, αλλά ταυτόχρονα ουσιαστική γνωριμία με τους σημαντικότερους Ευρωπαίους συνθέτες του πρώτου μισού του 20ού αιώνα, οι οποίοι επηρέασαν καταλυτικά τη σύγχρονη μουσική με την εισαγωγή καινοτόμων ιδεών και τη χάραξη νέων δρόμων στη μουσική σύνθεση. Η πρωτοτυπία της προσέγγισης που ακολουθεί το παρόν βιβλίο έγκειται στο ότι η μουσική της εν λόγω περιόδου εξετάζεται μέσα από μια αναλυτική και επιστημονικά τεκμηριωμένη σκοπιά, έχοντας ως βασικό σημείο

αναφοράς τα μουσικά κείμενα. Παράλληλα, γίνεται ειδική μνεία στα κυρίαρχα αισθητικά κινήματα και μουσικοθεωρητικά συστήματα της εποχής, καθώς και στη σύνδεσή τους με τις ιδιαίτερες συνθετικές τεχνικές του κάθε δημιουργού. Οι ιστορικές αναφορές λειτουργούν συμπληρωματικά, προκειμένου να δώσουν μια πληρέστερη εικόνα για τα μουσικά έργα και τους δημιουργούς τους. Η έλλειψη μιας τέτοιας προσέγγισης της Ιστορίας της Μουσικής στη χώρα μας στάθηκε η σημαντικότερη αφορμή για τη συγγραφή του εν λόγω βιβλίου. Το παρόν βιβλίο απευθύνεται πρωτίστως σε πανεπιστημιακούς φοιτητές των Τμημάτων Μουσικών Σπουδών, σε καθηγητές και σπουδαστές μουσικής που θέλουν να αποκτήσουν μια τεκμηριωμένη γνώση της μουσικής του 20ού αιώνα, σε εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων, σε μουσικούς, αλλά και σε μουσικά κατηρτισμένους αναγνώστες.

Πανόραμα Τέχνης, Πολιτισμού και Αισθητικής

Δημήτριος Βικέλας– Ένας

Αστός της Ελληνικής

Λογοτεχνίας (Το άρθρο επιμελήθηκε η Κατερίνα Ζώτου)

Ο Δημήτριος Βικέλας (Ερμούπολη Σύρου, 15 Φεβρουαρίου 1835 – Αθήνα, 20 Ιουλίου 1908) ήταν Έλληνας λόγιος, ποιητής και πεζογράφος. Ως λογοτέχνης μνημονεύεται για το μυθιστόρημά του Λουκής Λάρας (1879), έργο πολύ σημαντικό για την εξέλιξη της νεοελληνικής πεζογραφίας. Είναι επίσης γνωστός για τη συμμετοχή του στην επιτροπή διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας το 1896. Μάλιστα ήταν και ο πρώτος πρόεδρος της ΔΟΕ.

Η οικογένεια του πατέρα του, Εμμανουήλ Βικέλα, ήταν σπουδαία εμπορική οικογένεια με καταγωγή από τη Βέροια. Το αρχικό όνομά της οικογένειας ήταν Μπεκέλας ή

Μπικέλας, μετατράπηκε όμως από τον πατέρα του Δημήτριου σε Βικέλας. Από την πλευρά της μητέρας του Σμαράγδας, ο Βικέλας καταγόταν από την εμπορική οικογένεια Μελά. Η Σμαράγδα ήταν αδερφή του συγγραφέα Λέοντος Μελά, ο οποίος έγραψε το γνωστό σε όλους μυθιστόρημα Ο Γεροστάθης και κόρη του μεγαλεμπόρου Γεώργιου Μελά. Από αυτή τη γραμμή συγγένειας ο Βικέλας ήταν —παρά τη μεγάλη ηλικιακή διαφορά— πρώτος εξάδελφος του Παύλου Μελά, γιου του Μιχαήλ Γ. Μελά. Ο Δημήτριος Βικέλας γεννήθηκε στην Ερμούπολη της Σύρου, αλλά από την ηλικία των τεσσάρων ετών εγκαταστάθηκε αρχικά στο Ναύπλιο και έπειτα στην Κωνσταντινούπολη. Για ένα διάστημα εγκαταστάθηκε και οικογενειακά στην Οδησό λόγω εμπορικών δραστηριοτήτων.

Λόγω των μετακινήσεων της οικογένειας αλλά και δικών του προβλημάτων υγείας, η φοίτησή του στα σχολεία δεν ήταν τακτική. Η μητέρα του, όμως, ήταν πολύ καλλιεργημένη και του προσέφερε αρκετά μαθήματα κατ' οίκον. Ο ίδιος αργότερα ομολόγησε ότι σ' αυτήν όφειλε την κλίση του προς τα φιλολογικά ενδιαφέροντα. Σε κάποια από τις πολλές μετακινήσεις της οικογένειάς του ξαναβρέθηκε στη Σύρο, όπου και φοίτησε στο Λύκειο του Χρήστου Ευαγγελίδη. Εκεί, αυτός και ο συμμαθητής του Εμμανουήλ Ροΐδης, εξέδιδαν χειρόγραφη εφημερίδα, ενώ στα δεκαέξι του το 1851, παρουσιάζει την έμμετρη μετάφραση του έργου του Ζαν Ρασίν, Εσθήρ. Το έργο αυτό ανέβηκε θεατρικά στο σχολείο της Ερμούπολης από τους συμμαθητές του.

Το 1852 σε ηλικία 17 ετών μετέβη στο Λονδίνο για επαγγελματική εξάσκηση και εργάστηκε ως υπάλληλος και ως συνέταιρος στον εμπορικό οίκο των αδελφών Μελά και μάλιστα όπως τονίζει και ο ίδιος με μισθό «πλέον ή επαρκή». Αλλά το περίσσευμα το έστελνε για τη συντήρηση της οικογένειάς του, γιατί δεν πήγαιναν καλά οι δουλειές του πατέρα του. «Θα στερηθώ και συναναστροφές και

διασκεδάσεις μέχρις ου αρχίσει ο πατήρ μου να κερδίζει η δε μήτηρ μου να ζη ανέντως». «Μου έλειπε η εμπορική ιδιοφυΐα και ο πόθος του πλούτου», λέει ο ίδιος. «Αναχωρών από γραφείον έκαμνα καθ' οδόν στίχους. Δεν ήμουν γεννημένος δια το εμπόριον. Δεν είχα την τάσιν του θησαυρίζειν. Ο θεός δεν έπαυε προσπαθών να με καταστήσει έμπορον άξιον του ονόματος».

Από τους εμπορικούς κύκλους του Λονδίνου εκτιμήθηκε η εργατικότητα, η μεθοδικότητα, η εντιμότητα και η ευρύτητα του πνεύματός του. Ανέπτυξε φιλία με τον πρεσβευτή της Ελλάδας στο Λονδίνο

Σπυρίδωνα Τρικούπη και τον γιο του Χαρίλαο, μετέπειτα πρωθυπουργό, που έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην ανάληψη και τη διοργάνωση των πρώτων σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων το 1896.

Παράλληλα σπούδασε Βοτανική Βοτανικής και Αρχιτεκτονικής στο University College, και πήρε δίπλωμα (τα μόνα μάθημα που μπορούσε να παρακολουθήσει, λόγω ωραρίου), ενώ εξασκούσε το ταλέντο του στις ξένες γλώσσες. Παράλληλα, έγραφε διηγήματα, ποιήματα και μετέφραζε στα ελληνικά τα παραμύθια του Χανς Κρίστιαν Άντερσεν και τις τραγωδίες του Σαίξπηρ.

Από το 1855 έγραφε και ποιήματα, τα οποία δημοσίευε σε εφημερίδες και περιοδικά της Αθήνας ή υπέβαλλε στους ποιητικούς διαγωνισμούς του Πανεπιστημίου. Το 1862 δημοσίευσε στο Λονδίνο την ποιητική του συλλογή με τον τίτλο Στίχοι και ακολούθησε στην συνέχεια το έργο του, περί Ελληνικής Φιλολογίας, περί Βυζαντινών κτλ. Παρόλο που έζησε αρκετά χρόνια κατά την παιδική του ηλικία στην Κωνσταντινούπολη και μπορούσε να μάθει τα τούρκικα, δεν εφρόντισε να τα μάθει, γιατί νόμιζε, ότι αυτό θα εσήμαινε αναγνώριση της τουρκικής κυριαρχίας, κατά την παιδική κρίση του. Αλλά αργότερα έγραφε: «Λησμονούμεν ότι η γνώσις της τουρκικής θα απετέλει, υπό πάσαν έποψιν, υπεροχήν ημών απέναντι των Τούρκων». Μετανοεί, επίσης, γιατί δεν έμαθε καλά τα ρούσικα, όταν έμενε στην Οδησό με τον πατέρα του, παρόλο που είχε συνηθίσει να τα καταλαβαίνει και να τα μιλεί. Ύστερα από ολόκληρη ζωή που έζησε στην Αγγλία, είχε εξοικειωθεί με τον αγγλικό τρόπο ζωής. Κι έτσι, εκτός από την πνευματική του μόρφωση, ενδιαφέρθηκε και για τη σωματική του άσκηση. Ασχολήθηκε με την ξιφασκία, την κωπηλασία και πήρε μαθήματα ιππασίας. Κάθε πρωί έκανε τον περίπατό του στα περίχωρα του Λονδίνου έφιππος.

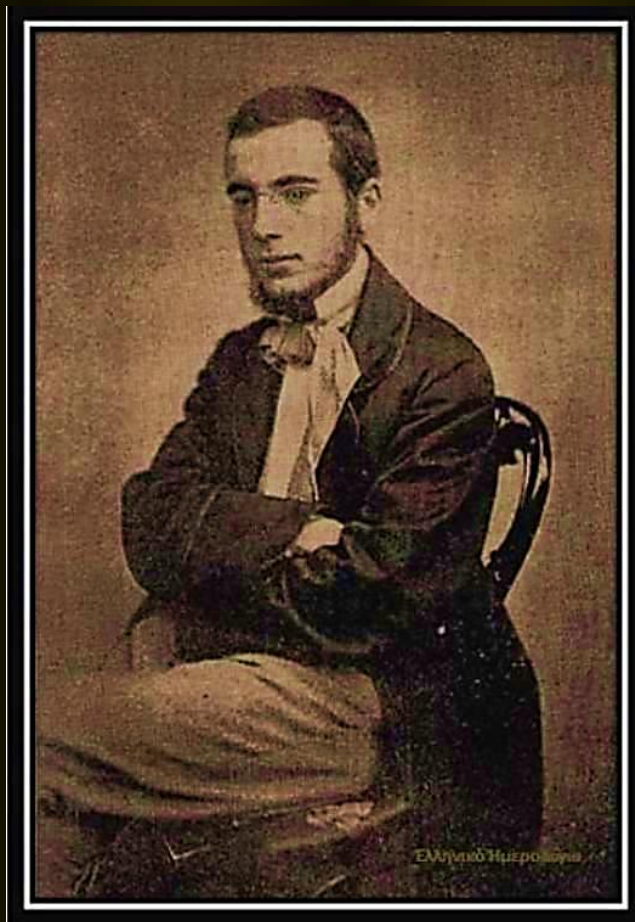
Στήριξε οικονομικά και πνευματικά τις κρητικές επαναστάσεις του 1866 και του 1897. Το 1866 στην Αγγλία όπου ζει, μεταφράζει την επιστολή των Κριτών προς τη βασίλισσα Βικτωρία με το αίτημά τους

για Ένωση με την Ελλάδα. Δημοσιεύει άρθρα στον αγγλικό τύπο για το θέμα υπογράφοντας "A Greek" προβάλλοντας τις θέσεις της Κρήτης με τίτλο "Η άλλη όψη του Κρητικού ζητήματος". Συστήνει επιτροπή για την ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα και αγοράζει 4.000 τουφέκια και 1.000.000 καψύλλια απαραίτητα για τη συνέχιση της Κρητικής Επανάστασης. Δημιουργεί επιτροπές εράνων στο εξωτερικό υπέρ του Κρητικού αγώνα.

Το 1876 η εταιρεία Μελά διαλύθηκε και αποφάσισε να επιστρέψει στην Αθήνα. Όταν διαλύθηκε η εμπορική εταιρία των Μελάδων, ο Βικέλας, που ήταν τότε 41 χρόνων, βρισκόταν στον κολοφώνα της πνευματικής του ακμής. Ήταν από τους τακτικούς θαμώνες των βιβλιοθηκών του Λονδίνου, από τις οποίες δανειζόταν βιβλία, που τα διάβαζε άπληστα, ακόμη και στο κρεβάτι του, ώστε να βλάψει την όραση

του και να αναγκαστεί να πάει στον γιατρό. Αναφέρει μάλιστα, ότι ο άγγλος γιατρός που τον εξέτασε του «απαρίθμησεν όλας τας ολεθρίας συνεπείας της τοιαύτης κακής συνηθείας» -να διαβάσει κανένας στο κρεβάτι. Αλλά, αφού τέλειωσε ο γιατρός, ο Βικέλας μονολογώντας είπε: «Δεν αποκοιμώμαι ποτέ χωρίς να διαβάσω!». Και χαριτολογώντας προσθέτει: «Εννοείτε ότι ακολούθησα το παράδειγμα και όχι την συμβουλή του ιατρού μου».

Όταν απόκτησε οικονομική άνεση, του γεννήθηκε η επιθυμία να έχει τα βιβλία δικά του. Και άρχισε να αγοράζει πολλά, ιδίως χρήσιμα στις μελέτες του και όσα αναφερόταν στην Ελλάδα. Η συσσώρευση τόσων βιβλίων, που δεν πρόφθανε να τα

διαβάζει όλα, μοιάζει -λέει ο ίδιος- προς θησαύρισμα φιλαργύρου, που δεν χρησιμοποιεί τον πλούτο του. Πολλά βιβλία, άμα τα διαβάσει κανείς, καταντούν περιττό βάρος στη βιβλιοθήκη του και πρέπει να τα πουλήσει για να απαλλαγεί. Αλλά «είναι δύσκολον να ληφθεί τοιαύτη απόφασις, ισοδυναμούσα προς απόσβεσιν προσφιλούς παρελθόντος, προς άρνησιν ευγνωμοσύνης προς φίλους παλαιούς, μετά των οποίων συνεζήσαμεν και από τους οποίους ευεργετήθημεν».

Λόγω όμως των προβλημάτων υγείας της συζύγου του έζησε αναγκαστικά πολλά χρόνια στο Παρίσι. Εκεί έγραψε και τον Λουκή Λάρα, το απομνημόνευμα ίσως το πιο σημαντικό για την επονείδιστη καταστροφή της Χίου, μάλιστα ο Λουκής Λάρας ως νουβέλα οριοθετεί το ηθογραφικό αφήγημα και τα έργα τραύματος στη νεοελληνική λογοτεχνία. Επίσης στο Παρίσι έκανε πλήθος μεταφράσεων. Παράλληλα βέβαια ταξίδευε συχνά στην Αθήνα και στις εφημερίδες δημοσίευε τα διηγήματά του.

Εν τω μεταξύ, η υγεία της συζύγου του επιδεινωνόταν και αναγκάστηκε να την εγκλείσει σε ψυχιατρική κλινική. Αυτό του επέτρεψε να περνάει περισσότερο καιρό στην Ελλάδα και τελικά το 1897 να εγκατασταθεί οριστικά στην Αθήνα. Εκτός από τα επιστημονικά του έργα, ασχολήθηκε με έργα κοινωφελή. Το σημαντικότερο από αυτά είναι η ίδρυση του Συλλόγου πρὸς διάδοσιν Ὁφελίμων Βιβλίων (ΣΩΒ), το 1899,

με γραμματέα τον Γεώργιο Δροσίνη, τον Οίκο των Τυφλών το 1898, την Σκοπευτική και Εργατική Σχολή το 1898 ενώ οργάνωσε και το Πρώτο Εκπαιδευτικό Συνέδριο το 1899.

Ο Βικέλας ήταν από το 1897 μέλος της Εθνικής Εταιρείας, στην οποία προσχώρησε έπειτα από παραίνεση του συγγενή του, Παύλου Μελά. Κατά τη διάρκεια του Πολέμου του 1897 οργάνωσε πλωτό νοσοκομείο για την περίθαλψη των τραυματιών του μετώπου της Ηπείρου και προσπάθησε να κινητοποιήσει την διεθνή γνώμη υπέρ της κρητικής επανάστασης. Αργότερα διαχώρισε τη θέση του από εκείνη της οργάνωσης σχετικά με το Κρητικό Ζήτημα. Στα τελευταία χρόνια της ζωής του, ασχολήθηκε με τη συγγραφή των απομνημονευμάτων του, τα οποία και εκδόθηκαν το 1908, υπό τον τίτλο Η ζωή μου: Παιδικαί αναμνήσεις - Νεανικοί χρόνοι. Ο θάνατος τον βρήκε στην Κηφισιά. Μετά το θάνατό του κληροδότησε την πλούσια βιβλιοθήκη του στον Δήμο Ηρακλείου Κρήτης, ο οποίος ονόμασε τη βιβλιοθήκη του προς τιμήν του «Βικελαία Δημοτική Βιβλιοθήκη». Άλλες δράσεις του επιφανούς λόγιου και πρώτου προέδρου της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής, ήταν ο συνεχής του δημοσιογραφικός αγώνας, στις στήλες της εφημερίδας «Μαγχεστριανός Φύλαξ» για τις απροκάλυπτες κλοπές, των Βρετανών και τις αρπαγές από αυτούς, των αρχαιολογικών θησαυρών της Κύπρου και την μεταφορά τους στο Λονδίνο (1899). Ακόμη στους «Times» του Λονδίνου, ο

Βικέλας χαρακτήριζε ως επαίσχυντον πράξιν την λεηλασία των κυπριακών αρχαιοτήτων.

Ο Δημήτριος Βικέλας έλαβε μέρος στο Διεθνές Αθλητικό Συνέδριο των Παρισίων το 1894 μετά από προτροπή του προέδρου του Πανελλήνιου Αθλητικού Συλλόγου Ιωάννη Φωκιανού, επειδή ο τελευταίος δεν μπορούσε να συμμετάσχει και επειδή ο Δημήτριος Βικέλας ήταν ήδη γνωστός Έλληνας λογοτέχνης στις Ευρωπαϊκές πρωτεύουσες με ισχυρές διασυνδέσεις. Στις 23 Ιουνίου, ημέρα λήξης των εργασιών του Συνεδρίου, αποφασίστηκε η αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων, με την τέλεση της πρώτης διοργάνωσης το 1896 στην Αθήνα. Η συμβολή του Δημητρίου Βικέλα υπήρξε

καθοριστική, ενεργώντας αυτοβούλως και χωρίς να έχει την εξουσιοδότηση του Πανελληνίου για να χειριστεί ένα τόσο σοβαρό θέμα.

Η αρχική σκέψη του Βαρώνου Ντε Κουμπερτέν ήταν οι πρώτοι Ολυμπιακοί Αγώνες να γίνουν το 1900 στο Παρίσι, αλλά ο εμπνευσμένος λόγος του Βικέλα ανέτρεψε την κατάσταση. «...Στην Αθήνα, ασφαλώς

δεν θα έχουμε τη δυνατότητα να

οργανώσουμε μεγαλοπρεπείς γιορτές, αλλά τις πολλές ελλείψεις μας θα

αναπληρώσει η εγκαρδιότητα της υποδοχής

μας. Δεν θα προσφέρουμε στους επισκέπτες μας διασκεδάσεις άξιες προς την περίσταση, αλλά έχουμε να δείξουμε τα μνημεία και τα ερείπια της αρχαιότητας και να τους οδηγήσουμε στους τόπους όπου τελούσαν οι αρχαίοι Έλληνες τους αγώνες τους...» είπε, σε μια αποστροφή της ομιλίας του και συνεπήρε τους συνέδρους, οι οποίοι ψήφισαν ομόφωνα την Αθήνα.

Η τολμηρή πρωτοβουλία του Βικέλα προκάλεσε ενθουσιασμό στην κοινή γνώμη και τον τύπο στην Ελλάδα και ήταν η αιτία που συνέβαλε στην απροσδόκητα μεγάλη

επιτυχία της αναβίωσης των Ολυμπιακών Αγώνων τότε, αλλά και στην παγίωση του θεσμού τα επόμενα χρόνια. Ο Δημήτριος Βικέλας εξελέγη το 1894 πρώτος πρόεδρος της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής. Παρέμεινε στη θέση αυτή έως το 1896, οπότε τον διαδέχθηκε ο βαρώνος Ντε Κουμπερτέν. Είναι αυτός που υποδέχτηκε στην Αθήνα τους αθλητές που ήρθαν να πάρουν μέρος στα αγωνίσματα που όρισε η

τότε επιτροπή. Πέρασε τα υπόλοιπα χρόνια της ζωής του στην Αθήνα, όπου πέθανε στις 7 Ιουλίου 1908, χτυπημένος από την επάρατη νόσο.

Η Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή με τον Δημήτριο Βικέλα στο κέντρο

Ο Δημήτριος Βικέλας θεωρείται, μαζί με τον Γεώργιο Βιζυηνό, ο εισηγητής του ηθογραφικού διηγήματος στην Ελλάδα. Ο «Λουκής Λάρας» είναι το πιο γνωστό του έργο, με ξεχωριστή θέση στην ιστορία της ελληνικής λογοτεχνίας. Πεζογράφημα με ρεαλιστικό και κοινωνικό περιεχόμενο, γράφτηκε το 1879 και αναφέρεται στις επιπτώσεις τις επανάστασης του 1821 στους απλούς ανθρώπους. Άλλα σημαντικά διηγήματά του είναι «Ο Παπα-Νάρκισσος», «Ο Λυσσασμένος», «Η άσχημη αδελφή», «Φίλιππος Μάρθας» και «Γιατί έγινα Δικηγόρος».

Το ύφος του είναι διαυγές, στοχαστικό και βαθιά ανθρωπιστικό, αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα μιας εποχής όπου η γλώσσα, η ηθική και η ψυχολογία συνυπάρχουν

αρμονικά. Ο Βικέλας δεν ήταν απλώς ένας αφηγητής ιστοριών· ήταν ένας παρατηρητής της ανθρώπινης ψυχής, ένας συγγραφέας που συνέδεε την προσωπική εμπειρία με τον στοχασμό, την κοινωνική πραγματικότητα με την εσωτερική καλλιέργεια.

Στα έργα του, όπως το «Λουκής Λάρας» – ίσως το πιο γνωστό και εμβληματικό –, διακρίνεται ένα ύφος απλό αλλά βαθύ, ρεαλιστικό χωρίς ωμότητα, ευγενικό χωρίς εξιδανίκευση. Ο Βικέλας απέφευγε την πομπώδη ρητορική και τον υπερβολικό συναισθηματισμό, επιλέγοντας έναν λιτό, καθαρό και ήρεμο λόγο, που διακρίνεται για την εσωτερική του ευγένεια και τη νηφαλιότητα. Η γραφή του χαρακτηρίζεται από μετριοπάθεια, τόσο στην έκφραση όσο και στη σκέψη· ο συγγραφέας δεν κραυγάζει, δεν κρίνει, αλλά φωτίζει με διακριτικότητα τις ανθρώπινες αδυναμίες και τα ηθικά διλήμματα.

Η αφήγησή του είναι συχνά εξομολογητική και ανθρωποκεντρική· ο Βικέλας ενδιαφέρεται περισσότερο για τα κίνητρα, τα συναισθήματα και τις

ηθικές συγκρούσεις των ηρώων του παρά για την εξωτερική δράση. Οι ήρωές του είναι απλοί άνθρωποι, προερχόμενοι από τη μέση κοινωνική τάξη, που ζουν ανάμεσα στο καθήκον και στην επιθυμία, ανάμεσα στην κοινωνική ευπρέπεια και στην προσωπική τους

ευαισθησία. Μέσα από αυτούς, ο Βικέλας αναδεικνύει την ηθική ευθύνη του ατόμου, την αξία της τιμιότητας, της εργατικότητας και της εγκράτειας – αρετές που, στα μάτια του, συνιστούν τον πυρήνα του ελληνικού ήθους.

Στον «Λουκή Λάρα», για παράδειγμα, ο ήρωας δεν είναι ένας πολεμιστής ή ήρωας της Επανάστασης, αλλά ένας έμπορος που επιβιώνει μέσα σε δύσκολες ιστορικές συγκυρίες, με οδηγό του τη φρόνηση, την ηπιότητα και τη συνείδηση του μέτρου. Μέσα από αυτή τη φιγούρα, ο Βικέλας προτείνει μια διαφορετική εκδοχή του ηρωισμού – εκείνον της επιβίωσης, της υπομονής και της αξιοπρέπειας. Αυτή η «αστική ηθική» που αναδύεται από τα έργα του, φέρει τη σφραγίδα του ευρωπαϊκού

πνεύματος του 19ου αιώνα, αλλά ταυτόχρονα παραμένει βαθιά ελληνική, γιατί πηγάζει από την ιδέα του μέτρου και της εσωτερικής ισορροπίας.

Η γλώσσα του Βικέλα είναι επίσης χαρακτηριστική: χρησιμοποιεί την καθαρεύουσα με φυσικότητα και χάρη, χωρίς τον σχολαστικισμό που συχνά τη συνοδεύει. Η καθαρεύουσά του είναι ευλύγιστη, μουσική και εκφραστική, ικανή να αποδώσει λεπτές ψυχολογικές αποχρώσεις. Δεν την χρησιμοποιεί για να επιδείξει λόγιο ύφος, αλλά για να μεταδώσει με σαφήνεια και ευπρέπεια το ήθος του λόγου. Ο αναγνώστης αισθάνεται ότι πίσω από κάθε φράση του Βικέλα υπάρχει ένας άνθρωπος με παιδεία, αλλά και με καλοσύνη· ένας συγγραφέας που επιδιώκει όχι να εντυπωσιάσει, αλλά να συγκινήσει με ευγένεια και σεβασμό προς τον αναγνώστη του.

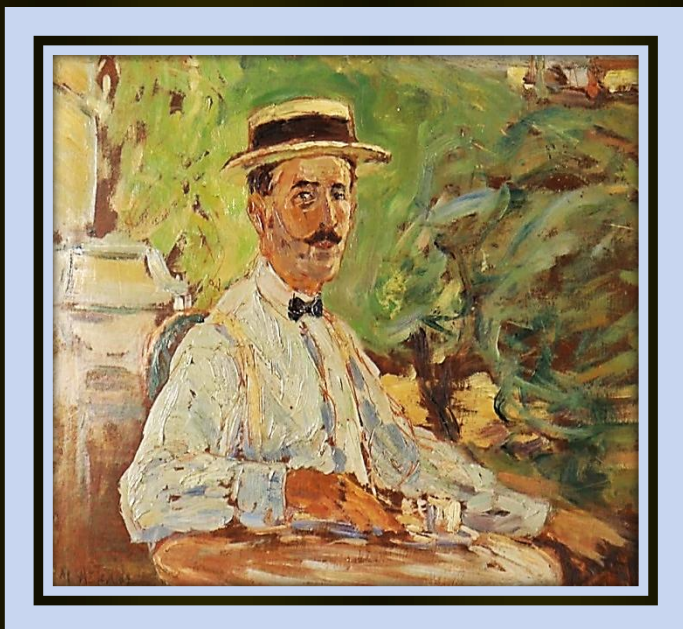
Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του ύφους του είναι και η ψυχογραφική ακρίβεια με την οποία σκιαγραφεί τους χαρακτήρες του. Ο Βικέλας δεν αρκείται σε επιφανειακές περιγραφές· εισχωρεί διακριτικά στον εσωτερικό κόσμο των προσώπων του, αποκαλύπτοντας τις μικρές τους αγωνίες, τους φόβους, τις ενοχές και τις ελπίδες. Αυτή η ευαισθησία τον συνδέει με τους μεγάλους Ευρωπαίους ρεαλιστές της

εποχής του, όπως τον Μοπασάν ή τον Τολστόι, αλλά πάντα μέσα από το φίλτρο της ελληνικής ιδιοπροσωπίας και της χριστιανικής ηθικής.

Ο Βικέλας, άλλωστε, δεν ήταν μόνο λογοτέχνης, αλλά και άνθρωπος του πνεύματος και της κοινωνικής προσφοράς. Το συγγραφικό του ύφος αντανακλά τη συνολική του στάση απέναντι στη ζωή: συγκρατημένος, φιλοσοφημένος, με βαθύ αίσθημα ευθύνης και ανθρωπισμού. Στα δοκίμιά του, στις επιστολές του και στις μεταφράσεις του, διακρίνεται η ίδια αγάπη για τη σαφήνεια του λόγου και τη διαφάνεια της σκέψης· το ίδιο πνεύμα συμφιλίωσης ανάμεσα στο ελληνικό και το ευρωπαϊκό, στο παλαιό και το νέο, στο συναίσθημα και στη λογική.

Συνοψίζοντας, το ύφος του Δημητρίου Βικέλα είναι ύφος ηθικό και ψυχολογικό, ρεαλιστικό αλλά ευγενές, βαθιά ανθρώπινο χωρίς να γίνεται συναισθηματικά ρηχό. Στο έργο του η γλώσσα υπηρετεί την ψυχή, όχι το αντίστροφο· η λογοτεχνία γίνεται μέσο αυτογνωσίας και ήθους. Με τη νηφαλιότητα και τη λεπτότητα της σκέψης του, ο Βικέλας άνοιξε τον δρόμο για έναν νέο τύπο Έλληνα λογοτέχνη: του αστού, καλλιεργημένου, ευρωπαϊσμένου, αλλά βαθιά ριζωμένου στην ελληνική ευαισθησία και ηθική παράδοση.

Πινελιές μεταίχμιου: Ο

Μιχαήλ Αξελός και η ελληνική μετάβαση στον μοντερνισμό (Το κείμενο επιμελήθηκε ο Ιωάννης Λάσκαρης)

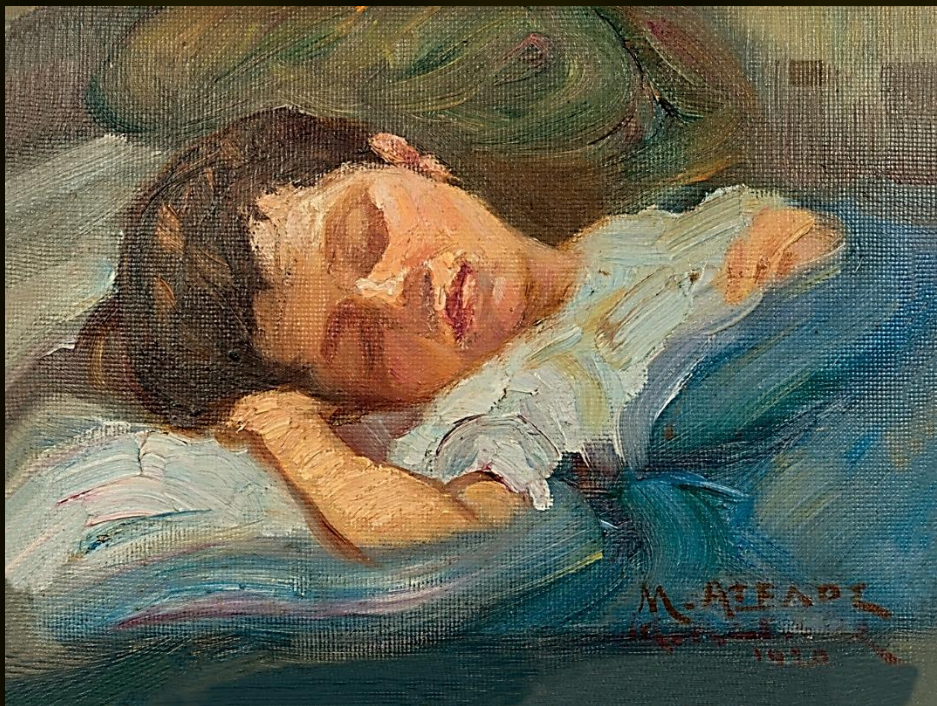
Κορώνη της Πελοποννήσου. Μαζί της απέκτησε δύο κόρες.

Ο Μιχαήλ Αξελός (Ιούλιος 1877 - 15 Μαρτίου 1965) ήταν Έλληνας ζωγράφος και ο πρώτος Έλληνας σχεδιαστής τραπεζογραμματίων. Γεννήθηκε στη Σητεία της Κρήτης. Ο πατέρας του, Κωνσταντίνος Αξελός (1844-1913), ο οποίος καταγόταν από το Πήλιο, είχε διοριστεί αρχικά Διοικητής στο Λασιθί και κατόπιν διετέλεσε Νομάρχης Λασιθίου. Η μητέρα του, Άννα (το γένος Αριστάρχη), είχε κρητική καταγωγή. Στα τέλη της δεκαετίας του 1880 η οικογένεια μετακόμισε αρχικά στον Πειραιά και ύστερα στην Αθήνα, όπου ο Μιχαήλ Αξελός ολοκλήρωσε τις εγκύκλιες σπουδές του. Το 1902, έτος αποφοίτησής του από τη Νομική Σχολή Αθηνών, προσελήφθη με τον βαθμό του Δόκιμου στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος. Μόλις άρχισε να λειτουργεί η Τράπεζα της Ελλάδος (Μάιος 1928), ο Αξελός μετατέθηκε εκεί. Το 1911 παντρεύτηκε τη Μάρθα Ταρσούλη, η οποία καταγόταν από την

Το 1895 ο Αξελός εγγράφηκε στη Νομική Σχολή Αθηνών, απ' όπου πήρε το πτυχίο του το 1902. Το 1903 εγγράφηκε στη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας, από την οποία αποφοίτησε το 1908. Καθηγητές του ήταν ο Γεώργιος Ιακωβίδης, ο Δημήτριος Γερασιώτης και ο Γεώργιος Ροϊλός, μεταξύ άλλων. Επομένως, το περιβάλλον μέσα στο οποίο σπούδασε και δημιούργησε τα πρώτα του έργα ήταν αυστηρό και συντηρητικό, με ελάχιστα ανοίγματα προς τις νεότερες τάσεις. Από το 1911 έως το 1914 συνέχισε τις σπουδές του στο Παρίσι, στην Académie Julian και στην Académie de la Grande Chaumière. Ο Αξελός έφθασε στο Παρίσι σε μια μάλλον μεταβατική εποχή, καθώς βρέθηκε από τη μια πλευρά στον απόηχο της έκρηξης του φωβισμού, στο Salon d' Automne του 1905, και από την άλλη στην έξαρση του κυβισμού, στα Salons του 1910 και 1911. Εξίσου σαγηνευτικό ήταν

το πνεύμα της Belle Époque, έστω και στην ύστερη φάση του.

Η επαγγελματική σταδιοδρομία του Αξελού ξεκίνησε στην Εθνική Τράπεζα το 1902. Εκεί του ανατέθηκε για πρώτη φορά το 1918 ο σχεδιασμός των νέων τύπων

τραπεζογραμμάτων. Μέχρι τότε, η σύνθεση ήταν έργο ξένων καλλιτεχνών και η παραγωγή τους γινόταν αποκλειστικά στο εξωτερικό. Με την έναρξη της λειτουργίας της Τράπεζας της Ελλάδος (Μάιος 1928), ο Αξελός μετατέθηκε εκεί με τον βαθμό του Τμηματάρχη Β'. Μέχρι το 1946, όταν συνταξιοδοτήθηκε λόγω ορίου ηλικίας, ασχολήθηκε όχι μόνο με τα κέρματα και τα τραπεζογραμμάτια, αλλά και με οτιδήποτε άλλο απαιτούσε καλλιτεχνική επιμέλεια (λαχεία, ομόλογα, σπιρτόκουτα κ.λπ.). Ο Μιχαήλ Αξελός πέθανε τον Μάρτιο του 1965 στην Αθήνα.

Θεματολογικά, επέλεξε να χρησιμοποιήσει αρχαιοελληνικές κυρίως παραστάσεις και μοτίβα, αλλά και συμβολικές αναφορές στους τομείς της σύγχρονης ζωής (γεωργία, ναυτιλία, εμπόριο, βιοτεχνία). Στη διάρκεια των είκοσι χρόνων που ασχολήθηκε με τη διαδικασία αυτή (1918-1938), ο Αξελός

βασίζόμενος στην εξαιρετική τεχνική του κατάρτιση, στη συνέπεια και στον ζήλο του, κατάφερε να τονίσει την αισθητική και καλλιτεχνική πλευρά ενός λειτουργικού αντικειμένου, αντιμετωπίζοντάς το ως ένα μικρό έργο τέχνης.

Ο Αξελός προτίμησε να κινηθεί καλλιτεχνικά στην ασφάλεια της ακαδημαϊκής γνώσης. Δεν

είχε τη θεωρητική υποστήριξη, ούτε την καλλιτεχνική ανάγκη να εκφραστεί πιο ριζοσπαστικά, γνωρίζοντας άλλωστε ότι, εργαζόμενος αρχικά στην Εθνική Τράπεζα και κατόπιν στην Τράπεζα της Ελλάδος, θα αναγκαζόταν να κινηθεί σε περισσότερο συντηρητικά μονοπάτια. Εντούτοις, από αρκετά έργα του αναδεικνύονται στοιχεία που δείχνουν ότι προσπαθούσε να αποδώσει όσα είχε μάθει και δει κατά τη διάρκεια των σπουδών του στο Παρίσι, άλλοτε επιφανειακά και άλλοτε μέσα από μια πιο πολύπλοκη διαδικασία.

Μετά το 1950, ο Αξελός κάνει τη δική του προσπάθεια να ξεφύγει από τα όρια του ακαδημαϊσμού, χωρίς όμως να απεμπολήσει τις δυνατότητες με τις οποίες ήταν προικισμένος: τη σχεδιαστική ικανότητα, την καλή γνώση του χρώματος και την άρτια τεχνική του κατάρτιση. Η αποδέσμευσή του από τα υπαλληλικά του καθήκοντα σηματοδότησε μια νέα περίοδο στην καλλιτεχνική του δημιουργία. Χωρίς βέβαια να αλλάζει ριζικά, η ζωγραφική του κατά κάποιον τρόπο απελευθερώνεται, γίνεται λιγότερο αυστηρή και ξεφεύγει από το συντηρητικό πλαίσιο όπου ο ίδιος την είχε συνειδητά τοποθετήσει. Στο πλούσιο καλλιτεχνικό έργο του περιλαμβάνεται και το εντυπωσιακό ομαδικό πορτρέτο των μελών του Γενικού Συμβουλίου της Τράπεζας της Ελλάδος (ολοκληρώθηκε το 1947, έχει διαστάσεις 180,5×371 εκ. και βρίσκεται στο Κεντρικό Κατάστημα της Τράπεζας της Ελλάδος).

Ο Μιχαήλ Αξελός ανήκει σε μια γενιά καλλιτεχνών, όπως ο Παύλος Μαθιόπουλος, ο Επαμεινώνδας Θωμόπουλος, ο Δήμος Μπραέσσας και κάποιοι ακόμη, οι οποίοι βρέθηκαν στο μεταίχμιο μεταξύ του ακαδημαϊσμού και μιας ήπιας έκφρασης τάσεων του γαλλικού

κυρίως μοντερνισμού. Επιπλέον, οι ζωγράφοι αυτοί είχαν την «ατυχία» να προηγηθούν των συναδέλφων τους της αποκαλούμενης γενιάς του '30, με αποτέλεσμα το έργο τους είτε να παραμεληθεί είτε να αντιμετωπιστεί κάτω

από το βάρος της σύγκρισης με όσα σπουδαία ακολούθησαν.

Η ζωγραφική του ξεκινά με πιο ιμπρεσιονιστικά στοιχεία: την ενασχόληση με το φως, τα χρώματα της φύσης και της θάλασσας, την αίσθηση της στιγμής· αλλά προχωρεί σταδιακά προς πιο τολμηρές εικαστικές επιλογές, όπου η υφή, η χρωματική ένταση και η σχεδόν εξπρεσιονιστική πινελιά γίνονται αντιληπτές. Το ύφος του ενίοτε χαρακτηρίζεται ως «ιμπρεσιονιστικό» στην αρχή και «πηγαίος εξπρεσιονισμός» στην ωριμότερη φάση. Η χρωματική του παλέτα αποδεικνύει τη γνώση και την τεχνική

κατάρτιση: από πιο ήπιες, φωτισμένες αποχρώσεις στα πρώτα έργα, προς πιο βαθιούς, έντονους τόνους στα μεταγενέστερα. Στη μελέτη του επισημαίνεται πως «καλή γνώση του χρώματος και άρτια τεχνική κατάρτιση» χαρακτηρίζουν τον καλλιτέχνη.

Ένα χαρακτηριστικό είναι πως δεν περιορίζεται σε ρεαλιστική αναπαράσταση της φωτεινότητας, αλλά αναδεικνύει τη χρωματική σχεδίαση ως μέσο έκφρασης. Για παράδειγμα, σε σειρά έργων με καϊκία ή λιμάνια, τα χρώματα δεν απλώς απεικονίζουν το θέμα· γίνονται τόπος συναισθηματικός. Επιπλέον, στην ωριμότερη φάση του έργου του, ο Αξελός φαίνεται να επιτρέπει μεγαλύτερη «αυθαιρεσία» — εντονότερες αντιθέσεις,

παχύτερες πινελιές, ίσως και υφή πιο εμφανή. Όπως σημειώνεται: «μετά το 1950 ... κάνει τη δική του προσπάθεια να ξεφύγει από τα όρια του ακαδημαϊσμού, χωρίς όμως να απεμπολήσει ... τη σχεδιαστική ικανότητα, την καλή γνώση του χρώματος και την άρτια τεχνική.» Τα χρώματα του Αξελού — ειδικά στα τοπία και τα ναυτικά — έχουν συχνά αίσθηση θάλασσας, ουρανού, φωτός. Όμως, δεν μένουν στο καθαρό «οδικό» του ιμπρεσιονισμού· υπάρχουν στιγμές όπου τα χρώματα παίρνουν ένταση, εγρήγορση, στρέφονται προς τη σήμανση της μορφής και της στιγμής, όχι απλώς της ατμόσφαιρας.

Η σχεδιαστική του επάρκεια — που αναφέρεται στα αρχεία του ως ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του — επιτρέπει στον Αξελό να διαμορφώνει τόνο και υφή με αυτοπεποίθηση. Ο τόνος στα έργα του συχνά εμπεριέχει μια νοσταλγική διάθεση — ειδικά όταν απεικονίζει την «παλιά Αθήνα» ή λιμάνια της ελληνικής υπαίθρου. Η χρωματική κυριαρχία δεν είναι πάντα «λαμπερή», αλλά μπορεί να έχει μια αίσθηση ώριμης βάθους. Η επιφάνεια των έργων του, η υφή της ζωγραφικής, επίσης κερδίζει στην ωριμότερη εποχή του — παράλληλα με την πιο ελεύθερη χρήση της πινελιάς. Η υφή εδώ δεν είναι απλώς τεχνική λεπτομέρεια· είναι μέρος της εκφραστικής του γλώσσας.

Αν και ο Αξελός δεν συνδέθηκε άμεσα με τις πιο ριζοσπαστικές καλλιτεχνικές ομάδες, η πορεία του δείχνει μια σποραδική

«προσαρμογή» σε σύγχρονες τάσεις — χωρίς όμως να εγκαταλείψει το υπόβαθρο της ακαδημαϊκής του κατάρτισης. Αυτό δημιουργεί μια ενδιαφέρουσα δυναμική: το έργο του βρίσκεται σε διαλεκτική μεταξύ παράδοσης και μοντέρνας έκφρασης. Η θεματογραφία των εργαζομένων, της θάλασσας, της καθημερινότητας, μπορεί να

ερμηνευτεί ως κοινωνική ματιά — αλλά όχι στην ένταση που συναντάται σε πιο ριζικά ρεύματα· ο Αξελός παραμένει μετρημένος, τεχνικά άρτιος, αισθητικά καλαίσθητος. Αυτό που εντυπωσιάζει είναι πώς στην ωριμότητά του ενσωματώνει χρωματική τόλμη χωρίς να χάνει τον έλεγχο της φόρμας.

Η μελέτη του ύφους, των χρωμάτων και των τόνων του Μιχαήλ Αξελού αποκαλύπτει έναν καλλιτέχνη που — από την πρώτη του κατάρτιση έως τα πιο ώριμα έργα του — κινήθηκε με ευρυχωρία ανάμεσα σε δύο κόσμους: της παραστατικής, ακαδημαϊκής ζωγραφικής και της ελεύθερης, χρωματικά και

μορφολογικά πιο «πειραματικής» έκφρασης. Η χρωματική του παλέτα εξελίσσεται: από πιο ελεγχόμενες αποχρώσεις προς εντονότερους τόνους· η υφή διαμορφώνεται από πιο «απαλή» ζωγραφική σε πιο εμφανή και δυνατή πινελιά· και ο τόνος του έργου — αυτό που αναδύεται ως αίσθηση — φέρει συχνά έναν

ήπιο νοσταλγικό, αλλά όχι μελαγχολικό χαρακτήρα, συνδεδεμένο με τη θάλασσα, την πόλη, την καθημερινή ζωή. Ταυτόχρονα, η τεχνική του κατάρτιση τον βοηθά να διατηρήσει τη φόρμα και την

οργανική δομή ακόμα και όταν βαδίζει προς πιο ελεύθερους δρόμους.

Για όποιον ενδιαφέρεται να πλησιάσει αυτή την περίοδο της ελληνικής ζωγραφικής, ο Αξελός αποτελεί μια γέφυρα — ένας ζωγράφος που δείχνει πόσο μπορεί να σημαίνει η τεχνική κατάρτιση, η χρωματική γνώση και η προσωπική διαδρομή μέσα σε μια εποχή ραγδαίων αλλαγών. Η καλλιτεχνική του εξέλιξη μπορεί να εμπνεύσει σκέψεις για το πώς η παράδοση και η καινοτομία μπορούν να συνυπάρξουν — όχι ως ανταγωνιστικές, αλλά ως συμπληρωματικές δυνάμεις σε ένα έργο τέχνης..

29^ο Ενημερωτικό Δελτίο Φύλωνα «Τέχνη & Πολιτισμός» Τεύχος Νοεμβρίου 2025

Εκδότης: Π.Κ.Π. «Ο Φύλων», Αρχισυντάκτης: Νικόλαος Σοφιανός, Συντάκτες - Συνεργάτες: Μαριανίνα Πάτσα, Κων/νος Τσικλέας, Σοφία Θεοδώρου, Ιωάννης Λάσκαρης, Κατερίνα Ζώτου, Γρηγόρης Μαλεβίτσης, Δήμητρα Χόνδρου, Μαρία Παπαδάτου, Νίκος Κεράνης, Γιώργος Σοφιανός Επμέλεια Κειμένων: Μιχάλης Ηλιάκης, Γραφιστική Επμέλεια: Ιωσήφ Τουρναβίτης, Υπεύθυνος Social Media: Κατερίνα Ζώτου